

Republika Hrvatska
Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI ZAJEDNIČKOG MEMORANDUMA O
PRIORITETIMA POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA REPUBLIKE
HRVATSKE U 2011. GODINI**

Zagreb, rujn 2012.

Sadržaj

1. UVOD	3
1.1. Provedba JAP-a u 2011.	3
2. PREZENTACIJA STANJA NA TRŽIŠTU RADA	5
2.1. Gospodarsko stanje i kretanja	5
2.2. Stanje i kretanja na tržištu rada	9
2.3. Politike zapošljavanja – razvoj ljudskih potencijala	14
2.4. Politike zapošljavanja – plaće, porezi, naknade	22
2.5. Ustanove za zapošljavanje	25
2.5.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje	25
2.5.2. Privatne ustanove za zapošljavanje i agencije za privremeno zapošljavanje	26
2.6. Zakonske odredbe i strategije	28
2.6.1. Zakon o radu	28
2.6.2. Anti-diskriminacija i jednake mogućnosti	29
2.6.3. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine	29
2.7. Dobro upravljanje	30
2.7.1. Izgradnja kapaciteta institucija tržišta rada	30
2.7.2. Socijalni dijalog	30
3. NAPREDAK UČINJEN U RJEŠAVANJU SVIH KLJUČNIH IZAZOVA I PRIORITETA IZ JAP-a	33
3.1. Povećanje stope participacije žena primarne dobne skupine, posebice onih s niskim ili neodgovarajućim vještinama	33
3.2. Povećanje stope participacije starijih osoba na tržištu rada	36
3.3. Povećanje stope participacije mladih ljudi na tržištu rada	42
3.4. Rješavanje problema dugotrajne nezaposlenosti	49
3.5. Smanjenje nesrazmjera vještina (neusklađenosti znanja i vještina radne snage s potrebama tržišta rada) te povećanje ulaganja u ljudski potencijal kroz bolje obrazovanje i vještine	68
3.6. Poboljšanje prilagodljivosti radnika i poduzeća	84
3.7. Dobro upravljanje	86
3.8. Izgradnja administrativnih kapaciteta	89

1.UVOD

1.1. Provedba JAP-a u 2011.

Zajednički memorandum o prioritetima politike zapošljavanja RH (JAP) Vlada Republike Hrvatske prihvatila je zaključkom na sjednici održanoj 24. travnja 2008. godine, a 28. svibnja 2008. godine u Bruxellesu JAP su potpisali najviši predstavnici Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije. Proces izrade JAP-a bio je vrlo važan u pripremama Republike Hrvatske za sudjelovanje u metodi otvorene koordinacije na području zapošljavanja (*method of open co-ordination*). Potpisivanjem JAP-a, Vlada RH i EK utvrdile su glavne izazove na hrvatskom tržištu rada te prioritete djelovanja, a njegovim potpisivanjem i usvajanjem stvorene su obveze za djelovanje, ali istodobno otvorene mogućnosti za korištenje financijske potpore, koja je trenutno omogućena putem korištenja predpristupnih fondova, a nakon pristupanja RH EU putem strukturnih fondova.

Praćenje provedbe JAP-a

Od 2008. do 2011. godine ostvaren je velik napredak u pogledu opsega aktivnih mjera politike zapošljavanja. Višestruko su se povećala ne samo utrošena sredstva i apsolutni broj sudionika, već i relativni broj osoba obuhvaćenih aktivnim mjerama politike zapošljavanja. Međutim, pozitivan utjecaj aktivnih mjera politike zapošljavanja na tržište rada općenito i na ciljane skupine posebno u potpunosti je poništen negativnim utjecajem teške gospodarske krize. Kod svih je socio-demografskih skupina došlo do smanjenja stope zaposlenosti i povećanja stope nezaposlenosti, pri čemu su osobito pogođene mlađe dobne skupine. Gospodarska kriza donijela je masovnu nezaposlenost kao primarni društveni problem i izazov. Kako bi se ublažile posljedice gospodarske krize i smanjila razina nezaposlenosti, osobito dugotrajne, značajno je povećan opseg javnih radova. Osim toga, pomoću mjere stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa mladim je osobama omogućeno da stječu radno iskustvo na radnim mjestima koja odgovaraju njihovom obrazovanju unatoč bitno umanjnim mogućnostima zapošljavanja. Premda je u prethodnih nekoliko godina značajno povećan, opseg i obuhvat mjerama aktivne politike zapošljavanja još uvijek nije zadovoljavajući. Ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije otvorit će se mogućnost korištenja sredstava iz Europskog socijalnog fonda, a time i značajnog povećanja izdataka za aktivne mjere politike zapošljavanja. Pozitivni rezultati dosadašnjih aktivnosti u okviru provedbe JAP-a u pogledu izgradnje i pripreme relevantnih institucija, te njihovo dovršenje do trenutka ulaska u punopravno članstvo, u velikoj će mjeri odrediti uspješnost u korištenju sredstava iz Europskog socijalnog fonda.

Što se tiče dugoročnog problema strukturne neusklađenosti između znanja i vještina radne snage s jedne strane, te potreba tržišta rada s druge strane, dosadašnja kretanja i aktivnosti imaju pozitivan predznak. Značajno se povećao broj mladih osoba koje pohađaju i završavaju više i visoko obrazovanje, što će u budućnosti bitno poboljšati njihov relativni položaj na tržištu rada. S druge strane, na temelju analize i prognoze potreba tržišta rada donesene su preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja, a započeto je i postavljanje temelja za usklađivanja obrazovnih kurikuluma s potrebama tržišta rada u okviru izgradnje Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Praćenje provedbe dogovorenih prioriteta iz JAP-a vrši se na temelju redovnih godišnjih izvješća o napretku od strane Hrvatske te JAP *follow-up* konferencijama koje uključuju sve relevantne dionike. U skladu s tim, Vlada RH je dosad usvojila tri Izvješća o provedbi JAP-a: za razdoblje od svibnja 2008. do ožujka 2009. godine, zatim za razdoblje 2009. godine te za razdoblje 2010. godine. Također, dosad je održano 5 JAP *follow-up* konferencija: u prosincu

2008. godine, u travnju 2009. godine, u veljači 2010. godine te u svibnju 2011. godine i svibnju 2012.godine.

Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja

Usvajanjem Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske (JAP) započeo je novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (tadašnje ministarstvo), kao nadležno tijelo za koordinaciju provedbe JAP-a, imenovalo je 2 radne skupine za izradu Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja (NPPZ), prvu 2008. godine koja je izradila Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2009.-2010., a drugu 2010. godine koja je izradila Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2011.-2012. Prioriteti iz NPPZ-a jednaki su prioritetima iz JAP-a. Izvješće o provedbi mjera iz NPPZ-a 2011.- 2012. ugrađeno je u poglavlje 3. ovog Izvješća – Napredak učinjen u rješavanju svih ključnih izazova i prioriteta iz JAP-a.

Struktura ovog Izvješća usuglašena je sa smjernicama Europske komisije. Osim ovog uvodnog dijela, Izvješće obuhvaća još dva poglavlja. U drugom poglavlju dana je prezentacija gospodarskog stanja i stanja na tržištu rada u RH, a treće poglavlje sadrži podatke o provedbi prioriteta i mjera utvrđenih u JAP-u i NPPZ-u.

Napomena: Iako je na samom kraju 2011. godine došlo do organizacijskih i ustrojstvenih izmjena ministarstava (Hrvatski sabor je na sjednici 22. prosinca 2011. godine donio Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave je (NN 150/11, 22/12),), u ovom Izvješću korišteni su nazivi ministarstava i ureda Vlade RH kako su glasili tijekom 2011., s obzirom da su aktivnosti i mjere iz Nacionalnog plana poticanja zapošljavanja 2011.-2012. tijekom 2011. godine provodila ta "stara" tijela.

2. PREZENTACIJA STANJA NA TRŽIŠTU RADA

2.1. Gospodarsko stanje i kretanja

Makroekonomska kretanja u 2011. i projekcije za 2012. godinu

Bruto domaći proizvod je zabilježio realnu stagnaciju (0,0%) u 2011. godini u usporedbi s 2010.¹ Ovakvo ostvarenje je rezultat međugodišnjeg smanjenja od 1,2% u prvom tromjesečju, rasta od 0,6% i 0,8% u drugom i trećem tromjesečju te smanjenja od 0,4% u posljednjem tromjesečju 2011. godine. Pozitivan doprinos rastu BDP-a tijekom 2011. godine došao je od promjene zaliha i neto inozemne potražnje, dok je domaća potražnja nastavila negativno pridonositi promjeni BDP-a. Potrošnja kućanstava zabilježila je realan rast od 0,2% u 2011. godini, potrošnja neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima ostvarila je rast od 3,3%, dok je državna potrošnja realno smanjena 0,3%, a bruto investicije u fiksni kapital 7,2%. Izvoz roba i usluga zabilježio je realni rast od 2,0% u 2011. godini, dok je rast uvoza roba i usluga iznosio 1,2%.

Prosječna inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena iznosila je 2,3% u 2011. godini te je ubrzala za 1,2 postotna boda u odnosu na 2010. Međugodišnji rast indeksa potrošačkih cijena iznosio je u prosincu 2011. godine 2,1%. Najveći doprinos ubrzanju inflacije tijekom 2011. godine došao je od cijena prehrane, koje su povećane 3,6% u usporedbi s 2010. godinom, od čega se ponajviše ističe rast cijena kruha i žitarica (5,4%), mlijeka, sira i jaja (4,8%) i ulja i masti (16,1%). Osim toga, ubrzanju inflacije tijekom 2011. godine značajnije su pridonijele i cijene goriva i maziva za osobna vozila, koje su povećane 13,3% na međugodišnjoj razini, duhana (rast od 8,7%), cijene tekućih goriva (22,3%) te cijene opskrbe vodom (4,2%). Spomenuto povećanje cijena prvenstveno je posljedica prelijevanja rasta cijena sirovina sa svjetskog tržišta, naročito nafte i prehrambenih sirovina. Najveći utjecaj na ublažavanje međugodišnjeg rasta cijena tijekom 2011. godine imale su cijene odjeće i obuće, koje su smanjene 3,3% te cijene telefonske i telefaksne opreme i usluga, čije je smanjenje iznosilo 4,2%.

Prosječan broj registriranih nezaposlenih osoba iznosio je 305.333 u 2011. godini te je u usporedbi s 2010. godinom povećan za 2.908 ili 1,0%. Prosječan broj zaposlenih osoba bio je u 2011. godini na razini od 1.411.238, što je 21.216 ili 1,5% manje u usporedbi s 2010. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti iznosila je 17,8% u 2011. godini, što predstavlja porast od 0,4 postotna boda u odnosu na 2010. godinu. Anketna stopa nezaposlenosti iznosila je u prosjeku 13,5% u 2011. godini te je povećana za 1,7 postotnih bodova u usporedbi s 2010.

Prosječna mjesečna bruto plaća iznosila je 7.796 kuna u 2011. godini te je u usporedbi sa 2010. nominalno povećana za 1,5%, dok je realno smanjena 0,8%. Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 5.441 kunu u 2011. godini, zabilježivši nominalni rast od 1,8% te realno smanjenje od 0,4% u usporedbi s 2010. godinom. Najviša prosječna bruto plaća u 2011. godini zabilježena je kod financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja, dok je najniža prosječna bruto plaća zabilježena kod administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti.

U 2011. godini zabilježen je deficit na tekućem računu bilance plaćanja u iznosu od 437 milijuna eura, odnosno 1,0% BDP-a. U usporedbi s 2010. godinom, deficit tekućeg računa je smanjen za 45 milijuna eura ili 9,3%. Najveći utjecaj na smanjenje deficita imao je porast pozitivnog salda na računu usluga, za 384 milijuna eura ili 6,4% u usporedbi s 2010.

¹ Podaci o BDP-u za 2010. i 2011. godinu su privremeni.

godinom. Smanjenju deficita pridonijelo je i povećanje pozitivnog salda na računu tekućih transfera, za 66 milijuna eura ili 6,0%. S druge strane, u smjeru produbljenja deficita tekućeg računa bilance plaćanja djelovao je porast negativnog salda na računu roba, u iznosu 370 milijuna eura ili 6,2% te porast negativnog salda na računu dohotka od 35 milijuna eura ili 2,2%. Pokrivenost uvoza roba i usluga izvozom roba i usluga iznosila je 100,1% u 2011. godini, odnosno 0,3 postotna boda više u usporedbi s 2010. Kretanja na financijskom računu obilježio je neto priljev izravnih ulaganja od 1,0 milijarde eura u 2011. godini, neto priljev od 646 milijuna eura na računu portfeljnih ulaganja te neto priljev od 197 milijuna eura na računu ostalih ulaganja. Neto pogreške i propusti iznosile su -980 milijuna eura, dok su međunarodne pričuve povećane za 401 milijun eura u 2011. godini.

Ukupni inozemni dug iznosio je 45,7 milijardi eura krajem 2011. godine, što čini 101,8% BDP-a. Tijekom 2011. godine inozemni dug je smanjen za 750 milijuna eura ili 1,6%. Najveći doprinos smanjenju inozemnog duga tijekom 2011. godine došao je od inozemnog duga vlasnički povezanih poduzeća putem inozemnih izravnih ulaganja, koji je smanjen za 1,3 milijarde eura te inozemnog duga ostalih domaćih sektora, čije je smanjenje iznosilo 747 milijuna eura. S druge strane, inozemni dug banaka povećan je za 875 milijuna eura tijekom 2011. godine, a inozemni dug države za 394 milijuna eura. Najveći udio u ukupnom inozemnom dugu krajem 2011. godine imali su ostali domaći sektori (44,1%), a slijedi dug banaka (25,4%), države (15,3%) te inozemni dug nastao temeljem inozemnih izravnih ulaganja (15,1% ukupnog inozemnog duga).

Glavna karakteristika monetarnog okruženja u prvoj polovini 2011. bila je iznimno povoljna kunska likvidnost koju je središnja banka podržavala još od kraja 2009. godine, s ciljem da se višak slobodnih novčanih sredstava banaka u što većoj mjeri počne prelijevati u oživljavanje kreditne aktivnosti. U tom smislu, u ožujku 2011. godine središnja banka je smanjila stopu minimalno potrebnih likvidnih deviznih potraživanja banaka u odnosu na njihove devizne obveze s 20% na 17%, čime je bankarskom sustavu oslobođeno oko 850 milijuna eura, odnosno 6,3 milijarde kuna. Podržavanje likvidnosti bankarskog sustava od strane Hrvatske narodne banke je bilo moguće u prvoj polovici 2011. godine, budući da je tečaj kune prema euru bio stabilan, na prosječnoj razini od 7,39 HRK/EUR. Međutim, u trećem tromjesečju 2011. godine došlo je do deprecijacijskih pritisaka na tečaj kune prema euru te je prosječni tečaj povećan na 7,45 HRK/EUR na što je središnja banka reagirala dvjema intervencijama na deviznom tržištu u srpnju i rujnu, kojima je bankama prodano ukupno 419,4 milijuna eura. Također u svrhu ublažavanja deprecijacijskih pritisaka na tečaj u rujnu je povećana stopa obvezne pričuve banaka s 13% na 14%, čime je iz bankarskog sustava povučeno oko 3,1 milijardu kuna. Unatoč tome što je ovim mjerama monetarne politike smanjena kunska likvidnost bankarskog sustava u odnosu na prvu polovicu godine, ona je u drugoj polovici 2011. godine i dalje bila iznimno povoljna. U posljednjem tromjesečju 2011. tečaj kune prema euru kretao se bez velikih oscilacija na prosječnoj razini od 7,49 HRK/EUR. Promatrajući cijelu 2011. godinu, prosječni nominalni tečaj kune prema euru je iznosio 7,43 HRK/EUR, zabilježivši deprecijaciju od 2,0% na međugodišnjoj razini. Međunarodne pričuve HNB-a povećane su u 2011. godini za 5,0%, dosegnuvši krajem godine 11,2 milijarde eura, a njihovo povećanje prvenstveno je posljedica deviznih transakcija sa središnjom državom početkom godine.

Fiskalna kretanja u proteklom razdoblju prvenstveno su bila određena utjecajem negativnih ekonomskih kretanja koja su se posebice osjetila na prihodnoj strani proračuna, slijedom čega je udio prihoda konsolidirane opće države u BDP-u u razdoblju 2008. - 2011. smanjen s 39,3% na 36,8%. U isto vrijeme, rashodna strana proračuna konsolidirane opće države povećana je s 40,6% BDP-a u 2008. na 42,0% BDP-a u 2011. godini. Navedeni utjecaj krize produbio je fiskalne neravnoteže te je deficit konsolidirane opće države sukladno ESA 95 metodologiji povećan s 1,4% BDP-a u 2008. na 4,2% BDP-a u 2009., 5,0 BDP-a u 2010. te na 5,1% BDP-a 2011. godini.

Širenje deficita imalo je posljedice i na porast javnog duga koji je u razdoblju 2008. - 2011. porastao s 29,3% BDP-a na 46,7% BDP-a.

Početakom 2012. godine na snazi je bilo privremeno financiranje zbog parlamentarnih izbora. Po formiranju nove Vlade započeo je proces pripreme proračuna za 2012. godinu. U veljači 2012. godine Hrvatski sabor usvojio je proračun za 2012. godinu i projekcije za 2013. i 2014. godinu. Niz mjera napravljen je na prihodnoj i na rashodnoj strani proračuna, s ciljem stabiliziranja javnih financija. Vlada je početkom 2012. godine odredila da će fiskalna politika u narednom srednjoročnom razdoblju biti usmjerena na stvaranje preduvjeta za pokretanje gospodarstva, prije svega kroz investicijski ciklus i poboljšanje uvjeta poslovanja, zatim na održivost javnih financija u skladu sa Zakonom o fiskalnoj odgovornosti te će također istovremeno biti usmjerena i na zaštitu socijalno najosjetljivijih skupina društva. Ovi ciljevi fiskalne politike ostvarivat će se putem mjera koje se provode kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani proračuna. Takva fiskalna politika, usmjerena ka fiskalnoj konsolidaciji poduprtoj strukturnim reformama, utjecat će na smanjivanje deficita konsolidirane opće države, sukladno ESA 95 metodologiji, s 3,9% BDP-a u 2012. na 3,3% BDP-a u 2013., 2,5% BDP-a u 2014. te na 1,8% BDP-a u 2015. godini.

Nakon realnog smanjenja bruto domaćeg proizvoda od 1,3% u prvom tromjesečju 2012. godine, u drugom tromjesečju 2012. očekuje se nastavak negativnih kretanja. Međutim, prema kraju godine predviđa se postupni oporavak gospodarske aktivnosti koji bi trebao proizaći iz pokretanja investicijskog ciklusa šireg javnog sektora. Tako se na razini cijele 2012. godine predviđa realna stagnacija bruto domaćeg proizvoda. Domaća potražnja trebala bi pozitivno pridonijeti promjeni bruto domaćeg proizvoda i to isključivo zbog pozitivnog doprinosa bruto investicija u fiksni kapital, dok se očekuje da će doprinos neto inozemne potražnje biti negativan. U 2012. godini očekuje se blagi realni pad potrošnje kućanstava od 0,6%, što ponajprije proizlazi iz realnog smanjenja raspoloživog dohotka stanovništva, prvenstveno uslijed nastavka negativnih kretanja na tržištu rada. Osim toga, na kretanje potrošnje kućanstava negativno utječe i pesimistično raspoloženje kućanstava. U skladu s provođenjem fiskalne konsolidacije, u 2012. godini očekuje se realno smanjenje državne potrošnje od 2,4%. Najveći doprinos gospodarskom rastu u 2012. godini predviđa se da će doći od bruto investicija u fiksni kapital. Njihov realni rast, koji će biti generiran pokretanjem investicijskog ciklusa javnih poduzeća, projiciran je na razini od 7,4% u 2012. godini. U 2012. godini očekuje se realno smanjenje izvoza roba i usluga od 0,8%, što prije svega odražava očekivano slabljenje inozemne potražnje, te rast uvoza roba i usluga od 1,2%, koji se odnosi na uvoz generiran spomenutim investicijama javnih poduzeća.

Procjenjuje se da će prosječni međugodišnji rast indeksa potrošačkih cijena iznositi 3,2% u 2012. godini. Očekuje se da će slaba domaća potražnja i smanjen jedinični trošak rada djelovati u smjeru ublažavanja rasta cijena, dok će uvozni inflatorni pritisci biti niski uslijed očekivanog blagog rasta cijena sirovina na svjetskom tržištu. Stoga bi najveći utjecaj na ubrzanje inflacije u 2012. godini trebali imati inflatorni pritisci povezani dijelom i povećanjem određenih administrativnih cijena.

U skladu s opisanim očekivanim kretanjem ekonomske aktivnosti, u 2012. godini predviđa se nastavak negativnih kretanja na tržištu rada i rast prosječne anketne stope nezaposlenosti na 14,4%. Ujedno se očekuje blagi rast prosječne produktivnosti rada te smanjenje jediničnog troška rada u 2012. godini.

Privatizacija i restrukturiranje brodogradilišta

Krajem 2011. godine, proces restrukturiranja i privatizacije brodogradilišta u teškoćama kasnio je najviše zbog parlamentarnih izbora koji su održani u prosincu 2011. Usprkos tome, tehničke konzultacije o nacrtu privatizacijskog ugovora održane su s potencijalnim investitorima, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i službama EK-a tijekom listopada i studenog 2011. Dolaskom nove Vlade, krajem prosinca 2011., pregovori s oba investitora, društvom JADRANSKA ULAGANJA d.o.o., Zagreb za 3. MAJ, BRODOGRADILIŠTE KRALJEVICA d.d. i BRODOTROGIR d.d., i društvom DIV d.o.o. Samobor za BRODOGRAĐEVNU INDUSTRIJU SPLIT (sa BSO) ponovno su pokrenuti i intenzivirani uz utvrđivanje nove dinamike i krajnjih rokova za ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Od siječnja do ožujka 2012., održan je novi krug tehničkih konzultacija s potencijalnim investitorima, Ministarstvom gospodarstva, AUDIO-om i Ministarstvom financija uz detaljne razgovore o položaju potencijalnih investitora i njihovim ponudama, kao i nacrtu prijedloga ugovora o privatizaciji. Oba potencijalna investitora provela su dubinsko snimanje navedenih brodogradilišta kako bi identificirali nove obveze brodogradilišta proizašle od usvajanja plana restrukturiranja do veljače 2012. Investitori su 1. ožujka 2012. predali rezultate analize te prijedloge vezano za prilagođavanje ponuda. Ministarstvo gospodarstva analiziralo je izmijenjene ponude zajedno s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja, Ministarstvom financija, AUDIO-om i Hrvatskom Brodogradnjom-Jadranbrod d.o.o., u smislu njihove usklađenosti sa svim elementima odobrenog plana restrukturiranja i pravilima o državnim potporama.

Društvo JADRANSKA ULAGANJA objavila je povlačenje ponude za privatizaciju 3. MAJA 15. ožujka 2012.

Nastavno na intenzivne konzultacije i temeljito provedenu analizu, Vlada RH je na sjednici održanoj 22. ožujka 2012. odlučila:

- **prihvatiti ponudu** društva DIV d.o.o. za Brodosplit i BSO; Ministarstvo gospodarstva treba pripremiti nacrt ugovora o privatizaciji u roku 30 dana i dostaviti ga Vladi na odobrenje;
- **odbiti ponude** društva JADRANSKA ULAGANJA za BRODOTROGIR i BRODOGRADILIŠTE KRALJEVICA;
- Ministarstvo gospodarstva predložit će Vladi novo rješenje za restrukturiranje i privatizaciju BRODOTROGIRA u roku 90 dana u skladu s Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i uvjetima iz drugog kruga privatizacije (15. veljače 2010.);
- Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo financija trebaju pokrenuti stečajni postupak za BRODOGRADILIŠTE KRALJEVICA;
- nastavno na povlačenje ponude društva JADRANSKA ULAGANJA za 3. MAJ, Ministarstvo gospodarstva predložit će Vladi novo rješenje za restrukturiranje i privatizaciju ovog brodogradilišta u roku 90 dana u skladu s Ugovorom o pristupanju i uvjetima iz drugog kruga privatizacije (15. veljače 2010);

Početak travnja 2012., pokrenut je novi krug tehničkih konzultacija sa službama Europske komisije (DG COMP) kako bi se raspravilo pitanje ugovora o privatizaciji za Brodosplit, kao i moguća rješenja za druga brodogradilišta koja trebaju biti usklađena s pravnom stečevinom vezano za državne potpore i Smjernicama Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama. Uzimajući u obzir značajan porast obaveza brodogradilišta i iznosa državnih potpora potrebno je provesti odgovarajuće izmjene odobrenog plana restrukturiranja za Brodosplit. Izmijenjeni plan restrukturiranja, kao i ugovor

o privatizaciji potrebno je dostaviti Europskoj komisiji radi prihvaćanja, pri čemu je izmijenjeni plan restrukturiranja potrebno istovremeno dostaviti na postupanje Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja.

2.2. Stanje i kretanja na tržištu rada

Stanovništvo²

Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva, Hrvatska je krajem ožujka 2011. godine imala 4.290.612 stanovnika. Što se tiče prirodnog kretanja stanovništva, u 2011. godine broj živorođenih iznosio je 41.197, a broj umrlih 51.019. Kao i u prethodnim godinama, dakle, broj umrlih je bio veći od broja živorođenih. Drugim riječima, prirodni prirast stanovništva i dalje je negativan. Što se tiče registriranih migracija, broj doseljenih iz inozemstva u 2011. godini iznosio je 8.534, a broj odseljenih 12.699. Hrvatski migracijski saldo također je i dalje negativan.

Aktivnost (participacija u radnoj snazi)

Ukupna stopa aktivnosti nastavila se smanjivati. Prema podacima Eurostata, stopa aktivnosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine smanjila se sa 61,5% u 2010. na 60,8% u 2011. godini. Stopa aktivnosti muškaraca malo se povećala sa 67,2% na 67,4%, dok se stopa aktivnosti žena iste dobi smanjila s 55,9% na 54,4%. Osobito se povećala stopa aktivnosti muškaraca u dobi od 25 do 54 godine, s 82,4% na 84,2%, dok se stopa aktivnosti žena srednje dobi malo smanjila sa 76,5% na 75,5%. Možda su muškarci srednje dobi u 2011. godini bili nešto optimističniji u pogledu vjerojatnosti pronalaženja posla nego u 2010. godini.

Što se tiče stanovništva starije dobi, od 55 do 64 godine, njihova se stopa aktivnosti nije promijenila – ostala je na razini od 40,5%. Zaustavljen je, dakle, prethodni trend povećanja stope aktivnosti starijih dobnih skupina.

Međutim, najznačajnije smanjenje stope participacije u radnoj snazi zabilježeno je kod najmlađe dobne skupine. Stopa aktivnosti stanovništva u dobi od 15 do 24 godine smanjila se s 34,2% u 2010. na 31,4% u 2011. godini. Kao što će biti pokazano u sljedećim odjeljcima, bitno manja stopa aktivnosti mladih odraz je značajno smanjene stope zaposlenosti i povećane stope nezaposlenosti.

Zaposlenost

Kao posljedica negativnog gospodarskog rasta u 2010. godini i stagnacije u 2011. godini, ukupna zaposlenost, kako ju određuje anketa radne snage, nastavila je opadati. Prema podacima Eurostata, stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine pala je s 54,0% u 2010. na 52,4% u 2011. godini. Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine smanjila se s 58,7% na 57,0%, a stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godina sa 71,2% na 70,1%.

Najznačajniji pad stope zaposlenosti zabilježen je kod najmlađe dobne skupine. Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 24 godine smanjila se s 23,0% u 2010. na 20,1% u 2011. godini. Gospodarska kriza i stagnacija bitno su, dakle, umanjili zaposlenosti mladih.

² Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li u ovom dokumentu korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Podaci o registriranoj zaposlenosti potvrđuju nalaze koji se temelje na anketi radne snage. Prosječan broj zaposlenih osoba bio je u 2011. godini na razini od 1.411.238, što je 21.216 ili 1,5% manje u usporedbi s 2010. Opadanje se zaposlenosti, dakle, usporilo, ali nije zaustavljeno.

Obrazovanje i zaposlenost

Zaposlenost se smanjila na svakoj razini obrazovanja, ali ponajviše na najnižoj. Prema podacima Eurostata, stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine sa samo osnovnim obrazovanjem pala je s 54,6% u 2010. na 51,1% u 2011. godini. Stopa zaposlenosti stanovništva iste dobi sa srednjim obrazovanjem pala je sa 71,8% na 71,2%, dok se stopa zaposlenosti stanovništva iste dobi s tercijskim obrazovanjem smanjila s 85,9% na 85,2%. Stopa se zaposlenosti, dakle, nastavila smanjivati čak i kod stanovništva s najvišom razinom obrazovanja.

Nezaposlenost

Smanjenje zaposlenosti popraćeno je povećanjem nezaposlenosti. Prema podacima Eurostata, stopa nezaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 74 godine porasla je s 11,8% u 2010. na 13,5% u 2011. godini. Stopa nezaposlenosti muškaraca povećala se s 11,4% na 13,8%, dok se stopa nezaposlenosti žena povećala s 12,3% na 13,2%. Stopa nezaposlenosti mladih (tj. stanovništva u dobi od 15 do 24 godine) povećala se s 32,6% na 36,1%.

Povećanje registrirane nezaposlenosti bilo je manje izrazito od povećanja nezaposlenosti prema anketi radne snage, zahvaljujući ponajviše mjerama aktivne politike zapošljavanja. Prosječan broj osoba u registriranoj nezaposlenosti povećao se 1,0% u 2011. godini. Prosječan broj nezaposlenih muškaraca porastao je 3,4%, dok se prosječan broj nezaposlenih žena smanjio 1,0%.

Očekivana kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti

U 2011. godini nije došlo do oporavka hrvatskog gospodarstva. Štoviše, u zadnjem kvartalu 2011. godine i osobito u prvom kvartalu 2012. godine došlo je do pada realnog BDP-a. Budući da kretanja na tržištu rada slijede kretanja u gospodarstvu sa zaostatkom od oko dva kvartala, može se očekivati da će u 2012. godini doći do daljnjeg smanjenja zaposlenosti i povećanja nezaposlenosti.

Plaće

U 2011. godini došlo je do povećanja nominalnih plaća. Prosječna nominalna bruto plaća u tvrtkama i ustanovama povećala se 1,5% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. U prerađivačkoj industriji, građevinarstvu i trgovini plaće su se povećale 1,3%, a u financijskim uslužnim djelatnostima čak 4,1%. U javnom sektoru također je došlo do povećanja plaća, osobito u obrazovanju (2,2%). Povećanje plaća u okolnostima visoke i rastuće nezaposlenosti upućuje na zaključak da institucionalni mehanizam određivanja plaća nedovoljno uzima u obzir stanje i kretanja na tržištu rada.

Mirovinska reforma

Reformom mirovinskog osiguranja uveden je niz elemenata koji potiču duže zadržavanje osiguranika u svijetu rada i kasniji odlazak u mirovinu – povećana je dobna granica za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, pooštrena je i sužena definicija invalidnosti, odnosno nesposobnosti za rad, te su ublaženi uvjeti za ostvarivanje svih vrsta mirovina radi

poticanja rada u nepunom radnom vremenu. Zakonom o izmjenama i dopunom Zakona o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», broj 121/10. u nastavku teksta: ZID ZOMO) uvedene su daljnje novine koje potiču duže zadržavanje osiguranika u svijetu rada i kasniji odlazak u mirovinu: u sustav mirovinskog osiguranja uvodi se rodna jednakost, postupno se podiže dobna granica za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene, a povećano je i smanjenje prijevremene starosne mirovine, razmjerno navršenom mirovinskom stažu, što bi trebalo imati za posljedicu destimulaciju korištenja prava na prijevremenu starosnu mirovinu. Također je uvedeno i nagrađivanje za kasniji odlazak u mirovinu, što ima svrhu povećanje razine zapošljavanja i stope participacije starijih osoba u svijetu rada.

U 2011. godini žene su ostvarivale pravo na starosnu mirovinu s navršenih 60 godina i 3 mjeseca života i najmanje 15 godina mirovinskog staža, a prijevremenu starosnu mirovinu s navršenih 55 godina i 3 mjeseca života i 30 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža. Podaci o propisima koji se primjenjuju od 1. studenoga 2010., a prema kojima se prijevremena starosna mirovina smanjuje, navedeni su u prošlom Izvešću o provedbi JAP-a za 2010. godinu. Ovdje treba spomenuti da se prijevremena starosna mirovina za žene u prijelaznom razdoblju, odnosno u 2011. godini smanjuje za svaki kalendarski mjesec prije navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu i to: s navršenih do 31 godinu i 3 mjeseca mirovinskog staža za 0,34% po mjesecu; s navršene 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža za 0,29% po mjesecu; s navršene 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža za 0,24% po mjesecu; s navršene 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža za 0,19% po mjesecu; s navršenih 35 i 3 mjeseca i više godina mirovinskog staža za 0,15% po mjesecu. Navedenim izmjenama ZOMO-a uvodi se rodna jednakost u sustav mirovinskog osiguranja u skladu s Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 18. travnja 2008.

Fleksibilni oblici zaposlenosti

Fleksibilni oblici zaposlenosti obično uključuju rad na određeno vrijeme i rad na nepuno radno vrijeme. Udio osoba koje rade na određeno vrijeme u ukupnom broju zaposlenika blago se povećao s 12,3% u 2010. na 12,7% u 2011. godini. Isto tako, udio zaposlenih na nepuno radno vrijeme u ukupnom broju zaposlenih povećao se s 9,7% na 9,9%. Oba su se oblika fleksibilne zaposlenosti, dakle, malo proširila u odnosu na druge oblike zaposlenosti.

Jednake prilike

Razlika između stope zaposlenosti muškaraca i žena blago se povećala. Razlika između stope zaposlenosti muškaraca i stope zaposlenosti žena u dobi od 15 do 64 godine povećala se s 10,6 postotnih bodova u 2010. na 10,9 postotnih bodova u 2011. godini. Nasuprot tome, stopa nezaposlenosti muškaraca postala je veća od stope nezaposlenosti žena. U 2010. godini stopa nezaposlenosti žena bila je veća od stope nezaposlenosti muškaraca za 0,9 postotnih bodova, a u 2011. godini stopa nezaposlenosti muškaraca postala je veća od stope nezaposlenosti žena za 0,6 postotnih bodova. Tu pojavu objašnjava prethodno spomenuto kretanje stope aktivnosti – kod muškaraca se stopa aktivnosti povećala, a kod žena smanjila.

Ranjive skupine

Cjeloviti pokazatelji o položaju osoba s invaliditetom na tržištu rada još uvijek nisu raspoloživi. Prema podacima o registriranoj nezaposlenosti, broj osoba s invaliditetom na kraju 2011. godine iznosio je 5.992, što je manje nego krajem prethodne godine, kada je taj broj iznosio 6.255. Krajem 2011. godine udio osoba s invaliditetom u ukupnom broju nezaposlenih iznosio je 1,9%. Broj osoba s invaliditetom koje su našle zaposlenje povećao se s 1.080 u 2010. godini na 1.465 u 2011. godini, usprkos teškim okolnostima na tržištu rada. Tijekom 2011. godine broj nezaposlenih hrvatskih branitelja veterana Domovinskog

rata smanjio se 0,9%. Krajem 2011. godine broj nezaposlenih branitelja činio je 8,6% ukupnog broja nezaposlenih, a 37,6% nezaposlenih branitelja imalo je samo osnovno obrazovanje.

Cjeloviti podaci o broju pripadnika nacionalnih i etničkih skupina i njihovom položaju na tržištu rada bit će dostupni tek nakon objavljivanja cjelokupnih rezultata popisa stanovništva. Budući da se osobe koje se registriraju kao nezaposlene ili zaposlene ne izjašnjavaju o svojoj nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, teško je načiniti cjelovito, objektivno i pouzdano vrednovanje promjena koje su djelovale na položaj nacionalnih ili etničkih manjina na tržištu rada. Prema procjenama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, krajem 2011. godine bilo je oko 4.499 pripadnika romske manjine na registru nezaposlenih. Ova procjena zasnovana je na podacima o prebivalištu, uvjerenjima potrebnim za dobivanje socijalnih naknada i poznavanju romskog jezika. Riječ je često o vrlo mladim osobama koje su tek navršile 15 godina starosti, što je najniža dob za registraciju. Glavni razlog zašto se pripadnici romske manjine suočavaju s teškoćama u pronalaženju zaposlenja jest nedostatak obrazovanja – velika većina nezaposlenih pripadnika romske manjine (70,7%) nema završenu ni osnovnu školu.

Regionalne razlike

Stopa nezaposlenosti značajno se povećala u sve tri NUTS 2 regije u 2011. godini u usporedbi s prethodnom godinom. Ona se povećala sa 7,9% na 9,2% u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, sa 18,0% na 19,9% u Središnjoj i Istočnoj Hrvatskoj, te s 11,3% na 13,1% u Jadranskoj Hrvatskoj. Kako je najveće povećanje zabilježeno u regiji s najvećom stopom nezaposlenosti, može se zaključiti da su regionalne razlike u tom pogledu postale još veće.

Suzbijanje neformalnog sektora³

Inspektori rada Državnog inspektorata obavili su tijekom 2011. godine **27.456 inspekcijskih nadzora**, dok je u 2010. godini bilo obavljeno ukupno 25.233 inspekcijskih nadzora. Od navedenog broja nadzora u 2011. godini, 17.970 nadzora je bilo u području radnih odnosa (u 2010. godini – 15.776 nadzora). **U području radnih odnosa** otkriveno je i procesuirano **14.806 prekršaja** (u 2010. godini – 14.883 prekršaja). Tijekom godine otkriveno je **2.177 nezakonito (ilegalno) zaposlenih osoba** (2.064 – 2010. godine), od toga **608 stranaca** (683 stranca u 2010. godini) koji su u Republici Hrvatskoj radili suprotno odredbama Zakona o strancima („Narodne novine“ br. 79/07. i 36/09., nastavno: ZS).

U 2011. godini uz nadzor provedbe drugih propisa i poduzimanja propisanih mjera, inspektori rada su, među ostalim, privremeno zabranili obavljanje djelatnosti u trajanju od 30 dana, odnosno na određeno vrijeme dok ne otklone nedostatke u poslovanju, a najkraće u trajanju od 30 dana, kod 799 poslodavaca (u 2010. godini – 650) kod kojih su zatekli 377 radnika-stranaca koji su nezakonito radili (257 nije imalo radnu dozvolu, 12 nije imalo poslovnu dozvolu, a za 108 radnika-stranca poslodavac nije ishodio potvrdu policijske uprave o prijavi rada bez radne, odnosno poslovne dozvole), 630 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje, 633 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno zdravstveno osiguranje, 91 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje i 89 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno zdravstveno osiguranje (s prvim danom početka rada ili nisu bili prijavljeni na odgovarajuće radno vrijeme), 901 radnika koji su nezakonito radili, jer poslodavac sa istima nije sklopio ugovor o radu ili im nije uručio pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada. Zbog činjenice da su se poslodavci (336 poslodavaca, u 2011. godini, 304 poslodavca u 2010. godini) sukladno odredbama čl. 199. st. 3. ZS-a, odnosno čl. 58. st. 3. ZDI-a, odlučili na tzv. „otkup“ od izvršenja mjere zabrane obavljanja djelatnosti donesenih na temelju čl. 199. st. 1. ZS-a,

³ Podaci iz "Izvješće o radu Državnog inspektorata Republike Hrvatske u 2011. godini".

odnosno čl. 58. st. 1. ZDI-a, tijekom 2011. godine po tom osnovu na propisani račun Državnog proračuna uplaćeno je ukupno **13.200.000,00 kuna** (u 2010. godini 13.860.000,00 kuna).

Poduzimajući ostale propisane mjere po obavljenim inspekcijskim nadzorima tijekom godine doneseno je 1.751 rješenje (u 2010. godini – 1.386 rješenja) i 7 zaključaka, a zbog osnovane sumnje u počinjenje ukupno 14.806 djela prekršaja, protiv poslodavaca fizičkih i pravnih osoba nadležnim prekršajnim sudovima je podneseno 6.384 optužna prijedloga (u 2010. – 6.413), doneseno je 56 obaveznih prekršajnih naloga i 65 prekršajnih naloga, te je izrečeno 405 kazni na mjestu izvršenja prekršaja i po toj osnovi naplaćeno **4.528.000,00 kuna** (u 2010. godini – 1.063.000,00 kuna).

Tijekom 2011. godine nastavilo se intenzivno provoditi nadzore s ciljem suzbijanja tzv. „rada na crno“ (zapošljavanja radnika bez sklopljenog pisanog ugovora o radu, odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada, bez prijava nadležnim tijelima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, kao i nezakonitog rada stranaca u Republici Hrvatskoj, protivnog odredbama Zakona o strancima), te s poduzimanjem zakonom propisanih mjera u slučajevima utvrđenih nezakonitosti. Pojačani su inspekcijski nadzori u djelatnostima u kojima su dosada utvrđeni pojavni oblici sive ekonomije iz nadležnosti inspektora rada (ugostiteljstvo, graditeljstvo, poljoprivreda i dr.).

Tijekom 2011. godine bitno su poboljšani uvjeti rada inspektora rada u području zaštite na radu, realizacijom nabavke automobila i IT opreme u ukupnoj vrijednosti 576.701 EUR financiranih iz projekta IPA I (TAIB) 2007 „Zdravlje i zaštita na radu“.

U 2011. godini protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca podneseno je **17 kaznenih prijava** (2010. godini – 19 kaznenih prijava), od kojih je 16 bilo podneseno zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela povrede prava na rad i drugih prava iz rada (članak 114. Kaznenog zakona). Nastavno navedenome, razvidno je da su inspektori rada obavili 13,9% veći broj inspekcijskih nadzora u odnosu na 2010. godinu (2011. godine – 17.970 nadzora, 2010. godine – 15.776 nadzora). U provedenim nadzorima inspektori su donijeli 22,9% više upravnih mjera zabrane obavljanja djelatnosti u odnosu na broj upravnih mjera zabrane obavljanja djelatnosti donesenih u 2010. godini (2011. – 799 upravnih mjera, 2010. – 650 upravnih mjera). U odnosu na 2010. godinu, tijekom 2011. godine je naplaćen znatno veći broj kazni na mjestu izvršenja prekršaja, čak **405 kazni** u odnosu na 103 kazne na mjestu izvršenja prekršaja u 2010. godini, te je po toj osnovi naplaćeno ukupno **4.528.000,00 kuna**, dok je u 2010. godini po toj osnovi naplaćeno 1.063.000,00 kuna. Sve je to rezultat pojačanog angažiranja inspektora rada, dobre suradnje svih inspektora u sastavu Inspektorata, ali i suradnje Inspektorata s drugim javnopravnim tijelima.

Tijekom 2011. godine po podnescima – predstavkama je obavljeno ukupno 6.627 nadzora, te 2.379 akcijskih nadzora, što predstavlja 50,1% od ukupnog broja nadzora inspektora rada za radne odnose.

Zdravlje i sigurnost na radu

U 2011. godini ukupan broj ozljeda na radu je 13 817⁴. Od toga se najviše ozljeda na radu dogodilo u djelatnosti prerađivačke industrije (3659 - 26.48%), trgovine na veliko i malo, u djelatnosti popravaka motornih vozila i motocikala (1505 – 10.89%), javne uprave i obrane i obveznog socijalnog osiguranja (1301 – 9.42%), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1236 – 8.95%), građevinarstvu (1181 – 8.55%), prijevozu i skladištenju (1017 – 7.36%) te obrazovanju (701 – 5.07%), a najmanje u financijskim djelatnostima i djelatnosti osiguranja (267 – 1.93%), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (236 – 1.71%) umjetnosti,

⁴ Podaci Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

zabavi i rekreaciji (222 – 1.61%), opskrbi električnom energijom, plinom i parom te klimatizaciji (209 – 1.51%) te djelatnosti informacija i komunikacija (183 – 1.32%).

Sukladno propisanim prioritetima **inspektori rada u području zaštite na radu** u Državnom inspektoratu⁵ su tijekom 2011. godine obavili **9.486** (2010. godine: 9.457) **nadzora kod poslodavaca** na mjestima rada i to: 1.510 nadzora povodom ozljeda na radu (2010. godine – 1.428), 50 nadzora povodom profesionalnih bolesti (2010. godine – 98), 2.434 nadzora na gradilištima, šumarskim radilištima i radilištima u brodogradnji (2010. godine: 2.482), 684 nadzor povodom podnesaka i odbijanja rada radnika (2010. godine – 841), 2.423 nadzora u ostalim rizičnim djelatnostima (2010. godine – 2.594), 2.385 nadzora u manje rizičnim djelatnostima (2010. godine – 2.014).

Uz to je obavljeno 3.114 nadzora zbog kontrole izvršenja rješenja (2010. godine – 2.740). Inspektori su obavljali i druge poslove, kao što su dvadesetčetrisatna (24) dežurstva radi mogućih dojava ozljeda na radu, sudjelovanje na raspravama povodom podnesenih prijava kod nadležnih sudova, sudjelovanje na sjednicama odbora za zaštitu na radu, sastanci, stručna usavršavanja i slični poslovi koji se ne evidentiraju kao inspekcijski nadzori. Inspektori su najčešće utvrđivali slijedeće nezakonitosti: obavljanje radnih postupaka na način suprotan propisanim pravilima zaštite na radu, obavljanje rada s neispravnih radnih površina (skele, podesti, platforme i sl.), obavljanje rada bez razrađenih mjera sigurnosti, rad s neispravnim sredstvima rada, nerazrađena organizacija rada, rad bez primjene zaštitnih sredstava i opreme za rad na visini.

Tijekom 2011. godine je obavljeno **1.510 inspekcijskih nadzora povodom ozljeda na radu**, od toga **1.245 nadzora povodom smrtnih, teških i skupnih ozljeda na radu** (2010. godine: 1.220). U navedenim događajima je ozlijeđeno ukupno 1.369 osoba, od toga su smrtno i teške ozljede zadobile 1.222 osobe (2010. godine – 1.254). Teške ozljede je zadobilo 1.162 radnika (2010. godine – 1.250) i 32 radnika je zadobilo teške ozljede sa smrtnom posljedicom (2010. godine - 34). Od teško ozlijeđenih radnika 213 je žena i 949 muškaraca, a od poginulih radnika 2 su bile žene i 30 muškaraca. Od poginulih 32 radnika, 5 ih nije imalo uređen radni odnos na propisani način (2010. godine – 6) i svi su bili muškog spola. Od nezakonito zaposlenih radnika 4 je poginulo u građevinarstvu, uključujući jednog stranog državljanina. Najviše je teško ozlijeđenih radnika bilo u prerađivačkoj industriji, ukupno 386, od kojih su 52 žene. Od ukupno navedenog broja 5 je radnika smrtno stradalo, od kojih je 1 žena.

Poslije prerađivačke industrije, najveći broj teško ozlijeđenih radnika bio je u građevinarstvu, ukupno 267, od čega 4 žene. Kao i prethodnih godina, najveći broj smrtno stradalih radnika je bilo u građevinarstvu, poginulo je 16 radnika, sve muškarci. Uz radnike, smrtno je stradalo u prostorijama i na prostorima poslodavaca i 8 drugih osoba na radu i 1 druga osoba (prolaznik), a teško je ozlijeđeno 5 učenika/naučnika i 14 drugih osoba na radu. Povodom zaprimljenih obavijesti o utvrđenim profesionalnim bolestima radnika, obavljeno je 47 inspekcijskih nadzora u kojima je obuhvaćeno 307 oboljelih radnika, od toga 145 žena i 162 muškarca. Najveći broj oboljelih, 134 žena i 130 muškaraca (ukupno 264 radnika), oboljelo je od bolesti dišnog sustava uzrokovanih azbestozom u djelatnostima brodogradnje, proizvodnje nemetalnih mineralnih proizvoda, prerađivačke industrije te prijevoza i skladištenja.

2.3. Politike zapošljavanja – razvoj ljudskih potencijala

Predškolsko obrazovanje

⁵ Podaci iz "Izvešće o radu Državnog inspektorata Republike Hrvatske u 2011. godini"

U 2011. godini ostvaren je daljnji napredak u pogledu obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem posebice u nekim gradovima i lokalnim zajednicama, povećan je broj vrtića i programa namijenjenih djeci predškolske dobi i učinjeni su određeni naporu kako bi se radno vrijeme predškolskih ustanova prilagodilo potrebama roditelja. Tako je obuhvat djece vrtićima u 2011. godini iznosio 62% što je za 3,52% više nego 2010. godine, a obuhvat predškolom 99,56%. Razvojni ciljevi, zacrtani u Planu razvoja odgoja i obrazovanja 2005. – 2010. godine o povećanju broja upisanih u predškolske programe s 43% na 60% te je obuhvat djece u godini dana prije polaska u osnovnu školu - programom predškole s 96% porastao na 98% do 2010. godine, ispunjeni su prije realno očekivanog roka, a u 2011. taj rast je nastavljen iako je projekt financijske potpore Svjetske banke završen 2009. godine. Obuhvat djece u 2011. godini u dječjim vrtićima povećan je na 62%, dok je obuhvat djece u programu predškole bio 99,56%. Važni su koraci napravljeni kako bi se dostigli ovi ciljevi i osigurali jednaki uvjeti svoj djeci rane i predškolske dobi.

U 2011. godini djelovao je 701 dječji vrtić u 1.625 objekata. Ukupan broj obuhvaćene djece u 2011. godini bio je 152.532 (62%), djece predškolske dobi s teškoćama u razvoju bilo je 6.125 (5,67%), od čega je u integraciji 5.598, dok je u posebnim odgojno-obrazovnim skupinama i ustanovama ukupno 527 djece. U vrtićima je bilo 2.225 (1,93%) djece pripadnika nacionalnih manjina. Verificirano je u 2011. godini 526 različitih programa za rad s djecom u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje imaju ustrojenu djelatnost predškolskog odgoja u skladu s propisima koji uređuju predškolsku djelatnost.

Radi unapređenja predškolskog odgoja i obrazovanja 14 dječjih vrtića je imenovano centrima izvrsnosti za stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika koji će raditi s djecom predškolske dobi prema metodama Marije Montessori, ranog učenja stranih jezika (francuskog, engleskog, njemačkog, španjolskog i talijanskog jezika), sportskim programima, eko-programima i odgoju za održivi razvoj, program istraživanja u predškolskom odgoju i program poticajnog okruženja i promijenjene uloge odgojitelja.

Osnovno obrazovanje

U Republici Hrvatskoj se osnovnoškolsko obrazovanje u školskoj godini 2010./2011. ostvarivalo u 875 osnovnih škola, a u školskoj godini 2011./2012. 873 osnovne škole. Od toga je 19 škola za djecu s teškoćama. Gradovi i županije osnivači su 863 osnovne škole, a fizičke i pravne osobe bile su u školskoj godini 2010./2011, osnivači 12 osnovnih škola, a zbog prestanka rada dvije osnovne škole kojima su osnivači fizičke osobe, u školskoj godini 2011./2012. njihov je broj smanjen (N=10). U jednoj osnovnoj školi kojoj je osnivač Grad Zagreb uz općeobrazovni provodi se i međunarodni program, a u jednoj program za osnovnoškolsko obrazovanje odraslih. U dvije se privatne škole provode alternativni programi odgoja i obrazovanja, a jedna škola radi po metodama Montessori pedagogije. U sustavu osnovnog obrazovanja ostvaruju se i umjetnički programi. U školskoj godini 2010./2011. umjetnički programi ostvarivali su se u 88 ustanova, a u školskoj godini 2011./2012. u 90 ustanova. Broj učenika u osnovnim školama u stalnom je padu. U školskoj godini 2001./2002. u osnovnim je školama bilo 400.100 učenika, u 2004./2005. godine 391.744 učenika, 2008./2009. godine 369.698 učenika, u 2009./2010. godini 360. 581 učenika, u 2010./2011. godini 355.960, a u školskoj godini 2011./2012. broj učenika je još manji i iznosi 346.347 učenika. U osnovnom je obrazovanju sve manje osipanje broja učenika tijekom školovanja (drop-out), što o znači da se povećava broj učenika koji završavaju osnovno obrazovanje.

Smanjenje broja škola koje rade u tri smjene nastavilo se i u školskoj godini 2010./2011. U navedenoj je školskoj godini broj osnovnih škola koje rade u tri smjene je 2,29% (19 osnovnih matičnih škola i tri područne škole), odnosno nastavu u trećoj smjeni pohađa 1,92% učenika osnovnih škola. Povećao se i broj osnovnih škola koje rade u jednoj smjeni

na 39,24 %. U školskoj godini 2011./2012. nastavljen je porast broja škola koje rade u jednoj smjeni na 41,12%, a smanjen broj osnovnih škola koje rade u dvije (56,82%) i tri (2,06%) smjene. U trećoj smjeni nastavu u 17 matičnih i tri područne osnovne škole pohađa 3.532 učenika i učenica osnovnih škola (1,02%).

Broj učenika od prvoga do trećega razreda u skladu je s Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja. U školskoj godini 2010./2011. prosječan broj učenika u razrednom odjelu je 18,75. U osnovnim je školama je u školskoj godini 2011./2012. ukupno 18.890 razrednih odjela. Od toga je najviše čistih razrednih odjela (16.933), a znatno manje kombiniranih razrednih odjela (1.902). Posebno su izdvojeni razredni odjeli u zdravstvenim ustanovama (55) u kojima se odgoj i obrazovanje ostvaruje u čistim i kombiniranim razrednim odjelima što ovisi o broju djece koja se tijekom godine nalaze na liječenju. Prosječan broj učenika u razrednom odjelu je 18,33 učenika.

Broj učenika/učenica u razrednim odjelima u koje su uključeni učenici s teškoćama u razvoju po prilagođenom programu manji je broja učenika u ostalim razrednim odjelima. U školskoj godini 2010./2011. u osnovnim školama, u sustavu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa bilo je 13.760 učenika koji pohađaju nastavu po primjerenim programima. U školskoj godini 2011./2012. broj učenika s teškoćama u razvoju povećao se na 17.580 (5,08%). Od toga je u redovite je razredne odjele integrirano 14.787 (4,27%) učenika i učenica kojima je utvrđeno školovanje po članku 4. Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN, 23/91). U osnovno obrazovanje u posebnim razrednim odjelima ili odgojno obrazovnim skupinama u redovitim školama i u školama s posebnim programima za djecu s teškoćama uključeno je 2.797 (0,81%) učenika i učenica.

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje se u 2011./2012. godini provodi u 434 škole dok se u 2010./2011. godini provodilo u 433 škola. U 2011./2012. školskoj godini u srednjoškolske programe upisalo se 170.341 učenika, što je smanjenje od 1,83% broja upisanih učenika/ca u odnosu na školsku godinu 2010./2011. (broj upisanih učenika te školske godine je iznosio 173.519 učenika/ca). Razlog ovom smanjenju su poglavito negativni demografski trendovi. Udio učenika upisanih u gimnazijske programe u 2011./2012. godini je iznosio 31,40%, a u strukovne programe 67,88%, udio učenika upisanih u gimnazijske programe u 2010./2011. godini je iznosio 30,06%, a u strukovne programe 69,10% od ukupnog broja učenika. Školske godine 2011./2012. u odnosu na prethodnu školsku godinu povećanje za otprilike 1,34% - gimnazijski programi i smanjenje za 1,22% - strukovni programi. Do povećanog upisa učenika u gimnazijske programe (u odnosu na ukupan broj učenika upisan u srednje škole) je došlo uslijed smanjenja upisa učenika u strukovne srednjoškolske programe, glazbene programe i baletno – plesne programe od 1,25%. Udio učenika upisanih u glazbene programe i baletno – plesne programe u 2011./2012. godini je iznosio 1,50%, udio učenika upisanih u glazbene programe i baletno – plesne programe u 2010./2011. godini je iznosio 1,53%.

Tijekom 2011. godine donesen je Zakon o umjetničkom obrazovanju, izmjene i dopune Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, izrađeni su Pravilnik o djelokrugu rada tajnika te administrativno-tehničkim i pomoćnim poslovima koji se obavljaju u srednjoškolskoj ustanovi, Pravilnik o evidenciji radnog vremena za radnike školskih ustanova, Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnog povjerenstva, Pravilnik o načinu provedbe vanjskog vrjednovanja i korištenja rezultata vanjskog vrjednovanja školskih ustanova te izmjene i dopune Pravilnika o sadržaju i obliku svjedodžbi i drugih javnih isprava te pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji u školskim ustanovama. Donesena je Odluka o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja te Odluka o Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. Mreža

srednjih škola i programa će postepeno udovoljiti zahtjevima dostupnosti i racionalnoga ustroja upisnoga područja za pojedine sektore u odnosu na postojeće gospodarske kapacitete i planove gospodarskoga razvoja pojedinoga područja, uz zadovoljenje pedagoških mjerila i propisanih standarda u odnosu na veličinu škola, rasprostranjenost i dostupnost obrazovnih programa, demografske uvjete, potrebe društva i prostorno-tehničke, kadrovske i ostale didaktičke uvjete, osigurati zaštitu nacionalnih i lokalnih interesa te zadovoljavanje svih preduvjeta za uspješnu provedbu programa obrazovanja.

Sukladno obvezama koje proizlaze iz Nacionalnog okvirnog kurikuluma za opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, koji je donio ministar znanosti, obrazovanja i športa, kako bi se kurikulumski pristup odgoju i obrazovanju redovito uveo u sustav u školskoj godini 2012./2013., u 2012. godini će se nastaviti provedba reforme sustava odgoja i obrazovanja izradom temeljnog skupa dokumenata za kurikulumski pristup sustavu odgoja i obrazovanja: Nacionalni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje; Predmetni kurikulumi - nastavni planovi i programi za opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje; Plan i program stručnog osposobljavanja radnika u sustavu sve tri predtercijarne razine odgoja i obrazovanja za kurikulumski pristup; Posebni program odgoja i obrazovanja za učenike s većim teškoćama u razvoju.

Godine 2011. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je pokrenulo projekt uspostavljanja informacijskoga sustava prijave i upisa u srednje škole u svrhu unaprjeđenja kvalitete upisnoga procesa, stvaranje povoljnijih preduvjeta nakon završetka osnovnoga obrazovanja, optimiziranja administrativnih poslova vezanih uz podatke o pristupnicima i učinkovitiji pristup, odnosno transparentniji i znatno progresivniji način korištenja podataka. Posredstvom sustava bit će moguće vođenje podataka elektroničkim putem koji će se koristiti kao centralni sustav za upis u školske ustanove, odnosno programe odgoja i obrazovanja te poboljšanje sveobuhvatne povezanosti osnovnoga i srednjega obrazovanja. Model informacijskoga sustava prijave i upisa u srednje škole bit će izrađen po uzoru na Nacionalni informacijski sustav prijave na visoka učilišta (NISpVU) koji se pokazao vrlo uspješnim pri prijavi ispita državne mature i studijskih programa. Izrađen je konceptualni izgled budućega Nacionalnog informacijskog sustava prijave i upisa u srednje škole u Hrvatskoj - pregled konceptualnoga dizajna najniže razine procesa informacijskoga sustava prijave i upisa u srednje škole u Hrvatskoj koji će poslužiti kao funkcionalna i procesna specifikacija sustava koji će nastati na osnovu navedene analize. Prihvaćen je i projektni zadatak i procesna specifikacija sustava za uspostavu elektroničkih prijava i upisa u srednje škole – Nacionalnoga informacijskog sustava prijave i upisa u srednje škole (NISpuSŠ) te je u tijeku izrada aplikacijskoga sustava elektroničkih prijava i upisa u srednje škole.

U 2012.g. nastavit će se podrška razvoju obrazovnog sustava kroz provedbu projekta iz programa IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala). U 2011. godini potpora razvoju sustava obrazovanja proširuje se na sve razine obrazovnoga sustava (od predškolskoga do visokoškolskoga sustava obrazovanja). Objavljena su tri natječaja o dodjeli bespovratnih sredstava te natječaj za ugovor o uslugama, a u pripremi je još jedan natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava, dva ugovora o uslugama te dva okvirna ugovora. Vezano uz nove natječaje – programe dodjele bespovratnih sredstava ukupne vrijednosti od oko 11 mil. eura, planira se pružiti potpora projektima kroz koje će se: promicati jednake mogućnosti u pristupu obrazovanju osoba u nepovoljnom položaju (predškolska djeca/učenici/studenti s teškoćama, Romi i ostale nacionalne manjine); jačati kapacitete škola i nastavnog osoblja u promicanju socijalne uključenosti te inovativnim projektima koji promiču socijalnu uključenost u obrazovanju; razvijati nove kvalifikacije u općem i visokom obrazovanju, projektima koji će razvijati kurikulume temeljene na ishodima učenja u općem i visokom obrazovanju te projektima koji će razvijati nove nastavne materijale te metode i instrumente vrednovanja; razvijati nove ili unapređivati postojeće poslije-srednjoškolske programe obrazovanja odraslih.

Daljnji razvoj i provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

U 2011. godini je nastavljen rad na daljnjem razvoju i provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (kako na nacionalnoj razini tako i kroz korištenje sredstava EU fondova). Izrađen je nacrt prijedloga Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, izrađeno je Izvješće o povezivanju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom i Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja (QF – EHEA) tzv. (Referencing Report). Komplementarna podrška provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira je pružena kroz provedbu projekta ugovora o uslugama u okviru programa IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala), a planira se pružiti i kroz nove natječaje u okviru istog Programa. Daljnji planovi razvoja Hrvatskog kvalifikacijskog okvira će se orijentirati na: što se tiče daljnjeg rada na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u narednom periodu (2012. i dalje) u planu je provedba sljedećih aktivnosti:

- dovršavanje zakonskog prijedloga na temelju partnerskih konzultacija s ključnim dionicima međuresorna radna skupina sastavljena od stručnjaka, predstavnika sektorskih agencija, Ministarstva rada kao glavnog partnera, te Ministarstva obrta i poduzetništva, Ministarstva gospodarstva, HGK-a, HOK-a, HUP-a (Zakon o HKO-u)
- uspostavljanje provedbene strukture (sukladno odredbama Zakona i/ili provedbenih sporazuma) s posebnim naglaskom na reguliranje odnosa među ključnim partnerima i dionicima u razvoju i provedbi HKO-a; uspostavljanje i koordinacija rada Sektorskih radnih skupina/Sektorskih vijeća sastavljenih od stručnjaka, predstavnika obrazovnog sektora i tržišta rada, nadležnih za ocjenjivanje standarda kvalifikacija, standarda zanimanja i jedinica ishoda učenja.
- izrada provedbenih propisa (pravilnika) uz uspostavljanje kriterija, procedura i uputa i obrazaca za ulazak u HKO registar: dovršavanje zakonskog okvira, izrada procedura za vrednovanje i priznavanje ishoda neformalnog i informalnog učenja, usklađivanje postojećih zakona i ostalih pravnih propisa te uspostavljanje sustava osiguranja kvalitete na svim razinama obrazovanja.
- izrada HKO Registra: osmišljavanje, razrada, dogovor, izrada i nabava informatičkog rješenja koje povezuje postojeće baze u sustavu obrazovanja te je izrađeno u skladu sa standardom EU portala (Ploteus/EQF). HKO Registar uključuje i podregistar standarda zanimanja u nadležnosti Ministarstva rada koji treba biti usklađen s ESCO-m.
- provedba sustavne edukacije sudionika u provedbi HKO-a: prema interesnim skupinama i na temelju TNA (training needs analysis) provoditi tailor made programe stručnog usavršavanja o pitanjima vezanima za HKO (10 događaja godišnje za skupove od po 20-50 ljudi); izrada stručnog materijala (3 knjige).
- provedba sustavnog informiranja javnosti: na postojećim mrežnim stranicama MZOS-a predstavljanje aktivnosti povezanih s razvojem i provedbom HKO-a kako bi šira javnost imala uvid u dosadašnje rezultate, trenutno stanje i planirane aktivnosti; osmišljavanje i izrada HKO portala (www.kvalifikacije.hr); izrada publikacija i tisak usvojenog Izvješća o povezivanju na hrvatskom i engleskom jeziku.
- programiranje i projektiranje u okviru fondova IPA/ESF-a kao podrška provedbi HKO-a
- međunarodna i regionalna suradnja u području kvalifikacijskih okvira: suradnja u okviru inicijative Task Force/ERI SEE; Hrvatska vodi Klaster znanja Razvoj kvalifikacijskih okvira; održavanje PLA o priznavanju prethodnog učenja; pronalaženje prostora za afirmaciju Hrvatske na tek uspostavljenoj Zapadno-balkanskoj platformi); razvoj HKO-a i njegove uloge u priznavanju inozemnih kvalifikacija.

U području rada Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih kroz IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda, kvalifikacija i kurikuluma" razvijeno je 14 profila obrazovnih sektora koji sadržavaju ključne podatke o sektoru, tržištu rada i strukovnom obrazovanju. U okviru ovog projekta izrađena je 'Metodologija za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma u RH'. Metodologija predviđa

razvoj strukovnih kurikuluma koji će odražavati potrebe tržišta rada, ali biti i u funkciji nastavka obrazovanja i prihvaćena je od strane ASOO-a. Napisan je i objavljen Priručnik za planiranje i razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma. Također je razvijeno 26 novih strukovnih kurikuluma u 13 obrazovnih sektora te je izrađena on-line baza koja sadrži svih 26 strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma. Za potrebe razvoja standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma Agencija je imenovala 26 radnih skupina s više od 240 članova među kojima su bili i predstavnici socijalnih partnera te je uz podršku navedenog IPA projekta u 2011. godini održano 70 dana seminara, radionica, s više od 1800 sudionika. Također je održano 230 sastanaka radnih skupina s dodatnih 2300 sudionika. Temeljem rezultata projekta, 11 nastavnih planova za godinu 2011./2012 je prilagođeno kvalifikacijama i jednom kurikulumu razvijenom u okviru projekta. Projekt (ugovor o pružanju usluga) je u 2011. godini financiran iz sredstava IPA-e (85% sredstva EU i 15% sredstva RH) u iznosu od 1.140.147,86 EUR (8.482.702,22 kn); 969.125,68 EUR-EU (7.210.296,88 kn), 171.022,18 EUR-RH (1.272.405,34 kn). Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih priprema projektnu dokumentaciju za još jedan projekt koji će biti sufinanciran sredstvima EU kroz program IPA program IV (Razvoj ljudskih potencijala), a koji će se odnositi na istraživanje tržišta rada.

U području poticanja inovacija u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju Agencija je u svojstvu korisnika tijekom 2011. godine provodila projekt "Implementacija novih kurikuluma" IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala). Svrha projekta je uvođenje sustavnog pristupa razvoju inovativne kulture u strukovnim školama – u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj i/ili regionalnoj razini. Kako bi se potakle inovacije u strukovnom obrazovanju organizirani su informativni dani (Zagreb, Split, Osijek, Opatija, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Zadar) na kojima su sudjelovali predstavnici strukovnih škola te predstavnici institucija i organizacija koje mogu djelovati kao partneri školama u provedbi projekata (poslodavci, lokalne vlasti, sindikati, udruge, zaklade, zadruga i sl.). Ukupno je sudjelovalo 405 sudionika. Održani su seminari (Zagreb, Split, Osijek, Opatija) na temu „Kako pripremiti prijedlog IPA projekta u okviru navedenog natječaja“ kako bi predstavnici strukovnih škola stekli osnovna znanja o pripremi IPA projekata (upravljanje projektnim ciklusom, ciljevi, aktivnosti, održivost projekta...). Ukupno je sudjelovalo 208 sudionika. Održane su radionice (Zagreb, Split, Osijek, Opatija) na temu "Razvoj projekata u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u sklopu Europskog socijalnog fonda (ESF)". Cilj radionica bio je upoznati predstavnike strukovnih škola s mogućnostima financiranja u sklopu ESF-a. Ukupno je sudjelovalo 154 predstavnika strukovnih škola.

Kroz projekt „Razvoj osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO)“ čiji je korisnik Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, a započeo je s provedbom u ožujku 2010. godine. Glavna je svrha projekta poduprijeti razvoj jedinstvenoga i sustavnog pristupa razvoju osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju, s naglaskom na provedbu ovog koncepta u praksi, te potaknuti razmjenu informacija o osiguranju kvalitete između pružatelja strukovnog obrazovanja i opće javnosti. U sklopu projekta je objavljen i Priručnik za samovrjednovanje za ustanove za strukovno obrazovanje. Objavljeno je i Izvešće o rezultatima provedenog pilot-procesa samovrjednovanja u 24 strukovne škole. Razvijen je internetski alat *e-kvaliteta* čiji je cilj pružati podršku u provedbi hrvatskog okvira za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Financijska sredstva: Projekt (ugovor o pružanju usluga) je u 2011. godini financiran iz sredstava IPA-e (85% sredstva EU i 15% sredstva RH) u iznosu od ukupno 1.147.825 EUR (8.572.539,22 kn); od toga EU 975.651,24 EUR (7.286.658,33 kn), RH 172.173,75 EUR (1.285.880,89 kn). Financiranje kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFCO) - IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja.

Visoko obrazovanje

U akademskoj godini 2010./2011. prema podacima DZS-a bilo je upisano 148 616 studenata. Također, na visokim učilištima postoji kontingent apsolvenata koji je u zimskom semestru iznosio 23 635. Prema javno dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, u akademskoj godini 2010./2011. na hrvatskim visokim učilištima u ekvivalentu pune zaposlenosti zaposleno je 11 693,4. nastavnika i suradnika u nastavi od čega 46,8% žena.

U odnosu na prethodnu akademsku godinu 2009./2010. ostvareno je povećanje broja predavača u ekvivalentu pune zaposlenosti na visokim učilištima od 2.04%. Statistički podaci DZS-a pokazuju da je u akademskoj godini 2010./2011. godini diplomiralo ukupno 32 378 studenata⁶, od čega 60,8% žena.

Dovršen je Nacrt prijedloga Zakona o sveučilištu koji će urediti dvije ključne cjeline hrvatskoga sveučilišnog sustava: strukturu i upravljanje svim sveučilištima, te sustav financiranja javnih sveučilišta, kako bi se omogućilo da hrvatska sveučilišta postanu kompetitivnija u europskom kontekstu, posebice u razdoblju koje prethodi, odnosno posebice u odnosu na okružje u kojem će hrvatska sveučilišta djelovati nakon ulaska Republike Hrvatske u EU.

Dovršen je Nacrt prijedloga Zakona o visokome obrazovanju, koji se donosi radi usklađivanja hrvatskoga sustava visokoga obrazovanja s potrebama razvoja visokoga obrazovanja u Hrvatskoj u sljedećem desetljeću. Uređuju se pitanja koja nisu bila na odgovarajući način uređena u postojećem zakonu te se pobliže definiraju pitanja cjeloživotnog učenja, akademske autonomije i odgovornosti te posebice odgovornosti za zapošljavanje u sustavu visokoga obrazovanja. Također se rješavaju pitanja vezana uz provedbu Bolonjskog procesa, mobilnosti, kvalitete studija, odgovornosti visokih učilišta za pružanje visokoga obrazovanja, koja nisu na odgovarajući način riješena postojećim zakonodavstvom. Zakon se također donosi radi osiguravanja ravnopravnoga pristupa visokome obrazovanju, na način da se određuje maksimalan iznos koliko student može platiti za svoj studij u jednoj godini te predviđa donošenje nacionalnoga pravilnika o studentskome standardu.

Hrvatska stručna skupina za Bolonjski proces imenovana je 2011. godine radi podupiranja i promišljanja provedbe Bolonjskog procesa u Republici Hrvatskoj, odnosno informiranja javnosti o Bolonjskom procesu, inicijativama i programima Europske unije u području visokog obrazovanja te radi poticanja i vođenja nacionalnog dijaloga o provedbi Bolonjskog procesa. Djelovanje Hrvatske stručne skupine za Bolonjski proces odvija se u okviru projekta Europske komisije Nacionalni timovi bolonjskih stručnjaka 2011. - 2013., koji je dio Programa za cjeloživotno učenje.

Krajem 2011. godine Hrvatska je primljena u članstvo Udruženja Europskog registra agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju. Udruženje EQAR je međunarodna neprofitna udruga od strane sljedećih organizacija: Europskoga udruženja za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA), Europske studentske unije (ESU), Europskoga udruženja sveučilišta (EUA) i Europskoga udruženja visokih učilišta (EURASHE) (u daljnjem tekstu Grupa E4), a u svrhu neovisnoga upravljanja Europskim registrom agencija za osiguranje kvalitete. Članstvom u ovome Udruženju Republika Hrvatska će sudjelovati u odlučivanju o uvjetima i kriterijima pod kojima će pojedine agencije za osiguranje kvalitete moći biti uključene u Registar, kao i općenito o definiranju zajedničkih kriterija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju na razini Europe. Također, u listopadu 2011. godine Agencija za znanost i visoko obrazovanje postala je punopravni član Europske udruge za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA) te je od 25. studenoga 2011. godine uvrštena u Europski registar agencija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR).

⁶ Napominjemo da ovi podaci s obzirom na vrijeme objavljivanja nisu bili navedeni u prošlom Izvješću o provedbi JAP-a.

RH je u razdoblju od 2009. do 2011. godine po prvi puta sudjelovala u provedbi istraživanja EUROSTUDENT IV o socio-ekonomskom statusu i profilu hrvatskih studenata. Nositelj istraživanja na nacionalnoj razini bilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a samo istraživanje financirano je putem TEMPUS projekta ACCESS, uz tehničku pomoć međunarodnih koordinatora – njemačkog instituta HIS. Putem web-stranice eurostudent.hr istraživanju je pristupilo više od 5000 studenata, čime je to postalo najveće do sada provedeno istraživanje na studentskoj populaciji u RH. Rezultat aktivnosti u ovome projektu dva su izvješća: socijalna i ekonomska slika studentskog života u Hrvatskoj (Nacionalno izvješće) – obuhvaća analizu nacionalne situacije na sveučilišnim i stručnim studijima; Social and Economic Conditions of Student Life in Europe – komparativno izvješće za 25 europskih zemalja o studentima sveučilišnih studija. Rezultati istraživanja EUROSTUDENT IV poslužit će, uz ostale postojeće statističke izvještaje i analize (poput, primjerice, periodike DZS-a) za izradu dodatnog izvješća. Također, u studenom 2011. godine MZOS je poslao pismo namjere za sudjelovanjem u sljedećoj fazi istraživanja EUROSTUDENT V, koja će trajati u razdoblju od 2012. do 2015. godine.

U sklopu daljnjega reguliranja tržišta rada u postupku usklađivanja s propisima Europske komisije, radilo se na provedbi odredaba Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/09, 45/11), odnosno Direktive 2005/36/EZ. Koordinacija aktivnosti u ovome području uključuje dvije vrste aktivnosti. Prva je sudjelovanje u Povjerenstvu za međuresornu koordinaciju za regulirane profesije, koje vodi Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (sada Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava). Osnovna zadaća ovog povjerenstva je ažuriranje nacionalnog Popisa reguliranih profesija i Baze podataka o reguliranim profesijama. Druga vrsta aktivnosti je sudjelovanje MZOS-a u koordinaciji aktivnosti u reformi studijskih programa u području biomedicine i zdravstva (doktori, doktori dentalne medicine, farmacija, sestринство, primaljstvo). Na ovim aktivnostima ostvarena je suradnja s visokim učilištima i sveučilištima te se koordinira komunikacija s Europskom komisijom, Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom vanjskih i europskih poslova.

Tijekom 2011. godine nastavljen je rad na ažuriranju sadržaja portala *Study in Croatia*. Cilj portala jest stranim studentima pružiti sve relevantne informacije vezene uz upis studija, smještaj u Republici Hrvatskoj, učenje hrvatskoga jezika i sl. Za ažuriranje tekstova na spomenutom portalu odgovoran je Institut za razvoj obrazovanja (IRO), a u radu istoga sudjeluju, među ostalima, i predstavnici MZOS-a.

U 2012. g. u području visokog obrazovanja planira se provedba sljedećih mjera:

- nastavak provođenja reakreditacije visokih učilišta te vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje;
- nastavak suradnje hrvatskih sveučilišta sa Svjetskom bankom u razvoju kapaciteta za uvođenje financiranja na temelju programskih ugovora; Rektorski je zbor u rujnu 2011. odobrio Prijedlog plana za provedbu pilot projekata za programske ugovore u Hrvatskoj;
- provođenje godišnjeg plana rada Hrvatske stručne skupine za Bolonjski proces; ova je skupina osnovana radi podupiranja provedbe Bolonjskog procesa u Republici Hrvatskoj, informiranja o Bolonjskom procesu i inicijativama i programima Europske unije u području visokog obrazovanja, savjetovanja donositelja javnih politika, visokih učilišta i drugih dionika o kvalitetnoj provedbi Bolonjskog procesa te poticanja i vođenja nacionalnoga dijaloga o provedbi Bolonjskog procesa;
- početak provedbe IPA projekta Nacionalnoga informacijskog sustava visokoga obrazovanja i znanosti, kao temelja za integraciju postojećih informacijskih i podatkovnih sustava; provedbom NISVOZ-a također će se omogućiti kvalitetnija analiza dostupnih podataka;
- izrada nacionalne strategije za razvoj sustava visokoga obrazovanja do 2020. godine.

Obrazovanje odraslih

U 2011. godini planirano je usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih, međutim navedena aktivnost nije realizirana jer je prema zaključku Vijeća za obrazovanje odraslih, sa 13. Sjednice, povučen prijedlog Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih do donošenja Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Očekuje se nastavak provedbe projekta 'Desetljeće pismenosti'. Izvršena je analiza provedbe projekta za razdoblje 2003. do kraja 2010. godine, a u odnosu na način njegove provedbe, uloge dionika i Ministarstva te oblike financiranja. Također su sistematizirani i analizirani prikupljeni podaci o korisnicima projekta po dobi, spolu i programskoj osposobljenosti kao i ustanovama koje su dobile pravo (odobrenje) za provođenje projekta.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je u 2011. izdala pozitivno stručno mišljenje za ukupno 895 programa u sektoru obrazovanja odraslih. U okviru navedene brojke najznačajniji udio zauzimaju programi stjecanja srednje stručne spreme i prekvalifikacije (248 programa), programi usavršavanja (106 programa) i programi osposobljavanja (469 programa). Analiza po sektorima ukazuje na najveći broj programa u sektoru graditeljstva i geodezije (225 programa), poljoprivredi, prehrani i veterini (146 programa) ekonomije, trgovine i poslovne administracije (73 programa) te turizmu i ugostiteljstvu (77 programa).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih osigurala je stručnu i savjetodavnu pomoć ustanovama koje se bave obrazovanjem odraslih pri izradi programa osposobljavanja i usavršavanja.

2.4. Politike zapošljavanja – plaće, porezi, naknade

Plaće

Prema odredbama Zakona o minimalnoj plaći (NN 67/08) visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje, u lipnju tekuće godine, te se njezin porast veže uz realan rast BDP-a iz prethodne godine prema objavi Državnog zavoda za statistiku. Nadalje, visina minimalne plaće za razdoblje od 1. lipnja 2010. do 31. svibnja 2011. te za svako sljedeće jednogodišnje razdoblje, uskladit će se s realnim rastom BDP-a za prethodnu godinu, na način da se udio minimalne plaće u prosječnoj bruto plaći kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj ostvorenoj u prethodnoj godini uveća za postotak realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini, prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

Prema objavi Državnog zavoda za statistiku od 26. svibnja 2010. godine (NN 66/10) minimalna plaća za razdoblje od 1. lipnja 2010. godine do 31. svibnja 2011. godine u Republici Hrvatskoj iznosi 2.814 kuna. Isti iznos minimalne plaće je određen i za razdoblje od 1. lipnja 2011. do 31. svibnja 2012. (NN 58/11). Svota minimalne plaće utvrđene za puno radno vrijeme (40 sati tjedno) za razdoblje od 1. lipnja 2010. do 31. svibnja 2011., prema objavi Državnog zavoda za statistiku od 3. lipnja 2009. godine (NN 66/10), utvrđena je u istoj svoti kao što je bilo i u prethodnoj godini, tj. 2.814,00 kn. Najniža plaća za nepuno radno vrijeme utvrđuje se razmjerno minimalnoj plaći za puno radno vrijeme i satima rada na koje je radnik prijavljen.

Izmjene u poreznom sustavu u 2011. godini

Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 114/11) kojim se mijenjao i dopunjavao Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 177/04, 73/08 i 80/10) stupio je na snagu 15. listopada 2011. godine. Tim Zakonom izmijenjena je odredba o utvrđivanju primitka u naravi čime se omogućilo poslodavcima odobravanje kredita svojim radnicima po kamatnoj stopi od 3% neoporezivo, te je tehnički pojednostavljen

način vođenja evidencije o isplaćenim dividendama i udjelima u dobiti, a u svrhu vođenja evidencije o imovinskom stanju poreznih obveznika.

Doprinosi za obvezna osiguranja

Izmjene i dopune Zakona o doprinosima u 2011. su prije svega tehničke prirode, odnosno provedene su radi usklađivanja s reformom sustava obveznog zdravstvenog osiguranja i usklađivanje s ostalim propisima koji utječu na status u osiguranju, a time i obvezu doprinosa.

1. Reforma sustava obveznog zdravstvenog osiguranja i spajanja poslova tog osiguranja na jednog nositelja (HZZO)

U Zakonu su izmijenjene odredbe u dijelu koji uređuje vrste doprinosa i stope za obračun te pripadnost i doprinosa za zdravstveno osiguranje tako da su brisane odredbe u kojima se spominje obvezno zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu, vrste i stope za obračun doprinosa za to osiguranje i nositelj toga osiguranja (HZZOZZR).

2. Izdvajanje poslova uređenja i prikupljanja posebnog doprinosa za zdravstveno osiguranje za pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu osoba koje u inozemstvu borave po privatnom poslu iz poslova i zadataka Porezne uprave

Iz Zakona su brisane odredbe koje propisuju osnovicu i stopu za obračun posebnog doprinosa za zdravstveno osiguranje za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu za osigurane osobe koje po privatnom poslu borave u inozemstvu jer će osnovicu i stopu za obračun toga doprinosa kao i rokove uplate i način obračunavanja i plaćanja, propisati Zavod (HZZO) općim aktom, sukladno odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

3. Usklađivanje s ostalim propisima

3.1. Zakon o roditeljnim i roditeljskim potporama

Prema članku 3. stavak 2. Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama o pravu i postupanju po osnovi prava samozaposlenog roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na dopust ili na rad u skraćenom radnom vremenu radi njege djeteta, to pravo, umjesto centara za socijalnu skrb, utvrđuje nadležna ustrojbeno jedinica HZZO.

3.2. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju

Prema članku 63. točka 2.g Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, doprinos za osiguranje učenika i studenata koji nisu osigurani kao članovi obitelji osiguranika iz članka 6. stavak 1. točka 13. toga Zakona, osigurava se u državnom proračunu. Radi navedenoga, za osiguranike po istoj osnovi ne treba doprinose istovremeno obračunavati i plaćati i škola odnosno visoko učilište. Brisane su odredbe Zakona kojima je bila uređena ova obveza.

Prema članku 13.b Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđena tim Zakonom za slučaj ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti osiguravaju se osiguranicima i u slučaju profesionalne bolesti ako su bili izloženi fibrogenim prašinama ili karcinogenima kao radnici kod pravnih ili fizičkih osoba s registriranom djelatnošću u RH. Ta se prava osiguravaju u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja i nakon prestanka rada. Prema tome, nema potrebe za dodatnim obvezama doprinosa za osiguranike koji su stekli pravo to se trebaju provesti određene izmjene.

3.3. Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

Od obveze doprinosa izuzeta je mirovina koja je ostvarena prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, kao posebnom propisu.

3.4. Zakon o porezu na dohodak

Od obveze doprinosa izuzet je dodatak uz mirovinu koji se isplaćuje prema Zakonu o dodatku uz mirovinu jer se isti primitak ne smatra primitkom (oporezivim) po osnovi nesamostalnog rada, prema članku 15. stavak 2. točka 6. Zakona o porezu na dohodak⁷

3.5. Zakon o mirovinskom osiguranju

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, između ostalih izmjena i dopuna, promijenjene su i/ili dopunjene odredbe koje uređuju obvezno osigurane osobe. Te izmjene i dopune uvjetuju istovremeno dopune odredaba Zakona o doprinosima u dijelu koji uređuje obveze za nove skupine osiguranika (konkretno: domaća radinost i sporedno zanimanje, osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, pomorci – članovi posade brodova u međunarodnoj plovidbi, osobe koje obavljaju ostale samostalne djelatnosti – bez formalne registracije i sl).

Naknada za nezaposlenost

U 2011. godini došlo je do nezanemarivog smanjenja broja korisnika novčane naknade za nezaposlenost. Prosječan broj korisnika naknade za nezaposlenost smanjio se sa 78.439 u 2010. na 74.501 u 2011. godini, što je smanjenje od 5,0%. Smanjio se broj korisnika s osnovnom i srednjom školom, a povećao se broj korisnika s višom i visokom školom. Broj korisnika naknade muškog spola smanjio se 4,4 posto, a broj korisnika naknade ženskog spola 6,6 posto. Ukupni izdaci za naknadu smanjili su se 1,49 milijardi kuna u 2010. na 1,39 milijardi kuna u 2011. godini. Udio korisnika naknade u ukupnom broju nezaposlenih osoba u 2011. godini iznosio je 24,4%. Očekuje se da će se broj korisnika novčane naknade za nezaposlenost povećati u drugoj polovici 2012. godine.

Doplatak za djecu

Provedbom mjera Nacionalne populacijske politike od 1. siječnja 2007. pripadajuća svota doplatka za djecu povećana je za 500,00 kn ako se doplatka koristi za troje djece, odnosno za 1.000,00 kn ako se doplatka koristi za četvero ili više djece. Broj korisnika doplatka za djecu od 2002. godine bio je u stalnom opadanju, a u 2011. godini zabilježen je blagi porast. U 2011. godini nisu se mijenjali propisi u vezi s ostvarivanjem prava na doplatka za djecu, odnosno pravo na doplatka ostvario se prema istim uvjetima i u istoj visini kao i 2010. godine. Opći uvjet ostvarivanja prava na doplatka za djecu je prihod kućanstva koji mjesečno ne prelazi 50% proračunske osnovice po članu kućanstva, a budući da se proračunska osnovica nije mijenjala od 2002. godine, dok su plaće i drugi prihodi u međuvremenu rasli, to je jedan od razloga za opadanje broja korisnika doplatka za djecu.

Prema statističkim podacima HZMO-a, na dan 31. prosinca 2011. bilo je 216 013 korisnika doplatka za djecu, od kojih je doplatka s prihodom do 543,14 kn mjesečno po članu kućanstva ostvarilo 66 646 korisnika, a s prihodom do 1.119,54 kn mjesečno ostvarilo je 71 817 korisnika. S prihodom do 1.663,00 kn ostvarilo je 63 716 korisnika, a bez obzira na visinu prihoda 13 839 korisnika. Od ukupnog broja korisnika 118 668 je radničkih obitelji, obrtničkih 6 119, poljoprivrednih 2 463, korisnika mirovina 18 697, a nezaposlenih 69 956 te ostalih (korisnici novčane naknade prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, osiguranici koji samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost) 110 korisnika.

⁷ Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Narodne novine, broj 22/12) brisane su odredbe prema kojima se dodatak na mirovinu ne smatra dijelom mirovine, čime je isti postao podložan obvezi dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje

Ukupan broj djece za koju se ostvaruje pravo na dan 31. prosinca 2011. iznosio je 403 064, za razliku od 2010. godine kada je oko 213 000 korisnika ostvarivalo pravo za oko 399 000 djece. Svota doplatka za djecu kreće se u 2011. godini od 200 do 300 kn, odnosno uz 15% i 25% povećanje do 374 kn po djetetu, uz izuzetak svote za djecu s težim oštećenjem zdravlja od 831,50 kn za 13 861 dijete.

2.5. Ustanove za zapošljavanje

2.5.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Kako bi se odgovorilo na pojačane zahtjeve tržišta rada tijekom 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje napravio je predradnje za preustroj Zavoda. Očekuje se da će preustroj Zavoda dovesti do veće efikasnosti u radu sa nezaposlenim osobama i poslodavcima kao glavnim klijentima. Cilj je usmjeriti veću pomoć prema nezaposlenim osobama koji trebaju veću podršku za vraćanje na tržište rada, a u isto vrijeme osigurati poslodavcima radnu snagu koja je potrebna za razvoj njihovih tvrtki. Kao preduvjet preustroju razvijena je nova kategorizacija nezaposlenih osoba te je u 2011. godini izrađen novi aplikativni modul nove kategorizacije i profesionalnog plana traženja posla.

Nova kategorizacija segmentira nezaposlene osobe u 4 kategorije - *zapošljive osobe* koje su spremne za tržište rada sa dostatnim znanjima i vještinama, *priprema za zapošljavanje* za nezaposlene osobe kojima treba proces uvođenja u posao bilo kroz sufinancirano zapošljavanje bilo uz prethodno stjecanje znanja i vještina kroz obrazovanje, *privremeno nezapošljivi* za osobe koje su kraćem periodu nezapošljivosti radi privremene spriječenosti radi liječenja, rehabilitacije i slično, te *teže zapošljive osobe* za koje je prije zapošljavanja na otvorenom tržištu rada potrebna radna rehabilitacija, kroz radne centre, zapošljavanje kroz javne radove, obrazovanje i slično.

Profesionalnim planom se utvrđuju obveze i odgovornosti i nezaposlene osobe i savjetnika u procesu traženja posla, ali je novi modul donio novost bilježenja rezultata planiranih aktivnosti i za savjetnika i za nezaposlenu osobu kao i zadovoljstvo dobivenom uslugom od strane nezaposlene osobe. Bolje praćenje izvršavanja dogovorenih aktivnosti omogućit će i veću efikasnost u radu s nezaposlenim osobama.

U radu s poslodavcima poseban naglasak stavljen je na brzu i efikasnu uslugu. Stoga je u 2011. godini implementiran novi aplikativni modul za rad s poslodavcima čime je objedinjeno nekoliko modula koji su pratili poslovne procese u radu s poslodavcima.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je za provođenje svoje aktivnosti "Ostvarivanje prava na novčanu naknadu" dobio certifikat ISO 9001:2000. Za dobivanje ovoga certifikata Hrvatski zavod za zapošljavanje je bio obavezan uspostaviti i dokumentirati sustav upravljanja kvalitetom poslovnog procesa, a u obvezi je isti primjenjivati i održavati sukladno zahtjevima norme, te stalno unapređivati njegovu djelotvornost. Osnovna zamisao upravljanja kvalitetom ovoga poslovnog procesa je zadovoljiti potrebe korisnika prava na novčanu naknadu, a koje pravo proizlazi iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti sukladno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Cilj je osigurati provođenje, razvoj i poboljšanje kvalitete ostvarivanja prava na novčanu naknadu nezaposlenim osobama.

U 2011. godini provedena je od strane SGS (Société Générale de Surveillance) ureda ponovna certifikacija sustava upravljanja. Ciljevi revizije su bili: potvrditi da je sustav upravljanja u skladu sa zahtjevima norme, da je organizacija učinkovito primijenila planirani sustav upravljanja, te da je sustav upravljanja sposoban ostvariti ciljeve i politiku organizacije. Revizija je provedena u Područnoj službi Varaždin i u Središnjoj službi Zavoda. Nalaz revizije je da je sustav upravljanja kvalitetom vrlo dobro uspostavljen i praćen kroz aplikaciju "Ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti" tako da se sustavno prate svi zadani kriteriji i zahtjevi norme, te uredno evidentiraju u skladu s postojećim postupcima.

U prosincu 2011. godine završena je vanjska evaluacija mjera aktivne politike zapošljavanja u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Evaluaciju su proveli istraživači sa Sveučilišta u Zagrebu koristeći se tzv. kvaziekperimentalnom metodom, što je uobičajeni postupak istraživanja učinka mjera na zapošljivost sudionika. Autori su istraživali razlike u pogledu zapošljivosti između sudionika u mjerama nakon što je njihovo sudjelovanje završilo i sličnih osoba koje nisu sudjelovale u mjerama, pri čemu je zapošljivost mjerena statusom nezaposlenosti. Izabrani nesudionici su bili identični sudionicima prema osobnim obilježjima kao što su spol, godina rođenja, status prije nezaposlenosti, razina i smjer obrazovanja te geografsko područje prijave na evidenciju nezaposlenih, te slični prema vremenu prijave i trajanju nezaposlenosti. Nesudionici su također izabrani i prema sličnosti u vjerojatnosti sudjelovanja u mjerama (engl. propensity score matching) koja je procijenjena na temelju spomenutih osobnih obilježja. Rezultati vanjske evaluacije mjera detaljnije su objašnjeni u pojedinim poglavljima.

U Zavodu je na dan 31. 12. 2011. godine u radnom odnosu bilo ukupno 1.290 radnika. Završeni fakultet odnosno magisterij imalo je 735 (57,0 %) radnika; prvi stupanj fakulteta, stručni studij ili višu školu 197 (15,3 %) radnika; četverogodišnju srednju školu 288 (22,3 %) radnika; srednju školu za zanimanja do 3 godine i školu za KV i VKV radnike 24 (1,9 %) radnika, a 46 (3,5 %) radnika imali je završenu osnovnu školu. Radnici sa završenim visokoškolskim obrazovanjem čine apsolutnu većinu zaposlenih u Zavodu odnosno 57,0 %. Od ukupnoga broja radnika Zavoda u područnim službama je zaposleno 1.140 ili 88,4 %, a 150 ili 11,6 % u Središnjoj službi. Najveći broj radnika imaju Područne službe Zagreb (173), Split (123), Osijek (95) i Rijeka (73), tako da je 36,0 % od ukupnog broja radnika Zavoda zaposleno u navedenim službama.

2.5.2. Privatne ustanove za zapošljavanje i agencije za privremeno zapošljavanje

Sukladno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, br. 80/08., 121/10 i 25/12) i Pravilniku o obavljanju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju (NN, br. 39/09), djelatnost posredovanja pri zapošljavanju izvan Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva te fizičke osobe kao samostalnu djelatnost. Prema evidenciji ministarstva nadležnog za rad do kraja 2011. godine dozvolu obavljanja djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju imala su 33 posrednika, i to 32 pravne i 1 fizička osoba. Osim toga, Ministarstvo je izdalo ukupno 41 dozvolu srednjoškolskim ustanovama za obavljanje poslova posredovanja za povremeni rad redovnih učenika. Temeljem Zakona o radu (NN, br. 149/09) evidentirano je 38 agencija za privremeno zapošljavanje. Sve pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost posredovanja pri zapošljavanju dužne su voditi evidencije o osobama koje traže zaposlenje i o poslodavcima koji prijavljuju potrebe za radnicima. U 2011. godini 361 poslodavac sa sjedištem u Republici Hrvatskoj te 19 poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu tražilo je radnike preko privatnih posrednika. U regionalnom rasporedu poslodavaca iz Republike Hrvatske koji su tražili radnike preko Posrednika dominiraju poslodavci iz Grada Zagreba (251 ili 69,5 %), a slijede poslodavci iz Zagrebačke (35 ili 9,7 %) i Primorsko-goranske županije (21 ili 5,8 %). Jedanaest poslodavaca iz Istarske županije tražilo je radnike preko Posrednika, devet iz Splitsko-dalmatinske županije, po šest poslodavaca iz Varaždinske, Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske i Dubrovačko-neretvanske županije, po dva poslodavca iz Sisačko-moslavačke, Ličko-senjske, Zadarske i Međimurske županije te po jedan poslodavac u Karlovačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. U šest županija poslodavci u 2011. godini nisu tražili radnike preko Posrednika. Od ukupnoga broja na području Republike Hrvatske, 341 poslodavac (94,5 %) registriran je kao trgovačko društvo, dok je 20 poslodavaca (5,5 %) registrirano kao obrtnici.

Iz obrađenih podataka prema područjima Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD 2007) vidljivo je da je najveći broj poslodavaca registriran iz sljedećih djelatnosti: trgovina (135 poslodavaca ili 37,4 %), prerađivačka industrija (53 ili 14,7 %), informacije i komunikacije (31 ili 8,6 %), pružanje smještaja, priprema i posluživanje hrane (29 ili 8,0 %) te financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (26 ili 7,2 %). Među zanimanjima traženih radnika preko Posrednika, visokim udjelom u ukupnom broju traženih radnika predvodi zanimanje prodavač, za koje je preko Posrednika traženo 166 radnika ili 16,2 %. Značajnije udjele u strukturi traženih radnika zauzimaju i sljedeća zanimanja: diplomirani ekonomist (64 ili 6,3 %), voditelj nabave i prodaje (49 ili 4,8 %), diplomirani ekonomist menadžmenta (48 ili 4,7 %), glazbenik (40 ili 3,9 %) te prodavač telefonom (36 ili 3,5 %), dok su ostala zanimanja zastupljena s relativno malim udjelima u strukturi traženih radnika. U obrazovnoj strukturi traženih radnika prevladavaju radnici sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem (404 ili 39,5 %) i obrazovnim programom u gimnazijama, strukovnim i umjetničkim školama u trajanju od 4 godine (396 radnika ili 38,7 %). Ostale obrazovne skupine zastupljene su znatno manje u ukupnoj strukturi traženih radnika.

Preko privatnih posrednika za zapošljavanje u 2011. godini zaposleno je ukupno 950 radnika, i to: 555 radnika na području Republike Hrvatske te 395 radnika u inozemstvu. Promatrano prema spolu, natpolovičnu većinu zaposlenih radnika čine muškarci (502 ili 52,8 %), a relativno manji broj zaposlenih su žene (448 ili 47,2 %). U zapošljavanju prema dobnim skupinama najbrojnije su osobe u dobi od 25 do 34 godine (538 ili 56,6 %), zatim od 35 do 44 godine (202 ili 21,3 %) te od 15 do 24 godine (163 ili 17,2 %), dok se u ostalim dobnim skupinama bilježi znatno manji broj zaposlenih. Promatrajući zaposlene radnike po zanimanjima Nacionalne klasifikacije zanimanja (NKZ), značajnijim udjelima u ukupnome zapošljavanju preko Posrednika dominiraju: brodski konobar (279 ili 29,4 %) i prodavač (121 ili 12,7 %). Nešto niži udio u strukturi zapošljavanja zauzimaju sljedeća zanimanja: diplomirani ekonomist (57 ili 6,0 %), glazbenik (40 radnika ili 4,2 %), administrativni službenik (30 ili 3,2 %), ekonomist (28 ili 2,9 %), fotograf (20 ili 2,1 %), voditelj nabave i prodaje (19 ili 2,0 %), hotelska sobarica (15 ili 1,6 %), itd. Među zaposlenim radnicima, više od polovice zaposlenih imalo je završeno četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje u gimnazijama, strukovnim i umjetničkim školama (496 ili 52,2 %). Visok je udio u strukturi zaposlenih radnika preko Posrednika i osoba sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem (213 ili 22,4 %). Ostale obrazovne skupine zastupljene su u manjim udjelima u strukturi zaposlenih: stručni studij od 180 do 240 ECTS bodova (74 ili 7,8 %), obrazovni program srednjeg strukovnog obrazovanja u trajanju 3 ili 3,5 godine (47 ili 4,9 %), stručni studij do 180 ECTS bodova (41 ili 4,3 %), itd. S obzirom na obilježje trajanja radnog odnosa i trajanja radnog vremena u zapošljavanju osoba preko privatnih posrednika u 2011. godini dominirali su ugovori o radu sklopljeni na određeno vrijeme (634 osobe ili 66,7 %) u odnosu na ugovore na neodređeno vrijeme (316 ili 33,3 %). Istodobno, 906 osoba ili 95,4 % zaposleno je na puno radno vrijeme, a 44 osobe ili 4,6 % na nepuno radno vrijeme. Zapošljavanje radnika preko privatnih posrednika po županijama rezultiralo je najvećom zapošljivosti u Gradu Zagrebu (357 radnika ili 64,3 % od ukupnoga broja zaposlenih radnika preko Posrednika u Republici Hrvatskoj), dok je manji broj zaposlenih evidentiran u sljedećim županijama: Zagrebačkoj (51 ili 9,2 %), Splitsko-dalmatinskoj (43 ili 7,7 %), Primorsko-goranskoj (40 radnika ili 7,2 %), Zadarskoj (21 ili 3,8 %), itd. Uz 555 zaposlenih radnika na području Republike Hrvatske, posredovanjem privatnih posrednika 395 radnika zaposleno je u inozemstvu. Od ukupnog broja zaposlenih radnika u inozemstvu 189 radnika (47,8 %) zaposleno je na Bahamima, dok je manji broj radnika zaposlen u Panami (93 radnika ili 23,5 %), Malti (47 ili 11,9 %), Velikoj Britaniji i Sjevernoj Irskoj (30 ili 7,6 %), itd.

Sukladno odredbama članka 125.a Pomorskog zakonika („Narodne novine“ br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11) posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima hrvatske i

strane državne pripadnosti mogu obavljati pravne osobe koje ispunjavaju uvjete propisane Pravilnikom o posredovanju pri zapošljavanju pomoraca („Narodne novine“ br. 120/07), te kojima je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture izdalo dopusnicu.

Odredbama Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju pomoraca propisani su uvjeti koje moraju ispunjavati takve pravne osobe koje obavljaju posredovanje pri zapošljavanju pomoraca, kao i postupak i način njihovog ovlašćivanja, te provođenja nadzora nad njihovim radom.

Važno je također naglasiti kako su gore navedeni propisi usklađeni sa Konvencijom o pribavljanju i zapošljavanju pomoraca, 1996 (br.179), te Konvencijom o radu pomoraca, 2006 (MLC), donesenih pod okriljem Međunarodne organizacije rada (ILO).

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je do svibnja 2012. godine izdalo dopusnice ukupno 34 pravne osobe za obavljanje navedenog posredovanja, a u 2011. godini se preko ovlaštenih posrednika ukrcalo ukupno 14774 hrvatskih pomoraca.

2.6. Zakonske odredbe i strategije

2.6.1. Zakon o radu

Na temelju zajedničkog prijedloga socijalnih partnera, Vlada je prihvatila Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o radu. U lipnju 2011, Sabor je donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu, koji je omogućio fleksibilnost korištenja radnog vremena. Naime, izmjene i dopune Zakona o radu, posebno u području mogućih izuzeća od odredbi o dužini noćnog rada omogućile su primjenu odredbi članka 17. stavka 2. i 3. Direktive 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenog 2003 o određenim aspektima organizacije radnog vremena. Odredbe Zakona o radu omogućuju da se kolektivnim ugovorom za odrasle zaposlenike odrede izuzeća od primjene odredbi koje se odnose na dnevna i tjedna razdoblja odmora, a izmjene i dopune omogućavaju da se odredi čak i duljina noćnog rada u slučajevima i aktivnostima utvrđenima člankom 17. stavkom 3. Direktive. Omogućile su socijalnim partnerima da u pojedinim područjima djelovanja reguliraju noćni rad u skladu s potrebama radnog procesa ili drugim riječima da se regulira uz suglasnost obiju socijalnih partnera, kao što je regulirano za dnevna i tjedna razdoblja odmora.

Nakon dugotrajne rasprave oko uređivanja kriterija za reprezentativnost socijalnih partnera u srpnju 2012. godine je u Hrvatskom saboru donijet Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, a kojim su ukinute odredbe o produženoj primjeni pravnih pravila kolektivnih ugovora, propisanoj člankom 262. Zakona o radu. Naime, nakon višegodišnjeg uzastopnog gospodarskog rasta, rasta zaposlenosti i pada nezaposlenosti, jak utjecaj globalne gospodarske i financijske krize tijekom protekle tri godine, preokrenuo je trend makroekonomskih kretanja. Pad bruto domaćeg proizvoda izravno je utjecao na gašenje radnih mjesta i nagli porast stope nezaposlenosti. Na velik broj ugašenih radnih mjesta utjecala je i sankcionirana obveza poslodavaca da radnicima isplaćuju plaće i druga materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorima, a koji se primjenom zakonske odredbe o produženoj primjeni pravnih pravila iz kolektivnog ugovora i nadalje primjenjuju nakon isteka rokova na koje su isti sklopljeni.

U gospodarstvu, ali i u području državnih i javnih službi, produženo se primjenjivao niz kolektivnih ugovora koji su zaključivani u vrijeme gospodarskog rasta i rasta plaća i materijalnih prava, a koje poslodavci u vrijeme recesije i poslovnih poteškoća više ne mogu poštivati. Dodatni problem je bio i u tome što se kolektivni ugovori koji su u produženoj primjeni više ne mogu niti otkazati, a zbog financijske i gospodarske krize ne postoji niti interes radnika, odnosno sindikata da se zaključuju novi kolektivni ugovori jer se opravdano očekuje da bi oni nosili umanjenje prava. Stoga je ovakva zakonska neograničena produžena primjena kolektivnih ugovora ukinuta, a prijelaznom i završnom odredbom

naprijed spomenutog Zakona ista je omogućena samo na trajanje od tri mjeseca po isteku roka na koji je kolektivni ugovor zaključen.

2.6.2. Anti-diskriminacija i jednake mogućnosti

Jedno od sedam prioriternih područja *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine*, u nadležnosti Ureda za ravnopravnost spolova, je područje "Jednake mogućnosti na tržištu rada". Aktivnosti koje proizlaze iz 3 cilja i 14 mjera tog područja usmjerene su ka smanjivanju nezaposlenosti i uklanjanju svih oblika diskriminacije žena na tržištu rada, osnaživanje ženskog poduzetništva i usklađivanje privatnih i profesionalnih obveza. Nadalje, Nacionalnom politikom su planirane aktivnosti uz pomoć kojih bi lokalne zajednice bile snažnije uključene u provedbu nacionalnih planova za poticanje zapošljavanja, kao i mjere usmjerene ka osposobljavanju i osnaživanju žena u pronalaženju zaposlenja, prekvalifikacije i samozapošljavanja. Također se potiče i zapošljavanje žena u sektorima kao što su informacijsko-komunikacijski sektor. Potrebno je naglasiti da su nositelji mjera u području "Jednake mogućnosti na tržištu rada" središnja tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, županijska/lokalna povjerenstva za ravnopravnost spolova, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Državni zavod za statistiku u suradnji s drugim tijelima (primjerice HBOR, Državni inspektorat, poduzetnički inkubatori) i organizacijama civilnog društva. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju diskriminacije usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 12. srpnja 2012., njegovo konačno usvajanje očekuje na rujanskom zasjedanju Hrvatskog sabora.

2.6.3. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine

Posebna pozornost u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje pridaje se nezaposlenima koji imaju otežan pristup tržištu rada. 31. prosinca 2011. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje bilo je registrirano 5.992 nezaposlene osobe s invaliditetom, što čini 1,9% populacije nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciju Zavoda. U evidenciji Zavoda na dan 31. prosinca 2009. godine bilo je registrirano 6.215 nezaposlenih osoba s invaliditetom, što je činilo 2.13 % ukupne populacije nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj, dok je 31. prosinca 2010. godine u evidenciji bilo registrirano 6.255 osoba s invaliditetom, što iznosi 2,0 % populacije nezaposlenih osoba. Prema navedenim podacima u 2011. godini je došlo do pada broj nezaposlenih osoba s invaliditetom u evidenciji Zavoda, kao i njihova udjela u ukupnoj nezaposlenosti što smatramo da je pokazatelj sve većeg broja uspješnih programa profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom čak i u uvjetima ekonomske krize, a koji se provode u suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje.

Tijekom 2011. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se provodila identifikacija osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti koje imaju potrebu za profesionalnim usmjeravanjem. Tako je tijekom 2011. godine u aktivnosti profesionalnog informiranja bilo uključeno 748 osoba s invaliditetom, a u aktivnosti profesionalnog savjetovanja 997 osoba s invaliditetom, od čega su 404 osobe savjetovane individualno, a 593 osobe su savjetovane grupno, tj. putem radionica. Realizirane su radionice prilagođene potrebama osobama s invaliditetom. Među prilagođenim radionicama navodimo i radionice aktivnog traženja zaposlenja za nezaposlene osobe s oštećenjem sluha koje je tijekom 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje organizirao u suradnji sa Hrvatskim društvom tumača i prevoditelja znakovnog jezika gluhih, čime je omogućeno prevođenje sadržaja radionica uz pomoć tumača za znakovni jezik.

U razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2011. godine posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno 1.465 osoba s invaliditetom, što čini 0.9 % ukupne populacije zaposlenih osoba s evidencije Zavoda. Tijekom 2009. i 2010. godine zaposlen je osjetno manji broj osoba s invaliditetom iz evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje - u 2009. godini je zaposleno 1.028, a u 2010. godini 1.080 osoba s invaliditetom. U 2011. godini zaposlen je i nešto veći broj osoba s invaliditetom i u usporedbi s 2007. godinom kada su zaposlene 1.423 osobe s invaliditetom iz evidencije Zavoda i time se do tada dostigao najveći učinak u zapošljavanju navedene skupine nezaposlenih osoba.

2.7. Dobro upravljanje

2.7.1. Izgradnja kapaciteta institucija tržišta rada

U prosincu 2011. godine došlo je do organizacijskih i ustrojstvenih izmjena ministarstava. Hrvatski sabor je na sjednici 22. prosinca 2011. godine donio Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave je (NN 150/11, 22/12), kojim su ustrojena ministarstva: Ministarstvo financija, Ministarstvo obrane, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo uprave, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo turizma, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo branitelja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Ministarstvo kulture.

Glavno administrativno tijelo na području rada i zapošljavanja je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava (bivše Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva), odnosno Uprava za rad i tržište rada. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. veljače 2012. godine donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, u okviru koje je Uprava za rad i tržište rada i dalje ostala jedna od unutarnjih ustrojstvenih jedinica Ministarstva, međutim tom novom Uredbom došlo je do izmjene ustrojstva same Uprave. Tako su umjesto dotadašnjih odjela i odsjeka sada unutar Uprave ustrojena dva sektora: Sektor za rad i radno pravo i Sektor za tržište rada i zapošljavanje. U okviru Sektora za rad i radno pravo ustrojene su tri službe: Služba radnog prava, Služba zaštite na radu i Služba za kolektivne ugovore, udruge i usluge stranim poslodavcima i radnicima. U okviru Sektora za tržište rada i zapošljavanje ustrojene su dvije službe: Služba za politike zapošljavanja i Služba analitike tržišta rada.

2.7.2. Socijalni dijalog⁸

Sporazum o GSV-u: Nakon zastoja u radu tijekom 2010. godine, Gospodarsko-socijalno vijeća nastavilo je s radom u ožujku 2011. Na prvoj sjednici u 2011. godini (162. sjednica) donesen je novi Sporazum o osnivanju GSV-a kojim se zamjenjuje Sporazum iz 1994. godine koji je u proteklom razdoblju mijenjan i dopunjava osam puta. Novim Sporazumom nastavlja se kontinuitet rada Gospodarsko-socijalnog vijeća kao najvišeg oblika tripartitnog socijalnog dijaloga u RH te se određuje da je Vijeće savjetodavno tijelo Vlade RH u okviru utvrđenog djelokruga rada. Sporazum su potpisali ovlašteni predstavnici Vlade RH, sindikalnih središnjica i Hrvatske udruge poslodavaca. Na istoj sjednici donesen je i Poslovnik o radu GSV-a i njegovih radnih tijela kojim se detaljno razrađuje način rada u okviru Vijeća i njegovih radnih tijela (Povjerenstva). Značajno je istaknuti da ukoliko neće biti

⁸ Za ovo poglavlje korišteni su podaci Ureda za socijalno partnerstvo.

moguć konsenzus o pojedinim pitanjima, svaki potpisnik Sporazuma ima mogućnost iskazati izdvojeno mišljenje, čime je napušten prijašnji način glasovanja u Vijeću. Vijeće je, također, donijelo jednoglasnu Odluku o osnivanju, djelokrugu rada te sastavu Povjerenstava Gospodarsko-socijalnog vijeća kojom se smanjuje dotadašnji broj stalnih radnih tijela sa 8 na 5 te se težište aktivnosti tih tijela usmjerava na područje zakonodavnih i drugih propisa, dok se na sjednicama Vijeća raspravljalo o tzv. strateškim temama. Tijekom 2011. održano je jedanaest sjednica Gospodarsko-socijalnog vijeća.

Djelovanje Zajedničkog savjetodavnog odbora EU-RH: Tijekom 2011. godine, ZSO je održao dvije sjednice i to u Zagrebu, 27. siječnja 2011. te u Bruxellesu, 21. lipnja 2011. Razmatrane su sljedeće teme: na sjednici u Zagrebu, 27. siječnja 2011.: stanje pristupnih pregovora između EU i RH; informiranje javnosti o EU u Hrvatskoj i doprinosu civilnog društva strategiji Informiranja: izvješća o ruralnom razvoju i LEADER programu; na sjednici u Bruxellesu, 21. lipnja 2011.: stanje pristupnih pregovora između EU i Hrvatska - perspektive za zatvaranje pregovora; izvješća o socijalnom dijalogu u EU i Hrvatskoj; izvješća o mirovinama i mirovinskoj reformi u EU i Hrvatskoj. Članovi ZSO-a ukazali su na presudnu ulogu koju socijalni dijalog igra u gospodarskom i socijalnom razvitku europskih zemalja, osobito u vrijeme gospodarske krize te su zaključili kako mora ostati u središtu gospodarske i socijalne politike. Članovi ZSO-a su sa zadovoljstvom istaknuli činjenicu da je Gospodarsko-socijalno vijeće (GSV) znatno revidiralo svoje metode i nastavilo s radom u ožujku 2011. Pozvali su Vladu Republike Hrvatske da nastavi sa svojim naporima za poticanje pristupa EU utemeljenog na općoj suglasnosti unutar GSV-a i da osigura da GSV postigne svoj puni potencijal ključnog mehanizma za promicanje skladnog gospodarskog i društvenog razvitka u Hrvatskoj. ZSO je potvrdio napredak postignut u tripartitnom dijalogu putem GSV-a i u bilateralnom dijalogu na nacionalnoj razini. Međutim, dodao je kako je potreban dalji napredak na razini sektora i na razini pojedinačnih poduzeća. Članovi ZSO-a su napomenuli da nedostatak radne statistike o socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju otežava procjenu napretka u navedenim područjima i zamolili su Vladu Republike Hrvatske da hitno uloži napore kako bi otklonila takvu situaciju. Članovi ZSO-a su naglasili potrebu da pojedinačne organizacije socijalnih partnera trebaju pomoć u jačanju svojih kapaciteta kako bi se mogle potpuno uključiti u socijalni dijalog i pozivaju na tješnju i kontinuiranu suradnju između hrvatskih socijalnih partnera, Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske, kako u razdobljima tekućeg financiranja, tako i pod Europskim socijalnim fondom u budućnosti.

GSV na razini županija: Županijska Gospodarsko-socijalna vijeća, u većini slučajeva, kontinuirano održavaju sjednice i ostvaruju svoje zadaće. Najintenzivnija aktivnost tijekom 2011. godine bila je prisutna u GSV-u Grada Zagreba i Vukovarsko-srijemske županije, a zatim u GSV-u Sisačko-moslavačke županije, Varaždinske, Osječko-baranjske i Međimurske županije. Ured za socijalno partnerstvo u RH⁹ u svom svakodnevnom radu potiče rad županijskih GSV-a, usmjerava njihove aktivnosti i pomaže u rješavanju tekućih problema, redovno sudjeluje na sjednicama ŽGSV-a kad se razmatraju pojedina pitanja; ŽGSV-i redovito dostavljaju Uredu godišnja izvješća o svom radu za prethodnu godinu te planove rada za tekuću godinu. Istovremeno je uspješno razvijan projekt "Mirenje u rješavanju individualnih radnih sporova", kako bi se sporovi rješavali izvan suda brže i jeftinije, te je uspostavljeno 11 Ureda za mirenje u županijama.

Dijalog na sektorskoj razini: Ostvaren je redovit dijalog između poslodavaca, sindikata te resornih ministarstava, oko svih pitanja iz područja interesa socijalnih partnera, kao što su određene gospodarske mjere, rješavanje pojedinih problema u djelatnostima i tvrtkama i sl.

Sektorska vijeća: Nastavljene su intenzivne aktivnosti u koordinaciji Ureda za socijalno partnerstvo u RH na uspostavi institucionalnog sektorskog socijalnog dijaloga. Predstavnic

⁹ Ured za socijalno partnerstvo od 24. veljače 2012. nastavlja s radom kao Samostalna služba za socijalno partnerstvo unutar Ministarstva rada i mirovinskoga sustava

Hrvatske udruge poslodavaca - Udruge prometa, Nezavisnog cestarskog sindikata, Sindikata prometa i veza Hrvatske te Sindikata hrvatskog vozača potpisali su 09. prosinca 2011. u Uredu za socijalno partnerstvo u RH Sporazum o osnivanju Socijalnog vijeća za sektor cestovnog prometa. Ovim sporazumom formirano je prvo bipartitno sektorsko vijeće u Hrvatskoj, po uzoru na slična tijela u sklopu Europske unije, koja su prepoznata kao mjesto institucionalnog europskog socijalnog dijaloga te im je dana uloga i ovlast sukreatora svih politika koje se tiču sektorskih prilika. Tijekom 2011. godine, također, pokrenute su inicijative za osnivanjem i ostalih Socijalnih vijeća iz sektora prometa; tj. za željeznički i zračni promet.

Zakon o reprezentativnosti: Budući da sindikalne središnjice u proteklom dužem vremenskom razdoblju nisu uspjele postići dogovor oko pojedinih pitanja Zakona o reprezentativnosti sindikata i udruga poslodavaca, u ožujku 2011. godine u okviru GSV-a dogovoreno je da se priprema Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata povjeri odgovarajućoj stručnoj radnoj skupini sastavljenoj od predstavnika domaćih i inozemnih eksperata. Stručna radna skupina započela je sa radom krajem svibnja 2011. godine. Nositelj pripreme zakona je MINGORP (sada: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava).

Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje stupio je na snagu 28. srpnja 2012. (NN 82/12). Zakonom se određuju kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, udruga poslodavaca i njihovih udruga više razine, kako za njihovu zastupljenost u tripartitnim tijelima u kojima se vodi socijalni dijalog, tako i za kolektivno pregovaranje, uvažavajući pritom sve zahtjeve međunarodnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku na području socijalnog dijaloga.

Projekt edukacija miritelja u kolektivnim radnim sporovima: Ured za socijalno partnerstvo u RH je akreditirana institucija za mirenje u kolektivnim radnim sporovima, te obavlja sve organizacijske, administrativne i stručne poslove za organizaciju mirenja u kolektivnim radnim sporovima. Dana 13. listopada 2011. godine je održan radni sastanak s koordinatoricom i zamjenicom koordinatorice Povjerenstva za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava, gdje je utvrđen nacrt prijedloga Liste miritelja GSV-a za kolektivne radne sporove. Slijedom dogovora na tom radnom sastanku, upućeni su zahtjevi za davanjem suglasnosti od strane pojedinih predloženih kandidata za uvrštenje u nacrt prijedloga Liste miritelja Gospodarsko-socijalnog vijeća za kolektivne radne sporove. Temeljem prikupljenih suglasnosti izrađen je prijedlog Liste miritelja Gospodarsko-socijalnog vijeća za kolektivne radne sporove. Na 10. sjednici Povjerenstva za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava, održanoj dana 26. listopada 2011. g. utvrđen je konačni prijedlog Liste miritelja Gospodarsko-socijalnog vijeća za kolektivne radne sporove. Utvrđena Lista miritelja Gospodarsko-socijalnog vijeća za kolektivne radne sporove usvojena je i potvrđena 25. studenog 2011. na 172. Sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća. Lista miritelja za kolektivne radne sporove objavljena je u Narodnim novinama br. 146/11. Ured za socijalno partnerstvo RH tijekom studenog i prosinca 2011. godine organizirao je i proveo edukacije za mirenje u kolektivnim radnim sporovima u četiri grada: dvije u Zagrebu, zatim u Rijeci, Splitu te u Osijeku. Ukupno je educirano 65 miritelja.

3. NAPREDAK UČINJEN U RJEŠAVANJU SVIH KLJUČNIH IZAZOVA I PRIORITETA IZ JAP-a

Prioriteti:

3.1. Povećanje stopa participacije žena primarne dobne skupine, posebice onih s niskim ili neodgovarajućim vještinama.

3.1.1. Revizija postojećih politika na tržištu rada kako bi se jamčilo da su dobro prilagođene za povećanje participacije niskokvalificiranih žena na tržištu rada, s posebnim naglaskom na podizanju njihove motivacije za sudjelovanje u kontinuiranom obrazovanju i usavršavanju.

U cilju osnaživanja nezaposlenih žena nižeg i/ili neadekvatnog obrazovanja u kreiranju mogućnosti za njihovu integraciju u svijet rada, Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano provodi standardizirane radionice ("Kako tražiti posao", "Kako se predstaviti poslodavcu", "Metode samoprocjene") koje su usmjerene na povećanje kompetencija, motivacije i vještina aktivnog traženja posla te značaj stavova i ponašanja nezaposlenih žena, posebno žena nižeg i/ili neadekvatnog obrazovanja. Tijekom 2011. godine u radionicama je sudjelovalo 2.534 nezaposlenih žena niže i/ili neodgovarajuće razine obrazovanja.

U aktivnosti grupnog profesionalnog informiranja tijekom 2011. godine uključeno je 11.119 nezaposlenih od čega 4.786 iz skupine žena primarne dobne skupine. U aktivnosti individualnog profesionalnog informiranja tijekom 2011. godine uključeno je ukupno 6.901 nezaposlenih osoba od čega 2.878 iz skupine žena primarne dobne skupine. U aktivnosti profesionalnog informiranja u svrhu traženje i prikupljanje informacija relevantnih za donošenje odluke o odabiru zvanja, zanimanja i područja rada kao i za planiranje daljnjeg profesionalnog razvoja uključeno je 7.665 nezaposlenih žena primarne dobne skupine.

3.1.2. Osigurati više obrazovnih i praktičnih programa te programa usavršavanja prilagođenih potrebama i okolnostima žena primarne dobne skupine (posebno onih s niskim ili neodgovarajućim vještinama) koje se vraćaju na tržište rada.

Obrazovanje nezaposlenih osoba bilo je jedno od prioriteta djelovanja u mjerama aktivne politike za 2011. godinu, a kao posebna ciljana skupina navedene su žene primarne dobi nižeg i/ili neadekvatnog obrazovanja. Programi obrazovanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje bili su dostupni pod istim uvjetima svim nezaposlenim osobama kod kojih je definirana potreba za daljnjim obrazovanjem kako bi povećali svoju zapošljivost usvajanjem i znanja i vještine koje im nedostaju odnosno koje su izgubili dugotrajnom nezaposlenošću. Krajnji cilj obrazovanja je povećanje povećanja zapošljivosti ili motiviranosti za uključivanje u programe obrazovanja za tražena i nova zanimanja na tržištu rada. Programi obrazovanja planirani su prema iskazanim potrebama pojedinog lokalnog tržišta rada i nedostatka ponude iz redovnih evidencija nezaposlenih. Broj polaznika utvrđen je prema osiguranim sredstvima u Državnom proračunu, uz jednaku dostupnost sredstava svim regionalnim službama za zapošljavanje. Obrazovne ustanove koje su bile izvođači obrazovnih programa birane su u postupku javne nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

U programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada bilo je uključeno 13788 osoba, od čega 7475 žena. Od ukupnog broja od 7475 žena uključenih u obrazovanje, 5290 (ili 70,8%)

su žene primarne dobi. Gledajući prema obrazovnoj razini, najveći obuhvat je u skupini osoba sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, njih 3381 (ili 45,2 %) zatim slijede osobe niže razine obrazovanja kojih je 991 (ili 13,2%) te osobe završenog visokoškolskog obrazovanja, 918 osoba (ili 12,3%). Obuhvat žena primarne dobi sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem pokazatelj je njihovog neodgovarajućeg obrazovanja prvenstveno zbog reprodukcija zanimanja koja se manje traže na tržištu rada, što je odraz neusklađenosti reformi obrazovanja s reformama u gospodarstvu, nedostatka radnog iskustva zbog smanjene potražnje tržišta rada te obiteljskih i drugih socio-ekonomskih čimbenika koji utječu na zapošljavanje. Žene su prvenstveno uključivane u obrazovne programe ekonomskih zanimanja (knjigovođa, računovodstveno financijski stručni radnik, poslovne tajnice), turističko ugostiteljskih zanimanja (sobarice, kuharice, konobarice, slastičarke, čistačice), zdravstvenih zanimanja (njegovateljice, maserke), uslužna zanimanja (cvjećarke, povrćari, pedikerke), poljoprivredne djelatnosti (povrtlar, pčelar) te tekstilne djelatnosti (krojačice i konfektionarke).

Zavod je u cijelosti snosio sve troškove vezane uz obrazovanje nezaposlenih osoba. Osobama uključenim u obrazovanje osiguravala se novčana pomoć za vrijeme obrazovanja u visini neoporezivog dijela učeničke stipendije prema posebnim propisima i plaćali troškovi javnog prijevoza. Sve osobe uključene u obrazovanje bile su osigurane po posebnim propisima iz mirovinskog osiguranja prema najnižoj propisanoj osnovici za uplatu obveznih doprinosa, što je uključivalo i osiguranje u slučaju nezgode za vrijeme obrazovanja, a posebice praktičnog dijela obrazovanja. Obrazovanje nezaposlenih osoba značajno utječe na povećanje stope posredovanja pri zapošljavanju i povećanje broja zaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih. Prema pokazateljima praćenja nezaposlenih osoba koje se vraćaju u evidenciju Zavoda po završetku programa obrazovanja utvrđeno je da se 30% osoba uključenih u obrazovanje zaposlio u razdoblju od 6 mjeseci od završetka obrazovanja, što je pozitivan učinak obzirom na stanje na tržištu rada uvjetovanog financijskom i gospodarskom krizom. Obrazovanje nezaposlenih osoba kroz stručno osposobljavanje i prekvalifikacije usmjereno je na stvarne potrebe na tržištu rada, povećava zapošljivost tražitelja zaposlenja i osobe priprema za razdoblje kada se potražnja za radom poveća te djeluje na razvoj svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja. Zbog pozitivnih učinaka, u prvom redu podizanja razine zapošljivosti nezaposlenih osoba i usklađivanja ponude i potražnje za radnom snagom na tržištu rada, obrazovanje nezaposlenih osoba prema potrebama tržišta rada, uključujući i žena primarne skupine, nastavlja se i u 2012. godini uz osiguran ukupan iznos sredstava od 33.384.054,00 kuna. U mjeru Obrazovanje nezaposlenih osoba u 2011. godini uključene su 2 žene žrtve obiteljskog nasilja. Obrazovanje nezaposlenih osoba također se u 2011. godini financiralo iz sredstava EU fondova te lokalne samouprave i uprave. U obrazovne programe financirane od strane EU u 2011. godini uključeno je od ukupno 1892 osoba 1102 žena (ili 58,2%), dok je u obrazovanje unutar lokalnih partnerstava za zapošljavanje uključeno ukupno 62 osobe, od čega 44 žene (ili 70%).

U području stvaranja jednakih mogućnosti na tržištu rada, Hrvatski zavod za zapošljavanje je u sklopu IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) razvio projekt Žene na tržištu rada kako bi doprinio smanjivanju nezaposlenosti i uklanjanju svih oblika diskriminacije žena na tržištu rada. Projekt Žene na tržištu rada se sastoji od dvije komponente: ugovor o uslugama i program darovnica. Vrijednost projekta je 3.000.000 eura. Opći cilj projekta je povećati zapošljivosti žena u nepovoljnom položaju i poduprijeti njihov ulazak na tržište rada. Svrha projekta je podupirati razvoj učinkovitije politike tržišta rada kao preduvjeta socijalne uključenosti i pristupu tržištu rada žena u nepovoljnom položaju. Svrha natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava je poticanje razvoja i provedba učinkovitijih mjera aktivne politike zapošljavanja i posebno osmišljenih metoda rada usmjerenih ka skupinama žena u nepovoljnom položaju na tržištu rada, poštujući principe rodno osviještene politike. U rujnu 2010. godine započela je provedba ugovora o uslugama, dok je provedba projekata u sklopu programa darovnica započela u studenom 2010.

Studija o položaju žena na tržištu rada prvi je rezultat u okviru I. komponente ovoga projekta. Studija je dala jasnu sliku o sudjelovanju žena i njihovim mogućnostima na tržištu rada. Glavne potrebe mnogih nezaposlenih žena, prepoznate u studiji, odnose se na sveobuhvatno i prilagođeno savjetovanje i profesionalno usmjeravanje koje ženama može omogućiti pristup nizu aktivnosti podrške i tako povećati njihovu zapošljivost. Te aktivnosti obuhvaćaju osposobljavanje, prekvalifikaciju i stjecanje radnog iskustva, uz stalnu podršku u traženju posla. Održani su treninzi za zaposlenike državne uprave i predstavnike civilnog društva o provedbi rodno osviještene politike u sklopu politike tržišta rada te je izrađen i Vodič za rodno osviještenu politiku. U okviru ove komponente izrađen je i „Priručnik s primjerima dobre prakse u provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja za žene u nepovoljnom položaju na tržištu rada“. Također je snimljen i kratki dokumentarni film o položaju žena na tržištu rada „Pravi put“ s primjerima najbolje prakse iz dosada provedenih projekata u okviru programa darovnica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Izvještaj Evaluacija mjera aktivne politike zapošljavanja za žene u nepovoljnom položaju na tržištu rada (2007.-2010.) pokazao je da za nezaposlene i neaktivne žene sudjelovanje u sadašnjim mjerama, programima i projektima ima pozitivan učinak. Izvještaj je dao detaljnu podlogu radnoj skupini za izradu novih mjera aktivne politike zapošljavanje. Prijedlog novih mjera završen je u veljači 2012. Predstavnici sindikata su također bili uključeni u projekt, a njihovi su stručnjaci, među ostalim u radnoj skupini aktivno sudjelovali u izradi analize položaja žena na tržištu rada u Hrvatskoj i predlaganju mjera za poboljšanje njihova položaja.

U okviru II. Komponente „Razvoj prilagođenih usluga za osjetljive skupine žena na tržištu rada koje će uvesti Hrvatski zavod za zapošljavanje i centri za socijalnu skrb“ osnovana je radna skupina koja se bavi razvojem novih metoda rada HZZ-a i centara za socijalnu skrb s nezaposlenim, ali radno sposobnim ženama u nepovoljnom položaju koje su korisnice usluga obiju institucija. Kako bi se taj rezultat ostvario, tijekom veljače je predviđeno održavanje treninga za trenere za zaposlenike HZZ-a i CSS-a. U okviru programa darovnica potpisano je 18 ugovora s različitim korisnicima kao što su područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, razvojne agencije, tijela lokalne uprave te nevladine organizacije.

3.1.3. Povećati dostupnost priuštive skrbi za djecu te revidirati sustav doplatka za djecu s ciljem analize je li moguće formirati politiku koja kombinira sustav doplatka za djecu sa sustavom dječje skrbi. Nadalje, povećati broj škola koje rade u jednoj smjeni da bi se olakšalo sudjelovanje žena na tržištu rada.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je u tijeku 2011. godine nastavilo sa aktivnosti sanacije, nadogradnje i izgradnje školskih obrazovnih i športskih objekata, kao i dječjih vrtića i ostalih objekata kojima se povećava skrb o djeci. Ostvareni rezultati u 2011. godini: u sklopu Projekta Obnove i izgradnje školskih objekata (CEB V) financirana je obnova i/ili izgradnja 3 školska objekta u ukupnom iznosu od 13.262.768,14 kn; u sklopu Projekta Obnove komunalne infrastrukture na područjima posebne državne skrbi (EIB) financirana je obnova i/ili izgradnja 2 školska objekta u ukupnom iznosu od 10.453.707,50 kn; putem Programa Integralnog razvoja lokalne zajednice (EIB II) financirana je sanacija, nadogradnja i izgradnja 23 školska, obrazovna i športska objekta te predškolska objekta u iznosu od 54.500.000,00 kn; u sklopu godišnjeg Programa regionalnih razvojnih projekata sufinancirana je obnova i sanacija 17 školskih i predškolskih objekata u iznosu od 3.731.312,46 kn. U okviru raspoloživih financijskih sredstava ostvareni su planirani strateški ciljevi i provedbene mjere: u 2011. godini započeti su radovi na 10 školskih, obrazovnih i športskih objekata te predškolskih objekata te su još u radu; za 2012. godinu pripremljeno je za realizaciju 15 predmetnih projekata.

3.1.4. Istražiti, u suradnji sa socijalnim partnerima, načine za povećanje dostupnosti fleksibilnog radnog vremena.

Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora informirale su poslodavce o mogućnostima korištenja fleksibilnog radnog vremena (o zakonskoj odredbi o smanjenim doprinosima za nepuno radno vrijeme te o mogućnostima rada kod kuće i od kuće). Hrvatska udruga poslodavaca je članove poslovne zajednice informirala objavljivanjem članaka u Poslovnim novinama. Poslovni dnevnik su dnevne novine u kojima dva puta mjesečno HUP objavljuje svoje novosti na 8 stranica i koje sama uređuje. Ovakav dvomjesečni HUP-ov prilog dostavlja se besplatno svim članovima HUP-a, što je oko 6000 tvrtki, a i nalazi se i u slobodnoj prodaji pa je za pretpostaviti da je obuhvat poslodavaca koji se informiraju na ovaj način veći od formalnog broja članova. Vežano uz naprijed navedeno, objavljivani su članci vezano uz mogućnost rada na izdvojenom radnom mjestu kao i rada s nepunim radnim vremenom. Na isti način poslovna zajednica informirana je i putem web stranica HUP-a. Cijela 2011. godina bila je vrlo snažno obilježena teškom gospodarskom situacijom i gubitkom velikog broja radnih mjesta. Procjenjuje se da je od početka krize posao izgubilo oko 100 000 radnika, uglavnom iz realnog sektora. Ipak treba uzeti u obzir da u takvim uvjetima drastične krize nije realno za očekivati da će promoviranje ovih oblika zapošljavanja polučiti znatnije rezultate, što su potvrdili i izravni kontakti s poslodavcima – članovima HUP-a.

Informiranje je provodila i Hrvatska gospodarska komora. U službenim glasilima koje izdaje svaka županijska komora pisane su informacije koje se odnose na zakonske odredbe o smanjenju doprinosa za nepuno radno vrijeme s ciljem da se korištenjem fleksibilnog radnog vremena zadrže radna mjesta. Informacija je distribuirana kroz 20 glasila županijskih komora. Svaka županijska komora godišnje priprema podatke za Pregled o gospodarskim kretanjima, pa tako i o nezaposlenosti. Na sjednicama Gospodarskih vijeća potiče se rasprava o virtualnim uredima i radu kod kuće i od kuće.

3.2. Povećanje stope participacije starijih osoba na tržištu rada.

3.2.1. Razviti politike za poticanje aktivnog starenja i osigurati postojanje odgovarajućih poticaja radnicima da ostanu na tržištu rada, uz istovremeno obeshrabrivanje prijevremenog umirovljenja.

Prema Zakonu o doprinosima određenim kategorijama korisnika omogućen je rad uz korištenje mirovine kao i oslobađanje poslodavaca od plaćanja doprinosa u slučaju sklapanja ugovora o djelu s korisnikom mirovine, čime se stimulira uključivanje u rad starijih osoba. Korisnicima starosne i prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad i obiteljske mirovine, osim korisnika obiteljske mirovine – djece na redovitom školovanju, od obračuna i plaćanja doprinosa oslobođeni su primici od kojih se utvrđuje drugi dohodak. Time je sklapanje ugovora o djelu s korisnicima mirovina za poslodavce jeftiniji od ostalih osoba za koje, osim poreza na dohodak i prireza, moraju plaćati i doprinose za mirovinsko (20%) i zdravstveno (15%¹⁰) osiguranje. Navedeni korisnici mirovina više nisu obvezni na mirovinsko osiguranje i prema toj osnovi (radom prema ugovoru o djelu) ne stječu mirovinski staž, a niti im se obustavlja isplata mirovine.

Također se i korisnicima mirovine koji su upisani u registar poreznih obveznika po osnovi obavljanja: a) domaće radinosti i sporednog zanimanja, b) djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, te c) ostale samostalne djelatnosti, za vrijeme obavljanja tih djelatnosti ne obustavlja isplata mirovine. Počevši od 1. siječnja 2009. za navedene umirovljenike Porezna

¹⁰ Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (NN 22/12) koji je stupio na snagu 1. ožujka 2012. propisano je da se doprinos za zdravstveno osiguranje smanji sa 15% na 13%. Ova odredba je stupila na snagu 1. svibnja 2012. kao mjera za daljnje rasterećivanje cijene rada i podizanja konkurentnosti gospodarstva.

uprava ne dostavlja Zavodu «Obavijest o upisu/ispisu iz registra poreznih obveznika», pa te osobe ne stječu svojstvo osiguranika i time ne gube pravo na isplatu mirovine. Umirovljenicima se smatraju osobe koje su stekle pravo na mirovinu od tuzemnog ili inozemnog isplatitelja mirovine, u skladu s ugovorom o socijalnom osiguranju. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je kontinuirano provodio informiranje javnosti o mogućnostima rada uz mirovinu preko web-stranica HZMO-a, na info šalterima u područnim službama, preko INFO telefona i preko medija.

Tijekom 2011.godine nastavilo se s radom na aktivnosti postupnog povećavanja zakonske dobi za odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za žene (izjednačavanje s uvjetima za muškarce). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je u primjeni od 1. studenoga 2010. propisano je da pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navršši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, a pravo na prijevremenu starosnu mirovinu kada navršši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža, pa je time izvršena rodna jednakost pri ostvarivanju prava na mirovinu. Međutim, propisano je prijelazno razdoblje od 19 godina (od 2010. do 2030. godine) u kojem pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu žene mogu steći pod povoljnijim uvjetima. U 2010. godini žene su ostvarivale pravo na starosnu mirovinu s navršenih 60 godina života i najmanje 15 godina mirovinskog staža, a prijevremenu starosnu mirovinu s navršenih 55 godina života i 30 godina mirovinskog staža, a u 2011. se starosna dob povećala za 3 mjeseca.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2011. godini 8 313 korisnica (žena) ostvarilo je pravo na starosnu mirovinu od ukupno 16 330 ostvarenih starosnih mirovina, a u 2010. godini 10 288 žena ostvarilo je pravo na starosnu mirovinu od ukupno 17 510 ostvarenih starosnih mirovina. U 2011. godini 5 856 korisnica (žena) ostvarilo je pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od ukupno 13 384 ostvarene prijevremene starosne mirovine, dok je u 2010. godini 11 184 žena ostvarilo pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od ukupno 21 140 ostvarenih prijevremenih starosnih mirovina. Broj ostvarenih mirovina kod žena u 2011. godini manji je u odnosu na 2010. godinu za 20,2% (starosna mirovina) odnosno 47,6% (prijevremena starosna mirovina), međutim gotovo je isti broj za obadvije vrste mirovina ostvarenih u 2009. godini. Dakle, još nisu vidljivi očekivani učinci izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju kojima se postrožuju uvjeti za priznanje prava na mirovinu za žene, povećano je smanjenje prijevremene starosne mirovine i povećanje starosne mirovine za kasniji odlazak u mirovinu, što ima svrhu povećanje razine zapošljavanja i stope participacije starijih osoba u svijetu rada.

Također, nastavilo se s provedbom aktivnosti smanjenja iznosa prijevremene starosne mirovine. Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2011. godini ostvareno je 13 384 prijevremene starosne mirovine i to 5 856 žena i 7 528 muškaraca ostvarilo je pravo na ovu mirovinu, dok su u 2010. godini od ukupno 21 140 ostvarenih prijevremenih starosnih mirovina 11 184 mirovine ostvarile žene, a 9 956 mirovina ostvarili su muškarci. Navedeno smanjenje broja ostvarenih prijevremenih starosnih mirovina i kod žena i muškaraca u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu za približno 36,7% posljedica je i činjenice što je znatan broj osiguranika ostvario mirovinu tijekom 2010. godine prije izmjene ZOMO-a prema povoljnijim uvjetima i povoljnijem načinu određivanja visine prijevremene starosne mirovine radi izbjegavanja strožih uvjeta od 1. studenoga 2010. Međutim postojeće gospodarske prilike visoka nezaposlenost i činjenice su i u 2011. godini utjecale na broj ostvarenih prijevremenih starosnih mirovina jer je u 2009. godini ostvareno ukupno 12 015, a u 2008. godini 7 920 prijevremenih starosnih mirovina. Učinak navedenih aktivnosti za postizanje Cilja 3.2. tek će se vidjeti u idućim godinama.

Nadalje, stimuliralo se radnike za što duže ostajanje u svijetu rada, postupnim povećanjem starosne mirovine. ZID ZOMO-om je propisano da se starosna mirovina osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 65. godine života, određuje tako da se povećava za 0,15% za svaki kalendarski mjesec nakon navršenih godina života osiguranika, propisanih za

stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina. Na isti način određuje se obiteljska mirovina nakon smrti osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života i nije stekao mirovinu. Ženama se u prijelaznom razdoblju mirovina također povećava za 0,15% za svaki kalendarski mjesec nakon navršenih godina života osiguranika, propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, ali iz prijelaznog razdoblja dok ono traje. Ovakav način određivanja visine mirovine odnosi se samo na osiguranike kojima se pravo na starosnu mirovinu priznaje od 1. studenoga 2010., početka primjene ZID ZOMO-a. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2011. godini ostvareno je ukupno 16 330 starosnih mirovina. Od navedenog broja 8 017 muškarca ostvarilo je pravo na starosnu mirovinu s navršenih prosječno 65 godina i 6 mjeseci života, što znači da su radili u prosjeku 6 mjeseci duže od propisanih uvjeta, a 8 313 žena ostvarilo je pravo na starosnu mirovinu s navršenih prosječno 62 godine i 7 mjeseci života, što znači da su radile u prosjeku 16 mjeseci duže od propisanih uvjeta, odnosno nakon navršenih 60 godina i 3 mjeseca života.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2011. godine provodio različite radionice namijenjene osnaživanju potencijala za aktivno traženje posla i pružanje psihosocijalne podrške nezaposlenim osobama kojima je potrebna pomoć u traženju posla i razvoju karijere, posebice osobama starije životne dobi. U standardizirane radionice „Kako tražiti posao“, „Priprema za razgovor s poslodavcem“ i „Metode samoprocjene“ uključeno je ukupno 22.675 nezaposlenih osoba od čega je 4.392 osoba starije životne dobi. U radionici „Kako tražiti posao za nezaposlene osobe 50+“ namijenjene isključivo nezaposlenim osobama u dobi od 50 godina života i više, ukupno je sudjelovalo 538 nezaposlenih osoba, a u radionicu „Kako razviti i osnažiti osobne potencijale za traženje zaposlenja za osobe u dobi od 50 godina i više“ uključeno je bilo ukupno 154 osobe.

U pružanju usluga radnicima kojima prijeti otkazivanje ugovora o radu, mobilni timovi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje proveli su 5 grupnih savjetovanja za 58 radnika kojima prijeti otkazivanje ugovora o radu. U aktivnosti grupnog profesionalnog informiranja tijekom 2011. godine uključeno je 11.119 nezaposlenih od kojih 785 starijih od 50 godina. U aktivnosti profesionalnog informiranja tijekom 2011. godine uključeno je ukupno 6.901 nezaposlenih osoba od čega su 392 osobe bile starije životne dobi. U aktivnosti profesionalnog grupnog savjetovanja - radionice uključeno je 1187 nezaposlenih kroz 153 radionice namijenjene unaprjeđenju vještina za aktivno traženje posla i razvoj karijere.

U 2011. godini SSSH i Matica hrvatskih sindikata bili su partneri u projektu magazina Banka i Instituta za javne financije „Analiza mirovinskog sustava“ (način uključivanja: sindikalni stručnjaci bili su među uvodničarima, okrugli stolovi organizirani su u sindikalnom prostoru, široj sindikalnoj javnosti prosljeđivani su pozivi i zaključci...). Nizom organiziranih okruglih stolova i raspravama nastojalo se ukazati na stanje i probleme, kao i moguće buduće pravce oblikovanja hrvatskoga mirovinskog sustava. Među ostalim, pažnja je bila posvećena i problemu aktivnog starenja i dužeg ostajanja starijih radnika na tržištu rada. Kriza i pad zaposlenosti osnovni su limitirajući faktori dužeg ostajanja na tržištu rada starijih radnika i razlog njihova odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu, unatoč zakonom uređenoj novčanoj stimulaciji ostajanja u svijetu rada i nakon stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu. Radni angažman radnika i nakon ostvarenih uvjeta za starosnu mirovinu prvenstveno ovisi o volji i mogućnostima poslodavca. Sindikati su se zalagali i za zakonsku mogućnost rada u skraćenom radnom vremenu starijih radnika, uz uvjet da primaju adekvatni dio mirovine i odgovarajući dio plaće (i uplatu doprinosa) za takav rad.

Sukladno Zakonu o poticanju zapošljavanja (NN 57/12) Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, koji je stupio na snagu 31. svibnja 2012. umirovljenicima se omogućuje rad na privremenim, odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi do najduže 90 dana tijekom kalendarske godine bez prekidanja umirovljeničkog statusa.

3.2.2. Revidirati i adekvatno odrediti financijske poticaje poslodavcima za zapošljavanje i zadržavanje starijih radnika.

Hrvatska udruga poslodavaca kontinuirano informira poslovnu zajednicu, poglavito svoje članove, o aktivnim mjerama zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, a koje su dijelom usmjerene i na zapošljavanje starijih radnika. Informiranje se provodi putem web stranica te slanjem elektroničkih izravnih poruka članovima s uputama o započetim mjerama i načinima njihovog provođenja. Primjena Zakona o mirovinskom osiguranju i odredbe kojima se prevenira raniji odlazak u mirovinu, a potiče duže ostajanje u svijetu rada, dijelom su utjecale na odluku pojedinaca o potrebi duljeg ostajanja na tržištu rada. Ali, kao i u prethodnim mjerama, također treba naglasiti kako je gospodarska situacija, obilježena velikim brojem izgubljenih radnih mjesta, znatno i negativno utjecala na stanje na tržištu rada.

U 2011. godini Hrvatski zavod za zapošljavanje operativno je provodio mjeru *Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba iznad 50 godina života*, a ciljana su skupina bile nezaposlene osobe iznad 50 godina starosti, uz uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih najmanje 6 mjeseci. Osim nezaposlenih osoba navedene skupine, sufinanciranje zapošljavanja bilo je usmjereno i na osobe koje su bile u otkaznom roku zbog poslovno uvjetovanog otkaza ili tehnološkog viška, pa se djelovalo preventivno kako bi se izbjegla prijava u evidenciju nezaposlenih koja za posljedicu u velikom broju ove skupine nezaposlenih vodi u dugotrajna nezaposlenost i socijalnu isključenost.

Subvencije u nadležnosti Zavoda su potpore za zapošljavanje i usklađene su sa nacionalnim zakonodavstvom u području potpora (Zakonom o državnim potporama (NN 140/05) te imaju obilježja horizontalnih potpora, namijenjenih svim poduzetnicima, ali isključuju poduzetnike u teškoćama. Potpore za zapošljavanje iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usklađene su i s definicijama iz članka 40. Odluke o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora koja su sadržana u Uredbi Komisije (EZ-a) BR.800/2008¹¹. Potpore za zapošljavanje mogu se dodijeliti poslodavcima koji ispunjavaju uvjete neto povećanja broja zaposlenih u usporedbi s prosjekom u posljednjih 12 mjeseci. Potpore se mogu dodijeliti i poslodavcima koji nisu imali neto povećanje, ali su u istom razdoblju imali opravdano upražnjena radna mjesta zbog odlaska radnika u mirovinu, otkaza na vlastiti zahtjev radnika ili otkaza zbog skrivenog ponašanja radnika. Manjak broja zaposlenih ne smije biti rezultat viška radnika. Izuzeće u dodjeli potpore za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju poslodavcu primjenjivalo se na novoregistrirane tvrtke i obrte koji ne posluju 12 mjeseci uz uvjet da su unazad zadnja 3 mjeseca imali zaposlenog najmanje jednog radnika. Opravdani trošak potpore je iznos plaće radnika i potpora za zapošljavanje ne smije prelaziti 50% godišnjeg troška rada sufinancirane osobe. Iznos potpore za zapošljavanje izračunava se prema razini obrazovanja sufinancirane osobe i veličine poslodavca (mali, srednji, veliki) na bazi osnovice za uplatu obveznih doprinosa koju za svaku financijsku godinu propisuje ministar financija. Poslodavac kojem je isplaćena potpora za zapošljavanje u obvezi je zadržati sufinanciranu osobu u radnom odnosu 12 mjeseci te u istom razdoblju zadržati i stupanj zaposlenosti utvrđen na dan dodjele potpore.

U 2011. godini sufinancirano je zapošljavanje 262 starije osobe, od čega je 107 žena (ili 40,8%), uz ukupan trošak od 4.866.872,28 kune. Prema obrazovnoj razini najveći obuhvat je u skupini osoba sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem: 180 (ili 68,7%), zatim slijede osobe niže razine obrazovanja: 39 (ili 14,9%) te osobe visokoškolskog obrazovanja: 43 (ili 16,4%). Dok je ranijih godina bio značajno najveći udio osoba srednje stručne spreme u navedenoj aktivnosti, u 2011. se primjećuje pozitivan pomak kod osoba visokoškolskog obrazovanja i niže razine obrazovanja, što je pozitivan trend. Korisnici potpora za zapošljavanje starijih osoba bili su poslodavci koji zapošljavaju do 10 radnika (mikro) i

¹¹ *General block exemption Regulation.*

poslodavci koji zapošljavaju do 50 radnika (mali poslodavci). Primjenom potpore za zapošljavanje starijih osoba otklanja se rizik trajne nezaposlenosti i gubitak radne i stručne sposobnosti koje su osobe stekle dugotrajnim radom te utječe na radnu aktivnost, produktivnost i motiviranost za razvoj stručnih znanja i vještina koje pridonose njihovoj konkurentnosti. Aktivnosti sufinanciranja zapošljavanja i usavršavanja starijih osoba nastavljaju se i u 2012. godini, prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba u ukupnom iznosu od 110.415.000,00 kuna.

3.2.3. Promovirati pristup usavršavanju za starije radnike kao dio strategije cjeloživotnog učenja.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je Program za cjeloživotno učenje - Grundtvig volonterske projekte za starije i Leonardo da Vinci stručno usavršavanje i osposobljavanje. Broj starijih osoba uključenih u Leonardo da Vinci projekte stručnog usavršavanja i osposobljavanja (Mobilnost stručnjaka strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VETPRO) te Mobilnost osoba na tržištu rada (PLM)) je 133 iz 21 ustanove. Agencija je na raspolaganju za aktivnosti VETPRO i PLM imala 400.544,50 i 150.000,00 eura (što uključuje i ostale kategorije, a ne samo odrasle osobe), a ova skupina korisnika dobila je financijsku potporu u ukupnom iznosu od 280.821,60 eura. Grundtvig volonterski projekti za starije: ukupno 6 osoba iz 1 ustanove za obrazovanje odraslih sudjelovat će u aktivnosti od 2011. do 2013. godine, za što su dobili financijsku potporu od 19.310,00 eura. Agencija za mobilnost i programe EU je za ovu aktivnost imala na raspolaganju 19.310,00 eura.

Hrvatska gospodarska komora: Tijekom godine na sjednicama gospodarskih vijeća svake županijske komore, ali i sve češće na sjednicama pojedinih Strukovnih grupacija tematski se obrađuje tržište rada i mjere aktivne politike zapošljavanja na lokalnoj razini, neusklađenost obrazovnih programa s potrebama lokalnog gospodarstva, potrebi cjeloživotnog učenja na kompetencijama kako bi se nesklad ponude i potražnje brže prilagodio zahtjevima gospodarstva. Osim tema neusklađenosti obrazovanja i tržišta rada, članice se informirale o projektima u okviru programa IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) i pripremama za korištenje Europskog socijalnog fonda.

U organizaciji Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provodio se Tjedan cjeloživotnog učenja od 8. do 15. rujna 2011. godine, pod sloganom "A kako učiš ti?". Kampanja je provedena u svim županijama Republike Hrvatske, različitim aktivnostima promidžbe učenja i obrazovanja. Tijekom trajanja kampanje održalo se više od 350 događanja u kojima je sudjelovalo preko 600 različitih institucija. Institucije su tijekom provedbe prijavile 239 programa događanja. U suradnji s partnerima (tijelima državne uprave, socijalnim partnerima, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, županijama, lokalnom zajednicom, udrugama, kulturnim institucijama, ustanovama za obrazovanje odraslih, školama i ostalim organizacijama) željelo se dodatno motivirati građane za sudjelovanje u cjeloživotnom učenju, kao i upoznavanje s različitim mogućnostima obrazovanja i učenja i dodatno ih motivirati da se još snažnije okrenu svakodnevnom učenju. Tijekom provedbe *Tjedna 2011.* ostvareno je više od 3000 medijskih objava. Opći cilj Tjedna 2011. bio je ukazati na raznolikost cjeloživotnog učenja i veliki broj oblika i načina kojima se ono ostvaruje. Prema zaključcima i preporukama proizašlima iz iskustava tijekom provedbe Tjedna 2010. godine, a cilju daljnjeg razvoja i unapređenja kampanje uvedeno je nekoliko novina. Tri najvažnije su: regionalni koordinatori te dodjela nagrada „Maslačak znanja“ za postignuća u učenju odraslih osoba za tri osobe. Glavni cilj nagrade je isticanjem i promoviranjem životnih primjera odraslih polaznika različitih programa i oblika učenja potaknuti i motivirati sve građane/ke u Republici Hrvatskoj da se uključe u neki oblik učenja i obrazovanja. Važno je istaknuti da su među nagrađenima dvije žene koje su izvrstan primjer i poticaj u pogledu ponovnog uključivanja žena u obrazovanje. Za cjelokupnu kampanju utrošeno je 250.738,78 kn.

Od ukupnog broja od 13788 osoba iz evidencije nezaposlenih uključenih u mjeru obrazovanja koju je provodio Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2011. godini, njih 1008 (7,3%) je bilo osoba iznad 50 godina života. Slabija uključenost starijih osoba odraz je potreba pojedinog lokalnog tržišta rada za kvalificiranom radnom snagom prvenstveno u građevini, zaštiti imovine i osoba, ugostiteljstvu i turizmu, elektrometalskoj djelatnosti i prometu, gdje su poželjni mlađa dob i odgovarajuće psihofizičke karakteristike osobe. Usporedba navedenih podataka s prethodnom godinom: u 2011. godini dolazi do povećanja broja nezaposlenih osoba iznad 50 godina koje su bile uključene u programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada, međutim, nije došlo do značajnijeg pomaka, što ukazuje na potrebu za dodatnom razradom navedene aktivnosti. U 2011. godini, prema mjerama iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanje u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, obrazovanje starijih zaposlenih osoba provodilo se kroz *Obrazovanje zaposlenih* za novozaposlene radnike koji nemaju odgovarajuću stručnost i kvalificiranost za obavljanje poslova na kojima su zaposleni i za zaposlene radnike u cilju zadržavanja radnog mjesta kada poslodavac prelazi na nove proizvodne programe ili uvodi više tehnologije i standarde.

Sufinanciranje troškova obrazovanja (obuke) novozaposlenih osoba i osoba kojima prijete gubitak radnog mjesta usklađeno je s nacionalnim zakonodavstvom i smjernicama EU u području potpora za usavršavanje. Poslodavci mogu ostvariti potpore za usavršavanje za novozaposlene radnike ukoliko dokažu potrebu i svrhu provedbe obuke na radnom mjestu (nedostatak stručne radne snage na tržištu rada), kao i druge stručne i materijalne uvjete za provedbu planiranog usavršavanja. Za provođenje obuke zaposlenih radnika poslodavac treba dokazati uvođenje novih proizvodnih programa, viših tehnologija ili standarda proizvodnje kao i razinu kvalificiranosti postojećih zaposlenika. Poslodavcima se odobrava 70% troškova usavršavanja za opće usavršavanje, odnosno znanja i vještine koje mogu poslužiti općenito na tržištu rada i kod drugih poslodavaca te 35% za posebno usavršavanje, odnosno specijalistička znanja vezana samo uz tog poslodavaca. Isplatom sredstava za usavršavanje poslodavac preuzima obvezu zadržavanja u radnom odnosu narednih 12 mjeseci radnika za kojeg je sufinancirana obuka. Ukoliko dođe do otkaza ugovora o radu poslodavac je u obvezi primiti zamjensku osobu iz evidencije nezaposlenih, ili izvršiti povrat isplaćenih sredstava.

Općenito, uključivanjem osoba u obrazovanje potiče se cjeloživotno učenje, čime se utječe na podizanje razine zapošljivosti nezaposlenih osoba, a kod zaposlenih na podizanje razine učinkovitosti i produktivnosti na radu te zadržavanje statusa zaposlenosti u dužem vremenu. U 2011. godini primjenom subvencija-državne potpore za usavršavanje novozaposlenih osoba i zaposlenih radnika u cilju zadržavanja radnog mjesta obuhvaćene su 632 osobe od čega 137 (ili 21,7%) osoba iznad 50 godina. Starije osobe bile su uključene u programe usavršavanja (obuke) u cilju zadržavanja radnog mjesta kada je poslodavac prelazio na novi proizvodni program, više tehnologije ili usklađivanje prema standardima EU. Programi usavršavanja (obuke) za novozaposlene i zaposlene radnike nisu prilagođeni starijim radnicima, već slijede politiku poslodavaca za visokom produktivnošću i konkurentnošću, stoga je potrebno djelovati na osvješćivanje poslodavaca da ulažu u usavršavanje starijih radnika, kao i rad na prilagodbi programa obrazovanja. Za razliku od potpore za zapošljavanje koju uglavnom koriste mali i mikro poslodavci, potpore za usavršavanje koriste srednji i veliki poslodavci. Veliki poslodavci usavršavanje radnika mogu interno organizirati jer imaju odgovarajuću infrastrukturu i stručne kadrove koji svoja znanja i vještine stečene kroz formalne i druge oblike mogu prenijeti na druge osobe. Aktivnostima usavršavanja (obuke) 137 osoba zadržalo zaposlenje što je povećanje za 79,6% u odnosu na 2010. godinu što je pozitivan pomak i pokazatelj da poslodavci sve više drže do iskustva starijih osoba te su voljni zadržati iskusne radnike. Provedba aktivnosti obrazovanja nezaposlenih prema potrebama tržišta rada i usavršavanje (obuke) zaposlenih nastavlja se i u 2012. godini. Starije nezaposlene osobe, kao i zaposlene osobe, uključivati će se u programe

obrazovanja prema njihovim sposobnostima i potrebama tržišta rada kao i potrebama radnog mjesta, a na temelju procjene stručnjaka u području obrazovanja odraslih (andragozi, savjetnici za zapošljavanje, psiholozi, liječnici medicine rada i sl.).

Uprava za obrt Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva provodila je projekte temeljem Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva s ciljem stvaranja poticajne poduzetničke klime i infrastrukture, konkurentnosti i promicanja cjeloživotnog obrazovanja. Tako je u 2011. godini proveden projekt "Cjeloživotno obrazovanje obrtnika". Projekt je namijenjen srednjim strukovnim školama i ustanovama za obrazovanje odraslih koje za zanimanja propisana Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (NN 42/08) izvode prekvalifikacije, pripreme za polaganje pomoćničkog ispita, majstorskog ispita, ispita o stručnoj osposobljenosti, organiziraju stručno usavršavanje majstora i nastavnika te organiziraju tečajeve za stjecanje znanja o poučavanju naučnika. Bespovratne potpore se odobravaju za opremanje praktikuma za strukovne predmete, učionica za stručne i teorijske predmete te dvorana i predavaonica za održavanje seminara. Uprava za obrt je tijekom 2011. godine za projekt "Cjeloživotno obrazovanje obrtnika" raspodijelila 1.149.999,34 kn na 6 bespovratnih potpora te je time kao rezultat 6 srednjih strukovnih škola podiglo razinu opremljenosti svojih praktikuma čime će omogućiti kvalitetnije stjecanje vještina učenika u obrtničkim zanimanjima.

3.3. Povećanje stope participacije mladih ljudi na tržištu rada

3.3.1. Osigurati mladim tražiteljima prvog zaposlenja prilagođenu podršku i mjere koje bi mogle olakšati ulazak na tržište rada, poput općenitog savjetovanja za zapošljavanje, savjetovanja koje je posebno usredotočeno na prve korake u traženju zaposlenja, dodatnog usavršavanja koje bi omogućilo lagan ulazak na tržište rada, rane i personalizirane podrške.

Savjetovanje i informiranje mladih

Hrvatska obrtnička komora provodila je informiranje i savjetovanje mladih osoba i strukovnih škola o uvjetima i načinu otvaranja te poslovanja obrta putem telefona, osobnim kontaktom, poštom, e-mailom, dijeljenjem informativnih letaka i distribucijom Obrtničkih novina. Odjel za obrazovanje tiskao je brošure „Želim biti majstor“ i letke „Postani majstor“ za što je utrošeno 34.378,50 kuna.

Hrvatska gospodarska komora: Svaka od 20 županijska komora u suradnji sa područnim uredima za zapošljavanje, organizirala je na sjednicama gospodarskih vijeća temu nacionalnog plana poticanja zapošljavanja i aktivne mjere zapošljavanja. Posebno je bio naglasak na uključivanje u programe sufinanciranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva, kao i uključivanje u program mjere stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa. Održano je 20 sastanaka na kojima se članice Komore upoznale sa programima sufinanciranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva i stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Svih 20 županijskih komora ima svog predstavnika koji sudjeluje u projektima Lokalna partnerstva za zapošljavanje pokrenutih uz pomoć IPA programa.

Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska udruga poslodavaca provodile su informiranje poslodavaca o zakonskoj odredbi neplaćanja doprinosa na bruto plaću kod prvog zapošljavanja mladih osoba. Informiranje gospodarstvenika o zakonskoj odredbi neplaćanja doprinosa na bruto plaću kod prvog zapošljavanja mladih osoba kontinuirano se radi tijekom godine putem službenih glasila županijskih komora, Informacija je objavljena u 20 službenih glasila. Komora je organizirala za svoje članice 20 seminara na temu Financiranje, državne potpore i porezi za male i srednje poduzetnike u RH. Jedna od informacija se odnosila i na

ovu zakonsku odredbu. U okviru ove mjere Hrvatska udruga poslodavaca provela je informiranje poslovne zajednice putem objave članaka u Poslovnom dnevniku o zakonskim mogućnostima neplaćanja doprinosa kod zapošljavanja radnika kojem je to prvo zaposlenje te godine dana oslobađanja plaćanja doprinosa na plaću za tog radnika.

SSSH je posredno pridonio realizaciji aktivnosti i ciljeva gore navede mjere kroz vlastite aktivnosti, konkretno samom inicijativom te prijevodom i izdavanjem dviju publikacija Međunarodne organizacije rada: „**Pokreni svoj posao: Vještine samozapošljavanja za mlade**“, 2011. (u suradnji sa HGK, HZZ i AOO) i „**Prava mladih u radnom odnosu: vodič i priručnik za predavače**“ (samostalno). U tijeku je priprema obrazovnog programa temeljenog na tim publikacijama a u svrhu informiranja i educiranja mladih o pravima u radnom odnosu te o mogućnostima samozapošljavanja. SSSH i neki od granskih sindikata udruženih u SSSH (turizam, građevinarstvo, trgovina...), kroz svoje su posebne interesne oblike organiziranja (tzv. sekcije mladih), informirali učenike završnih razreda odabranih srednjih, uglavnom strukovnih škola kao i studente fakulteta na području RH o tržištu rada, s naglaskom na radno i socijalno zakonodavstvo i njegove aspekte koji su posebno bitni pri prelasku iz škole u svijet rada. Informiranje je tako bilo usredotočeno, među ostalim, na temeljna prava i obveze radnika, ugovore o radu, kolektivne ugovore i sl. Napominjemo da je ulazak sindikalnih predstavnika bio dogovaran neposredno s ravnateljima konkretnih škola koji su prepoznali potrebu informiranja svojih učenika, a budućih radnika, o onome što ih već sutra očekuje na tržištu rada, te su mladim sindikalistima omogućili jedan školski sat za pisano i usmeno informiranje te odgovaranje na pitanja učenika.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa provodilo je jačanje kompetencije nastavnika u informatičkoj pismenosti kroz stručno usavršavanje. U razdoblju od 1.1.2011. do 31.12.2011. educirano je 33095 nastavnika (modul 1 i modul 2). Ukupno utrošena sredstva za ovu namjenu u 2011. godini iznosila su 1 122 344,96 kn - u okviru projekta ICT Edu.

U skladu s reformskim procesom MZOS, za provedbenu mjeru uspostave učinkovite mreže odgojno-obrazovnih ustanova i kvalifikacija/programa/kurikuluma usklađenih s potrebama tržišta rada i razvoja ljudskih potencijala, predviđeno je izraditi i usuglasiti nacionalni kurikulum s predmetnim kurikulumima s posebnim naglaskom na: 1. Nacionalni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje, 2. Nacionalni kurikulum za opće obrazovanje, 3. Opće-obrazovni srednjoškolski kurikulumi, 4. Strukovni kurikulumi, 5. Kurikulumi umjetničkog obrazovanja, 6. Izradu programa stručnog usavršavanja/osposobljavanja odgojno-obrazovnih djelatnika za primjenu kurikulumskog pristupa, 7. Izradu smjernica za izradu udžbenika, priručnika i ostalog nastavnog materijala za primjenu kurikulumskih dokumenata. Rok za provedbu ove mjere je 2014. godina.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2011. godine izdao preko 31.165 različitih letaka i brošura namijenjenih učenicima, a tiskano je i pet vrsta regionalnih brošura u ukupnoj nakladi od 10.840 tiskanih brošura o mogućnostima upisa učenika u srednje škole te 23.355 primjeraka brošura u CD zapisu. Profesionalnim informiranjem tijekom 2011. godine obuhvaćeno je 22.006 učenika. Tijekom 2011. godine Zavod je kontinuirano provodio individualno i grupno profesionalno informiranje učenika završnih razreda srednjih škola, njihovih roditelja te stručnih suradnika škola. Najčešći sadržaj informiranja je bio vezan uz mogućnosti nastavka školovanja, potrebama tržišta rada, mogućnostima stipendiranja i sl. Profesionalno informiranje kao i sve aktivnosti profesionalnog usmjeravanja provode se sustavno u 22 područne službe, poštujući načelo dostupnosti na regionalnoj razini. Ukupno je u 2011. godini usmeno informirano 2.500 učenika srednje škole (grupno informirano 1.811, a individualno 689 učenika). Profesionalno je informirano i individualno savjetovano oko 500 studenata na završnim godinama stručnih i sveučilišnih studija. Također, je u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, kreirano, tiskano i distribuirano 2.500 brošura „Vodič za buduće studente“, namijenjen profesionalnom informiranju budućih studenata. Pored aktivnosti profesionalnog informiranja, područne službe Zavoda provode individualno profesionalno

savjetovanje mladih nezaposlenih osoba i učenika kojima je potrebna pomoć pri izboru zanimanja, aktivnom traženju posla i unaprjeđenju vještina za razvoj karijere. Procesom ciljanog individualnog savjetovanja utvrđuju se kompetencije (profesionalni interesi, osobine ličnosti, psihofizičke sposobnosti i dr.) pojedinaca u svrhu definiranja profesionalnog plana, traženja posla ili odabira daljnjeg obrazovanja.

Tijekom individualnog savjetovanja prikupljaju se podaci o formalnom i neformalnom obrazovanju, radnom iskustvu, vještinama i osobnim karakteristikama, socijalnim i zdravstvenim prilikama, te profesionalnim interesima i motiviranosti za rad. Uz individualno savjetovanje koje provode savjetnici za posredovanje pri zapošljavanju, nezaposlene osobe kod kojih su utvrđene značajnije prepreke u traženju posla i zapošljavanju uključuju se u aktivnosti individualnog psihologijskog savjetovanja kao jednu od najsloženijih usluga koju provode savjetnici za profesionalno usmjeravanje. Usluga psihologijskog savjetovanja uključuje prethodno psihologijsko testiranje, intervju te prema potrebi liječnički pregled. Tijekom 2011. godine u aktivnosti individualnog psihologijskog savjetovanja uključeno je 8.639 učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola.

Uz individualno savjetovanje, u cilju stjecanja znanja i vještina aktivnog traženje posla, nezaposlene osobe i učenici završnih razreda srednjih škola upućuju se na grupne oblike rada – radionice. Radionice omogućavaju učenje kroz interaktivne vježbe kojima se usvajaju vještine predstavljanja poslodavcima i intervjua za posao; sastavljanja molbi za zaposlenje i životopisa te osvještavanja i samoprocjene vlastitih osobina važnih u traženju posla i predstavljanju poslodavcima. Tijekom 2011. godine provodile su se sljedeće radionice: „Kako aktivno tražiti posao“ u kojoj je sudjelovalo 5.420 mladih osoba; „Kako se predstaviti poslodavcu“ u kojoj je sudjelovalo 5.450 mladih osoba; „Metode samoprocjene“ u kojoj je sudjelovalo 1.416 mladih osoba; „Kako započeti samostalni posao“ u kojoj je sudjelovalo 72 mladih osoba; „Prednosti uključivanja u stručno osposobljavanje za rad“ u kojoj je sudjelovalo 2.148 osoba; Radionice za osobe s invaliditetom u koje je bilo uključeno 211 mladih nezaposlenih osoba; „Kako mi može pomoći sajam poslova u traženju posla“ u kojoj je sudjelovalo 776 mladih osoba te Radionica za dugotrajno nezaposlene osobe u koje je bilo uključeno 421 mlada osoba koja je nezaposlena duže od 12 mjeseci.

U cilju unaprjeđenja kompetencija za upravljanje profesionalnim razvojem i vještina aktivnog traženja posla, područne službe Zavoda kontinuirano provode edukativno-razvojne aktivnosti u koje su uključeni učenici završnih razreda osnovnih i srednjih škola. Tijekom 2011. godine provedeno je više od 500 radionica za učenike na kojima je sudjelovalo više od 3300 učenika. Grupnim i individualnim aktivnostima u okviru pripreme za zapošljavanje u 2011. godini obuhvaćeno je oko 34.000 učenika te 78.000 nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja.

Profesionalno usmjeravanje učenika završnih razreda osnovne i srednjih škola predstavlja tzv. rane intervencije i ima preventivno značenje kao pomoć pri donošenju adekvatnih odluka o izboru obrazovnih programa i u području zapošljavanja. Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano radi na pružanju relevantnih informacija i savjetodavne pomoći pri izboru programa obrazovanja. Posebna pozornost pridaje se učenicima za koje se predviđa da bi mogli biti u riziku za napuštanje sustava srednjoškolskog obrazovanja. U 2011. godini je profesionalno savjetovano 1.842 neodlučna učenika osnovne škole te 58 učenika srednje škole s teškoćama u svladavanju obrazovnog programa.

Obrazovanje i usavršavanje mladih

Obrazovanje nezaposlenih iz evidencije nezaposlenih Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje provodilo se prema mjeri Obrazovanje nezaposlenih, a jedna od ciljanih skupina bile su i mlade osobe do 29 godina starosti, bez obzira na dužinu prijave u evidenciju, razinu obrazovanja i radno iskustvo. Programi obrazovanja provodili su se prema Planu

obrazovanja regionalne službe, a koji je usklađen na nacionalnoj razini i za koji su bila osigurana sredstva u Državnom proračunu za 2011. godinu. U programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada bilo je uključeno 13788 osoba, od čega 6360 (ili 46,1%) mladih osoba do 29 godina starosti. Od ukupnog broja 6360 mladih osoba uključenih u obrazovanje, najveći broj, 2684 osoba (ili 42,2 %), pripada dobnoj skupini od 20 do 24 godine, zatim slijedi dobna skupina od 25 do 29 godina s obuhvatom od 2581 osoba (ili 40,6%), dok je najmanji obuhvat osoba iz dobne skupine 15 do 19 godina; 1095 osoba ili (17,2%). Programi obrazovanja usmjereni su prema djelatnostima u kojima je iskazan trajni nedostatak stručne radne snage i gdje je naglasak na psihofizičkim sposobnostima osobe za rad u složenim uvjetima (elektro-metalska industrija, zaštita imovine i ugostiteljstvo) i za koje je uvjet srednjoškolska razina obrazovanja da bi osoba bila uključena u određeni program obrazovanja pa je stoga očekivan visok obuhvat mladih osoba.

Uključivanjem u obrazovanje mladih osoba tržištu rada osigurava se kvalitetan kadar, jer se radi o mladim osobama koje su neposredno izišle iz sustava obrazovanja i zadržale su navike učenja te na indirektni način razvijaju svijesti o cjeloživotnom i kontinuiranom učenju i usavršavanju. Prema rezultatima koji su postignuti u odnosu na osigurana sredstva možemo reći da je cilj mjere zadovoljen, uz pozitivan pokazatelj zapošljavanja 30% polaznika obrazovanja u razdoblju od 6 mjeseci od završetka obrazovanja. Provedbena aktivnost nastavlja se i u 2012. godini, prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba u ukupnom iznosu od 110.415.000,00 kuna.

U 2011. godini provedena je neovisna kvazieksperimentalna evaluacija učinaka obrazovnih programa za tržište rada na zapošljivost sudionika. Evaluacijom je utvrđeno da je sudjelovanje blago smanjilo vjerojatnost nezaposlenosti kod sudionika mlađe dobi nakon završetka sudjelovanja u usporedbi sa sličnim nesudionicima. Drugim riječima, obrazovanje za tržište rada blago je povećalo zapošljivost mladih sudionika. Budući da programi obrazovanja za tržište rada pretpostavljaju da postoje nezadovoljene potrebe tržišta rada, ustanovljeni bi utjecaj vjerojatno bio veći da su okolnosti na tržištu rada bile povoljnije.

Sufinanciranje zapošljavanja mladih

U 2011. godini, prema mjerama u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje također je provedena mjera *Sufinanciranje zapošljavanja prvog zapošljavanja mladih osoba bez radnog staža*. Sufinanciranje zapošljavanja bilo je usmjereno na osobe do 25 godina života bez završenog srednjoškolskog obrazovanja i radnog staža i nezaposlene mlade osobe do 29 godina sa završenim zanimanjima po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja, uz uvjet prijave na evidenciju nezaposlenih. U 2011. godini, sufinancirano je zapošljavanje 1147 mladih osoba bez radnog staža, od čega je 468 žena (ili 40,8%), uz trošak od 19.404.497,39 kuna. Prema obrazovnoj razini, najveći obuhvat je u skupini sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, 594 osoba (ili 51,8%), zatim slijede osobe visokoškolskog obrazovanja 530 (ili 46,2%) te osobe niže razine obrazovanja 23 (ili 2%). Prikazani obuhvat po razinama obrazovanja očekivan je zbog činjenice da se radi o zapošljavanju kod malih poslodavaca koji mogu osigurati uvjete za pripravničko stažiranje i uvođenje u posao po principu mentorstva (obrti, male tvrtke, odvjetnički, javno-bilježnički uredi, projektni uredi..). Sufinanciranje zapošljavanja radi stjecanja radnog iskustva smatramo potrebnom intervencijom za mlade osobe, čime se osigurava stjecanje uvjeta za samostalan rad i potrebna stručna praksa koja omogućava ulazak u zaposlenost u dužem trajanju. Prema pokazateljima 70% mladih osoba kojima se omogućilo prvo zapošljavanje uz financijsku potporu i program uz mentorsko vođenje po završetku sufinanciranog zapošljavanja, a najkasnije u razdoblju od 6 mjeseca ulazi u trajnu zaposlenost. Provedbena aktivnost nastavlja se i u 2012. godini, prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba u ukupnom iznosu od 110.415.000,00 kuna.

U 2012. Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava je mjeru stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa dodatno uredilo Zakonom o poticanju zapošljavanja (NN 57/12) koji je stupio na snagu 31. svibnja 2012. kojim se dodatno proširuju kriteriji za korištenje mjere jer se ukida dobno ograničenje te se proširuje na nezaposlene osobe bez radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovale, osobe koje se u evidenciji tijela nadležnog za vođenje evidencije o nezaposlenima, kao nezaposlene osobe vode duže od devedeset dana i koje nemaju više od jedne godine evidentiranog staža u mirovinskom osiguranju niti je staž mirovinskog osiguranja ostvaren kod inozemnog nositelja obveznog mirovinskog osiguranja, ako su završile preddiplomski, diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij odnosno preddiplomski ili specijalistički diplomski stručni studij u trajanju od 12 mjeseci, odnosno ako imaju srednjoškolsko obrazovanje u obrtničkim zanimanjima u vezanom obrtu i zanimanjima u kojima je obavljanje poslova uvjetovano članstvom u strukovnim udrugama osnovanim sukladno posebnim propisima u trajanju od 24 mjeseca uz mjesečnu naknadu od 1600 kuna.

Projekti i ostale aktivnosti

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u sklopu IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) razvio projekt Mladi na tržištu rada kako bi doprinio poboljšanju socijalne uključenosti mladih kroz njihovo uključivanje na tržište rada. Projekt Mladi na tržištu rada sastoji se od dvije komponente: ugovor o uslugama i program darovnica. Ukupna vrijednost projekta je 2.946.000 eura (ugovor o uslugama: 1.100.000 eura, program darovnica: 1.846.000 eura). Opći cilj projekta je smanjenje nezaposlenosti mladih osoba na regionalnoj razini. Svrha projekta je promovirati i poticati zapošljavanje mladih osoba na regionalnoj razini (uvažavajući partnerski pristup) kroz razvoj i provedbu aktivne politike tržišta rada. Svrha natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava je promicati i poticati zapošljavanje mladih (koristeći partnerski pristup) kroz mjere i metode rada kako bi se omogućio njihov lakši ulazak na tržište rada. Provedba ugovora o uslugama započela je u siječnju 2010. godine. U sklopu prve komponente izrađena je studija temeljena na istraživanju stavova mladih nezaposlenih osoba i poslodavaca u 8 županija za koje je na početku provedbe projekta utvrđeno da imaju najizraženije probleme s nezaposlenošću mladih. Radi se o sljedećim županijama: Vukovarsko-srijemska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska, Koprivničko-križevačka, Međimurska, Splitsko-dalmatinska, Ličko-senjska i Šibensko-kninska. Također je održana dvodnevna radionica za potencijalne prijavitelje projekata za program darovnice „Mladi na tržištu rada“. Isto tako, u ovih 8 županija izrađeni su Akcijski planovi za zapošljavanje mladih, strateški dokumenti koji sadrže praktične mjere za rješavanje problema nezaposlenosti mladih. U njihovoj su izradi sudjelovali lokalni dionici na tržištu rada, predstavnici sindikata, a pritom je korišten pristup odozdo prema gore (tzv. bottom-up), koji uključuje identifikaciju prioriteta na lokalnoj razini, njihovo prevođenje u mjere i projektne ideje, te u konačnici razvoj projektnih sažetaka koji sadrže detaljan plan implementacije projekata. Kroz projekt je tako u spomenutih 8 županija razvijeno više od 50 projektnih sažetaka spremnih za financiranje.

U sklopu druge komponente provedeno je istraživanje na osnovu kojeg je izrađen izvještaj o postojećim uslugama HZZ-a za nezaposlene osobe, a osobito za mlade nezaposlene te o mogućim novim uslugama usmjerenim na nezaposlene mlade. Na temelju izvještaja predložen je niz novih usluga i mehanizama za pružanje usluga nezaposlenim mladim osobama u procesu zapošljavanja - klubovi za zapošljavanje, radionice za tražitelje poslova temeljene na filmovima, korištenje društvenih mreža, volontiranje, pregled tiskanih materijala, edukacija savjetnika, web stranica prilagođena mladima, One stop Shops i samozapošljavanje. Navedene usluge i mehanizmi njihovog pružanja predstavljeni su na okruglim stolovima, te su na temelju rezultata okruglih stolova i odluke HZZ-a određene usluge izabrane su za daljnju razradu. Piloti klubovi za zapošljavanje osnovani su u dvije područne službe HZZ-a – Karlovac i Zadar. Izabrani savjetnici obučeni su za voditelje

klubova i u obje područne službe održana su dva kluba za zapošljavanje koja su obuhvatila ukupno 30 mladih nezaposlenih. Trećina sudionika našla je posao tijekom 3 tjedna, a ostali su nastavili tražiti posao koristeći vještine i motivaciju stečenu u Klubu. Pedesetak savjetnika HZZ-a prošlo je osposobljavanje za učinkovitu komunikaciju s mladima i radionice usmjerene na vještine traženja posla koje će se temeljiti na filmovima nabavljenim u sklopu projekta. Projekt je s provedbom završio u srpnju 2011. godine. Kroz program darovnica, potpisan je ukupno 31 ugovor, ukupne vrijednosti 3.597.033,04 EUR.

3.3.2. Osigurati programe prakse koji bi mladim ljudima pružili više prilika za stjecanje radnog iskustva.

Hrvatska udruga poslodavaca je posredno kroz različite projekte i programe vezane uz osobe s teškoćama u razvoju sudjelovala u stvaranju poticajnijeg okruženja za uključivanje osoba s teškoćama u obrazovanje, odnosno njihovo uključivanje na tržište rada. Konkretno, sudjelovanjem i promoviranjem IPA (IV) projekta "Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada", radom u strukovnim Sektorskim vijećima u okviru Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih kod izrade Profila sektora, aktivnim uključivanjem u projekt "Poticanje različitosti na hrvatskom tržištu rada", HUP je nastojao prema poslovnoj zajednici i javnosti promovirati i isticati potrebu različitih oblika pomoći osobama s teškoćama u razvoju i njihovog uključivanja u obrazovanje odnosno tržište rada. Hrvatska gospodarska komora: U sklopu projekta „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom za tržište rada“ županijska komora Osijek je sudjelovala u provedbi anketiranja poduzetnika o poznavanju problematike osoba s invaliditetom, poznavanju sustava poticaja i mjera namijenjenih poduzetnicima koji zapošljavaju, njihovoj spremnosti na zapošljavanje, mogućim poslovima koji se mogu ponuditi i poželjnim kvalifikacijama i kompetencijama.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je program Mladi na djelu – akcija 2 Europska volonterska služba. U 2011. godini ukupno je 22 mladih u dobi od 18 do 30 godina započelo s dugoročnom volonterskom službom u nekoj od zemalja članica EU. Od 22 volontera, 14 je bilo ženskog spola. Svi projekti u kojima su mladi iz Hrvatske započinjali svoju volontersku službu u inozemstvu su odobreni od strane nacionalnih agencija za program Mladi na djelu u zemljama u kojima su odlazili na volontiranje. U projektima odobrenima od strane AMPEU u 2011. godini, 35 mladih volontera iz inozemstva započelo je svoju volontersku službu u Republici Hrvatskoj tijekom 2011. godine, dok će 13 volontera odobrenih na pozivu na natječaj iz 2011. godine započeti s volonterskom službom u 2012. godini. Za tu je akciju, kao i za organizaciju treninga za volontere, Agencija imala na raspolaganju 487.166,91 eura od čega je projektima dodijeljeno ukupno 391.910,10 eura, a za treninge volontera 44.285,00 eura.

U vremenu od 14.4.-24.5. 2011. Hrvatska gospodarska komora je na inicijativu Hrvatske obrtničke komore u županijskim komorama organizirala sastanke sa članicama iz djelatnosti ugostiteljstva. Cilj istraživanja bio je koliko se može prema planiranim potrebama MSP djelatnosti ugostiteljstva poboljšati licenciranje i osigurati dovoljan broj naučničkih mjesta. Ispitalo se 16 fokus grupa u različitim županijama. Rezultat je pokazao da se svega 30 naučničkih mjesta može osigurati (19 kuhara, 9 konobara, 2 slastičara). Preporuke za daljnje istraživanje i poticanje MSP u postupak licenciranja su bolje informiranje hotelskih kompleksa unutar kojih su ugostiteljski objekti, održavanje sastanaka fokus grupa do kraja travnja i proces licenciranja pojednostaviti.

Hrvatska obrtnička komora radila je na povećanju broja licenciranih obrta, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba za izvođenje programa naukovanja za obrtnička zanimanja, kako bi se omogućilo većem broju učenika stjecanje praktičnih vještina u gospodarskom okruženju. U 2011. godini ukupno 365 obrtničkih radionica i 319 pravnih osoba (trgovačkih

društva, ustanova i zadruga) dobilo je dozvolu (licencu) za provedbu praktičnog dijela naukovanja u programima izobrazbe za obrtnička zanimanja.

Hrvatska obrtnička komora nastavila je provedbu i poticanje poduzetnika na uključivanje u osposobljavanje za stjecanje osnovnih znanja za poduku mladih ljudi – naučnika. U 2011. godini ispit iz osnovnih znanja o poduci naučnika čime su uspješno završili osposobljavanje položilo je 248 osoba.

Uprava za obrt Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva je u 2011. godini provodila projekt "Poticaji obrtnicima i trgovačkim društvima – izvođačima praktične nastave". Kroz ovaj projekt se dodjelom bespovratnih sredstava potiče obrtnike i trgovačka društva – izvođače praktične nastave, u čijim se radionicama i pogonima izvodi praktična nastava za učenike srednjih strukovnih škola koji se školuju za obrtnička zanimanja propisana Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica. Uprava za obrt je tijekom 2011. godine za navedeni projekt raspodijelila 2.159.000,00 kn na 182 bespovratne potpore, od toga 144 bespovratne potpore obrtima i 38 potpora društvima u prosječnom iznosu od 11.900,00 kuna. Time ove potpore neposredno olakšavaju samo poslovanje te motiviraju izvođače praktične nastave za kvalitetnijim izvođenjem praktične nastave, a kao krajnji rezultat naučnici će sa svojim stečenim znanjem i vještinama tj. završenim obrazovanjem povećati svoju zapošljivost te jednostavnije pronaći posao.

Provedba mjere Stručno osposobljavanje za rad koja je započeta u 2010. godini nastavila se i u 2011. Mjeru provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Cilj aktivnosti bio je da što više mladih osoba koje su stekle strukovnu kvalifikaciju kroz zanimanje po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja stekne potrebno radno iskustvo koje im nedostaje za ulazak u zaposlenost. Nedostatak radnog iskustva jedan je od čimbenika koji utječu na dugotrajnu nezaposlenost mladih osoba pa se navedenom aktivnošću htjelo djelovati na ublažavanje negativnih posljedica i smanjenih mogućnosti zapošljavanja na otvorenom tržištu rada. Tijekom 2011. godine, stvoreni su preduvjeti za bolje implementiranje mjere na tržištu rada. Izmjenama Zakona o državnim službenicima uklonjene su administrativne prepreke i proširena je skupina mladih osoba koje se mogu uključiti u Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa jer se istim izmjenama omogućilo da institut koriste tijela državne uprave. Za vrijeme stručnog osposobljavanja Hrvatski zavod za zapošljavanje je osobama osiguravao novčanu pomoć u mjesečnom iznosu od 1.600,00 kuna i poslodavcima refundira doprinose obveznog mirovinskog osiguranja. U 2011. godini, navedenom aktivnosti bilo je obuhvaćeno 4760 osoba, od čega 3542 žena (ili 74,4%) uz trošak od 32.282.301,20 kuna. Uklanjanjem administrativnih prepreka i pojačanom promidžbom postignuti su izvrsni rezultati čime se krug osoba koje su pojačale svoju zapošljivost znatno proširio.

Broj sudionika u stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa značajno se povećao u 2011. godini. Broj sudionika povećao se sa samo 448 u 2010. na 4.760 u 2011. godini. Unatoč značajnom povećanju, broj sudionika bio je još uvijek relativno mali. Omjer broja nezaposlenih koji su sudjelovali u stručnom osposobljavanju u 2011. godini i broja nezaposlenih mlađe dobi (do 29 godina) početkom te godine iznosio je 4,6%. Učinak stručnog osposobljavanja na zapošljivost istražiti će se u okviru buduće neovisne evaluacije.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je program za cjeloživotno učenje – Erasmus potprogram – mogućnosti studiranja i stručne prakse u inozemstvu. Erasmus mobilnost studenata: u 2011./2012. godini planirani broj studenta koji će otići na mobilnost jest 1081 od čega će 219 otići na stručnu praksu u neku od zemalja Europske unije. Okvirni proračun za stručnu praksu iznosi 491.610,00 eura, a točan iznos i točan broj studenata bit će poznati po završetku aktivnosti krajem 2012. godine.

3.4. Rješavanje problema dugotrajne nezaposlenosti

3.4.1. Pregledati i ocijeniti postojeće programe za dugotrajno nezaposlene i ljude koji su izloženi riziku da postanu dugotrajno nezaposleni te, na temelju rezultata evaluacije, razviti učinkovitu strategiju politike na tom području.

U 2011. godini, prema mjerama u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje provedena je mjera *Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba*. Sufinanciranje zapošljavanja bilo je usmjereno na osobe do 25 godina života koje su najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih i osobe iznad 25 godina života koje su najmanje 12 mjeseci u evidenciji nezaposlenih. U 2011. godini, sufinancirano je zapošljavanje 1136 osoba, od čega su 630 (ili 55,4%) žene, uz trošak od 22.399.840,24 kuna. Prema obrazovnoj razini najveći obuhvat je u skupini sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem; 896 osoba (ili 78,9%), zatim slijede osobe visokoškolskog obrazovanja; 128 (ili 11,3%) te osobe niže razine obrazovanja; 112 (ili 9,8%). Od ukupnog broja od 1136 sufinanciranih dugotrajno nezaposlenih osoba 538 osoba (ili 47,6 %), je u dobi do 29 godina, a iznad 30 godina je osoba 598 (ili 52,3 %). Uspoređujući obuhvat po razini obrazovanja i dobi sufinanciranih osoba, evidentno je da ovoj provedbenoj aktivnosti poslodavci zapošljavaju osobe mlađe dobi s prethodnim radnim iskustvom, odnosno stručne i samostalne osobe koje mogu izvršavati zahtjevnije poslove, čime pridonose kvaliteti rada i konkurentnosti poslodavca.

U tijeku provedbe poslodavci su najčešće imali primjedbe da je za svaku razinu obrazovanja određena visina subvencije što im je povećavalo troškove rada u odnosu na druge zaposlene, koje bez obzira na stupanj stručne spreme, kvalificiranost i složenost poslova koje obavljaju plaćaju prema iznosima minimalne plaće. Određivanjem subvencije prema razini stručnosti sprječava se potplaćenost i podzaposlenost. Osim navedenog utječe se na održavanje stečenih znanja i vještina, jer u pravilu se zahtjeva da radnik izvršava poslove radnog mjesta koji su u razini stečene spreme, stručnosti i kvalificiranosti, a subvencijom se eliminiraju diskriminirajući faktori niže nadnice za stručne poslove. U 2011. godini zbog rebalansa Državnog proračuna kojim su povećana sredstva na ime subvencija poslodavcima obuhvat osoba uvećan je za u odnosu na 2010. godinu. Provedbeni rezultati upućuju na nužnost postojanja subvencija za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba. Provedbena aktivnost nastavlja se i u 2012. godini, prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba u ukupnom iznosu od 110.415.000,00 kuna.

Hrvatska obrtnička komora je provodila mjeru – omogućavanje svim zaposlenim i nezaposlenim osobama te naročito dugotrajno nezaposlenim osobama, da polaganjem ispita o stručnoj osposobljenosti, pomoćničkih i majstorskih ispita udovolje potrebama tržišta rada, radi lakšeg zapošljavanja ili samozapošljavanja. U 2011. godini majstorski ispit uspješno je položilo 956 osoba, a ispit o stručnoj osposobljenosti 1276 osoba. O broju položenih pomoćničkih ispita odraslih osoba ne vodi se posebna evidencija.

Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2011. je proveo niz aktivnosti u okviru Strategije učenja za poduzetništvo 2010. – 2014., a u cilju poticanja pozitivnog stava o poduzetništvu, povećanja interesa za osposobljavanje i usavršavanje za poduzetništvo, razvoj poduzetničke kompetencije, jačanje suradnje i umrežavanje s gospodarskim subjektima i dr. Neke od aktivnosti koje se odnose na informiranje i obrazovanje u području poduzetništva su sljedeće: prezentacija mogućnosti samozapošljavanja putem Obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava; prezentacija i uključenost u aktivnosti nekih od IPA projekata („YIBE – Youth in business and entrepreneurs“, „Njezina druga šansa – Her second chance – H2C“); organizacija treninga za razvoj poduzetničkih vještina za nezaposlene osobe; definiranje profesionalnih planova za sve osobe motivirane za samozapošljavanje; provođenje grupnih i

individualnih savjetovanja nezaposlenih osoba i zaposlenih osoba kojima prijete otkaz o mogućnostima osposobljavanja i samozapošljavanja, te uključivanje istih u radionice i seminare za poduzetništvo i samozapošljavanje u organizaciji lokalne samouprave (Caritas, poduzetnički inkubator); kontinuirano informiranje nezaposlenih osoba o mogućnostima otvaranja obrta i poduzeća; upućivanje nezaposlenih osoba zainteresiranih za samozapošljavanje kao i nezaposlenih osoba korisnika mjere sufinanciranja za samozapošljavanje na start up seminare (u 2011. g. ukupno je 790 dugotrajno nezaposlenih osoba uključeno u mjeru Zavoda sufinanciranja samozapošljavanja); informiranje o poduzetništvu i edukacija za poduzetništvo nezaposlenih osoba te provođenje radionica o mogućnostima samozapošljavanja (u 2011. godini ukupno je provedeno 27 radionica i uključeno je 146 osoba) i dr.

U 2011. godini Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je i aktivnost poticanja samozapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba. Cilj aktivnosti bio je pomoći nezaposlenim osobama koji su prijavljeni u evidenciju najmanje 6 mjeseci da realiziraju poduzetničku ideju. Kroz aktivnost samozapošljavanja zaposlene su 772 osobe od čega 300 žena (ili 38,9%) iz evidencije nezaposlenih, uz trošak od 16.348.440,83 kuna. U godini slabije gospodarske aktivnosti, prestanka obavljanja gospodarske djelatnosti sve većeg broja gospodarskih subjekata posebice obrta provedbeni rezultati su iznad očekivanja. Subvenciju za samozapošljavanje najčešće su koristile osobe srednjoškolskog obrazovanja 586 (ili 75,9%) što se veže za obrtnička zanimanja primjerice građevinski, obrti, frizeri, krojači, kozmetičari..., 132 osobe (ili 17%) visokoškolskog obrazovanja u području financija i savjetovanja, promet nekretnina, odvjetnički uredi te 54 osobe (ili 7%) niže razine obrazovanja poljoprivredni obrt za uzgoj žitarica, povrća, voća, usluge čišćenja i održavanja poslovnih i drugih prostora. U navedenoj aktivnosti najdominantnija dobna skupina bila je od 25 do 39 godina (382 osobe) što je i očekivano s obzirom na razinu zapošljivosti tih osoba u odnosu na godine života, kvalifikacijsku strukturu i radno iskustvo. Aktivnost se nastavlja u 2012. godini prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba u ukupnom iznosu od 110.415.000,00 kuna.

U 2011. godini, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je mjeru Javni radovi. Mjera je usmjerena prema nezaposlenim osobama i nema obilježja državnih potpora te je dostupna i neprofitnom sektoru. Cilj mjere bio je kroz zapošljavanje motivirati i aktivirati dugotrajno nezaposlene za aktivno traženje posla i zapošljavanje. Javni radovi su bili usmjereni na zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba i posebnih skupina nezaposlenih (osobe s invaliditetom, hrvatski branitelji, samohrani roditelji...) u društveno korisnim programima javnih radova koje su organizirale i provodile jedinice lokalne uprave i druge neprofitne organizacije. U 2011. godini povećava se broj sudionika iz područja neprofitnih organizacija koje nude kvalitetne programe usmjerene na poboljšanje života i okruženja osobama s posebnim potrebama, s invaliditetom te drugim marginaliziranim skupinama stanovništva. Izvođačima javnih radova Hrvatski zavod za zapošljavanje financirao je 100% troška bruto plaće od 3.300,82 kn mjesečno i troškove prijevoza od max. 300 kn po osobi za zapošljavanje nezaposlenih osoba koje su na evidenciji duže od 36 mjeseci, a sufinancirao je 85% troška bruto plaće od 3.300,82 kn, što iznosi 2.805,80 kn mjesečno i troškove prijevoza od max. 300 kn po osobi za zapošljavanje osoba koje su na evidenciji najmanje 24 mjeseca te 75% troška bruto plaće od 3.300,82 kn, što iznosi 2.475,61 kn mjesečno i troškove prijevoza od max. 300 kn po osobi za zapošljavanje ostalih dugotrajno nezaposlenih osoba i posebnih skupina nezaposlenih.

Kroz programe javnog rada u 2011. godini zaposleno je 10780 osoba, od čega 6040 žena (ili 56 %) žena. Od ukupnog broja od 10780 osoba zaposlenih kroz programe javnog rada, 3315 osoba zaposleno je uz financiranje, 1002 uz 85% sufinanciranja, a 2313 uz 75% sufinanciranja. Zbog promjene kriterija dužine nezaposlenosti u odnosu na postotak odobrenih sredstava za plaće zaposlenika u javnom radu postignut je bolji rezultat, odnosno u zaposlenost je uključeno 3315 osoba koje su na evidenciji nezaposlenih duže od 36

mjeseci i čije šanse za zapošljavanje su bile minimalne obzirom na razinu obrazovanja, godine života i prethodno radno iskustvo. U 2011. godini, za provedbu navedene aktivnosti utrošeno je ukupno 116.421.387,58 kn. Zapošljavanjem u javnom radu utječe se na motiviranost dugotrajno nezaposlenih osoba za rješavanje pitanja zaposlenja koje im omogućava ekonomsku i drugu neovisnost, a jedinicama lokalne uprave i sustavu socijalne skrbi utječe se na rasterećenje broja korisnika. Također dolazi do promjena u programima javnog rada, oni se sve više usmjeravaju na radove iz oblasti pružanja socijalne skrbi i edukativnih programa za posebne skupine građana (osobe s invaliditetom, djecu s posebnim potrebama, starije, djecu s teškoćama u učenju). Osiguranjem dodatnih sredstava rebalansom Državnog proračuna i svijesti da je potrebno direktno stvarati radna mjesta za osobe kojima prijete dugotrajna nezaposlenost i socijalna isključenost postignuti su bolji rezultati u odnosu na 2010. godinu. Provedbena aktivnost nastavlja se i u 2012. godini, prema sredstvima osiguranim za provedbu mjere Javni radovi u ukupnom iznosu od 139.998.498,00 kuna.

U proteklom se razdoblju broj sudionika u javnim radovima bitno povećao. Broj sudionika javnih radova povećao se s 1.935 u 2009. na 5.037 osoba u 2010. godini, što je povećanje od 160,3 posto, te na 10.780 u 2011. godini, što je povećanje od 114,0 posto. Riječ je, dakle, o značajnom povećanju broja sudionika, premda on još uvijek nije dovoljan. Omjer broja sudionika u javnim radovima tijekom godine i broja dugotrajno nezaposlenih početkom godine iznosio je 0,5% u 2008., 1,5% u 2009., 3,8% u 2010., te 7,4% u 2011. godini, što je još uvijek mali relativan broj.

Rezultat neovisne kvaziekperimentalne evaluacije koja je provedena u 2011. godini pokazuje da sudionici u javnim radovima imaju veću vjerojatnost nezaposlenosti nakon završetka sudjelovanja nego slične osobe koje nisu sudjelovale. Međutim, taj rezultat vjerojatno odražava učinak selekcije – za sudionike u javnim radovima izabiru se osobe koje su najmanje zapošljive. Štoviše, vjerojatnost da bi se takve osobe zaposlile bez ponuđenog sudjelovanja u javnim radovima, i to u okolnostima duboke krize na tržištu rada, u potpunosti je zanemariva. Stoga se može zaključiti da su javni radovi veoma učinkovito sredstvo za povećanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih odnosno teško zapošljivih osoba.

Hrvatski zavod za zapošljavanje, u sklopu svojih redovitih aktivnosti u radu prema nezaposlenim osobama, provodi i aktivnosti koje su usmjerene na povećanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba. U aktivnostima individualnog savjetovanja tijekom 2011. godine sudjelovalo je ukupno 168.237 dugotrajno nezaposlenih osoba, a u aktivnosti grupnog informiranja namijenjenog isključivo dugotrajno nezaposlenim osobama sudjelovalo je ukupno 11.415 nezaposlenih osoba. Zavod je u 2011. za dugotrajno nezaposlene osobe provodio individualna savjetovanja i grupna informiranja vezana za samozapošljavanje i pokretanje poduzetničkih aktivnosti. Tijekom 2011. godine, u aktivnost individualnog savjetovanja za samozapošljavanje i pokretanje poduzetničke aktivnosti 583 dugotrajno nezaposlene osobe sa savjetnikom za zapošljavanje, profesionalnim planom zapošljavanja definiralo je aktivnosti traženja posla usmjerene na samozapošljavanje. U radionice o samozapošljavanju tijekom 2011. bilo je uključeno 59 dugotrajno nezaposlenih osoba. Tijekom 2011. godine 205 dugotrajno nezaposlenih osoba uključeno je kroz 29 radionica u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja u svrhu traženje i prikupljanje informacija relevantnih za donošenje profesionalnih odluka i planiranje daljnjeg profesionalnog razvoja. Radionice su namijenjene reaktiviranju dugotrajno nezaposlenih osoba i poticanju na uključivanje u poduzetničke, obrazovne aktivnosti ili na aktivno traženje posla.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je okviru IPA IV (RLJP) pripremio smjernice za prijavitelje za program darovnica „Unapređenje pristupa održivom zapošljavanju za dugotrajno nezaposlene visokoobrazovane osobe“. Opći cilj programa darovnica je podupiranje razvoja i provedbe aktivnih politika tržišta rada, a specifičan cilj je povećati zapošljivost dugotrajno nezaposlenih visokoobrazovanih osoba putem prilagođenih usluga i mjera. Natječaj za

dodjelu bespovratnih sredstava je bio otvoren do 7. studenog 2011. godine, a u tijeku je evaluacija projektnih prijedloga. Potpisivanje ugovora je predviđeno za listopad 2012. godine, a ukupna vrijednost ovog programa darovnica je 1.000.000 eura.

3.4.2. Osigurati adekvatno usavršavanje nezaposlenih i ostalih koji su izloženi riziku da postanu nezaposleni.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je aktivnosti Programa za cjeloživotno učenje – Leonardo da Vinci – mobilnost osoba na tržištu rada. Broj odraslih nezaposlenih osoba upućenih na aktivnosti međunarodnih stručnih usavršavanja u okviru Leonardo da Vinci programa je 17. Nezaposleni su upućeni na aktivnost Mobilnost osoba na tržištu rada kroz 2 ustanove (HZZ i Hrvatsko agronomsko društvo), za što su dobili financijsku potporu od 42.606,00 eura. Nemoguće je izraziti ukupan iznos na raspolaganju za mobilnost nezaposlenih osoba, jer je u okviru aktivnosti mobilnosti osoba na tržištu rada financijska potpora namijenjena i zaposlenima i nezaposlenima.

U aktivnosti grupnog savjetovanja - radionica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2011. godini uključeno je 2.210 dugotrajno nezaposlene osobe kroz 226 radionice u svrhu motiviranja za uključivanje na tržištu rada. Nadalje, 4.832 nezaposlene osobe su uključene kroz 479 radionice na temu stručnih osposobljavanja, tj. usluga i mogućnosti koje nudi Hrvatski zavod za zapošljavanje. U cilju uključivanja dugotrajno nezaposlenih osoba, koje su nekonkurentne na tržištu rada jer im nedostaju znanja i vještine koje se traže na tržištu rada, u obrazovne aktivnosti, Hrvatski zavod za zapošljavanje u sklopu svojih redovitih aktivnosti kontinuirano provodi standardizirane radionice koje su usmjerene na povećanje motivacije za uključivanje dugotrajno nezaposlenih osoba u obrazovne aktivnosti koje bi ih trebale dovesti do bržeg zapošljavanja. U radionice za stjecanje znanja i vještina za što uspješnije uključivanje na tržište rada sudjelovalo je ukupno 7.666 nezaposlenih osoba koje su u evidenciji nezaposlenih duže od 12 mjeseci. Tijekom 2011. godine u radionice za podizanje motivacije u traženju posla za dugotrajno nezaposlene osobe sudjelovalo je ukupno 2.123 dugotrajno nezaposlenih osoba.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u okviru mjere Obrazovanje nezaposlenih u programe obrazovanja uključivao i dugotrajno nezaposlene osobe kod kojih se kroz redovite aktivnosti u radu s nezaposlenima utvrdila potreba za obrazovanjem. Uključivanjem u programe obrazovanja povećava se zapošljivost po završetku obrazovanja u odnosu na druge nezaposlene osobe. Od 13788 osoba uključenih u programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada, dugotrajno nezaposlenih je bilo 5631, i to 1963 osoba do 25 godina i 3668 osoba iznad 25 godina starosti. Provedbena aktivnost nastaviti će se i u 2012. godini. Dugotrajno nezaposlene osobe također su se uključivale u obrazovne programe financirane iz fondova EU i jedinica lokalne samouprave i uprave.

U zadnjih se nekoliko godina broj sudionika u programima obrazovanja za tržište rada značajno povećao. Tijekom 2011. godine u obrazovne je programe uključeno 202,0% više nego u 2010. godini, u kojoj je bilo uključeno 4.566 nezaposlenih osoba, što je bilo 50,9% više nego u 2009. godini. Omjer broja nezaposlenih osoba uključenih u programe obrazovanja za tržište rada i prosječnog broja nezaposlenih iznosio je 1,0% u 2008., 1,1% u 2009., 1,5% u 2010., te 4,5% u 2011. godini. Premda se, dakle, broj sudionika bitno povećao u zadnjih nekoliko godina, on je još uvijek relativno mali.

Programi obrazovanja za tržište rada koji su se provodili u 2009. i 2010. godini bili su obuhvaćeni neovisnom kvaziekperimentalnom evaluacijom u 2011. godini. Evaluacijom je utvrđeno da je kod nekih skupina sudionika i kod nekih vrsta programa postojao blagi negativni utjecaj na vjerojatnost nezaposlenosti nakon završetka sudjelovanja. Sudjelovanje je, dakle, blago povećalo zapošljivost nekih skupina sudionika. Međutim, očitovanje razlike u zapošljivosti između sudionika programa obrazovanja i sličnih nesudionika bilo je bitno otežano općim pogoršanjem stanja na tržištu rada. Utjecaj obrazovanja za tržište rada na

zapošljivost sudionika nije mogao doći do izražaja u okolnostima gospodarske krize odnosno značajnog pada ukupne potražnje za radom. S druge strane, programi obrazovanja za tržište rada u okolnostima gospodarske krize vjerojatno su pridonijeli održavanju znanja i vještina nezaposlenih osoba odnosno sprječavanju tzv. deprecijacije ljudskog kapitala.

Tijekom 2011. primjenjivala se i mjera Sufinanciranje obrazovanja zaposlenih, u slučajevima kada u evidenciji nezaposlenih nema kvalificirane radne snage prema potrebama poslodavaca. Navedenom mjerom poslodavcima se osiguravao potreban broj kandidata koji su spremni uz radni odnos proći i program usavršavanja (obuke) za rad na konkretnom radnom mjestu. Osim za novozaposlene, programi usavršavanja (obuke) primjenjivali su se i na zaposlene radnike kojima je prijetio gubitak radnog mjesta zbog nedostatak stručnih znanja i vještina u uvjetima kada poslodavac uvodi nove proizvode, više tehnologije i standarde. Programe usavršavanja (obuke) novozaposlenih osoba u 2011. provodili su veliki poslodavci iz djelatnosti prehrambeno-prerađivačke industrije. U 2011. godini kroz program usavršavanja (obuke) zaposleno je 97 osoba (novozaposlene), a zadržano je u radnom odnosu 535 osoba (radnici kojima je prijetio gubitak radnog mjesta), uz trošak od 1.756.394,90 kuna. Povećanje broja dugotrajno nezaposlenih osoba, promjene na tržištu rada uvjetovane gospodarskom i financijskom krizom te neusklađenost ponude i potražnje, kao i nefleksibilnost sustava obrazovanja prema potrebama i razvoju gospodarstva, ukazuje na potrebu financijskih intervencija glede obrazovanja nezaposlenih i zaposlenih osoba koje nemaju stručna znanja i vještine potrebne za ostanak u zaposlenosti. Prema provedbenim rezultatima u 2011. godini u mjeri *obrazovanje nezaposlenih osoba* došlo je do povećanja obuhvata osoba.

Zbog efekata obrazovnih aktivnosti na nezaposlene osobe kojima se skraćuje razdoblje nezaposlenosti i priprema za razdoblje novoga zaposlenja, a zaposlenima omogućava razvoj produktivnosti i zadržavanje zaposlenosti provedbena aktivnost nastavlja se i u 2012. godini. Također je procjena da će biti sve više potreba za obrazovanjem obzirom na razvoj tehnologija i uvođenje viših standarda i neadekvatnog obrazovanja dostupne radne snage bilo u zaposlenosti ili nezaposlenosti.

Tijekom 2011. godine savjetnici mobilnih timova područnih službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje informirali su ukupno 120 poduzeća o uslugama mobilnih timova, o pomoći kod izrade programa zbrinjavanja viška radnika, pomoći oko reguliranja otkaza ugovora o radu, pomoć oko definiranja prava nezaposlenih na Zavodu, postupka prijave u evidenciju nezaposlenih osoba i o mjerama poticanja zapošljavanja, pomoći oko definiranja prava na zdravstveno osiguranje pri Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, savjetovanje o pravima iz radnog odnosa i mirovinskog osiguranja. Mobilni timovi pružili su 2903 individualnih informiranja za 3945 radnika, 32 grupna informiranja za 1085 radnika, 1494 individualnih savjetovanja za 1486 radnika, te 5 grupnih savjetovanja za 58 radnika kojima prijete otkazivanje ugovora o radu. Također, u okviru pružanja potpore radnicima kojima prijete otkaz ugovora o radu, mobilni timovi pružili su i usluge interne burza rada kod poslodavca, posredovanje pri zapošljavanju i posredovanje za sezonsko zapošljavanje, radionice po projektima EU. Tijekom 2011. održana je informativna edukacija (1) na zahtjev sindikata poslodavca koji je u teškoćama u poslovanju. Mobilni tim je za predstavnike uprave i sindikata održao informativnu edukaciju koja je bila usmjerena na prava za vrijeme nezaposlenosti radnika koji bi mogli biti u višku, o potporama za očuvanje radnih mjesta kao i ostalim mogućnostima, tj. uslugama mobilnog tima. SSSH je također za potrebe svojih udruženih granskih sindikata u svome sjedištu u ožujku 2012. godine organizirao seminar o ovoj mjeri.

Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru programa IPA IV (RLJP) priprema projektnu dokumentaciju za projekt „Osposobljavanje za zapošljavanje radnika kojima prijete nezaposlenost i dugotrajno nezaposlenih osoba“ u okviru kojeg će se financirati osposobljavanje i prekvalifikacija ciljnih skupina. Opći cilj projekta je podržati provedbu

aktivnih mjera za zapošljavanje, a svrha je povećati zapošljivost radnika u višku i dugotrajno nezaposlenih osoba osposobljavanjem za zapošljavanje. Provedba projekta trajat će 24 mjeseca, a početak provedbe očekuje se krajem 2012. Ukupna vrijednost projekta je 4.300.000 eura.

3.4.3. Učinkovitije provoditi postojeće programe za osjetljive skupine na tržištu rada te ih proširiti, posebno u namjeri da se učini značajan utjecaj na zapošljavanje srpske manjine, romske manjine i ostalih manjina. U tom kontekstu, pokrenuti zasebne studije s ciljem analize i nadzora stanja zapošljavanja srpske nacionalne manjine i romske manjine, određujući rizike s kojima se suočavaju i utvrđujući odgovarajuće političke odgovore.

Analiza dugotrajno nezaposlenih osoba korisnika stalne pomoći (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u trećem tromjesečju 2011. godine bilo je: 3.800,000 *radno sposobnih osoba* (u dobi 15 do 64 godine), od čega 2.007,000 žena ili 52,8%; 1.748,000 *radno aktivnog stanovništva*, od čega 794,000 žena ili 45,4%; dok je, prema procjeni, prosječni broj zaposlenih kroz 2011. godinu bio 1.534,000 osoba, od čega 699,000 žena (45,5%). *Nezaposlenih, radno sposobnih osoba*, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u istom razdoblju, u RH bilo je 214.000, od čega 95.000 ili 44,4% žena. Prema podacima prikupljenim od centara za socijalnu skrb u RH bilo je, na dan 31.12.2011.godine, 42.957 *radno sposobnih nezaposlenih primatelja pomoći za uzdržavanje*, od čega 21.941 (51,1%) žena. Za usporedbu na dan 31.12.2010. godine prema prikupljenim podacima MZSS za prošlogodišnje Izvešće bilo je 45.306 radno sposobnih nezaposlenih primatelja pomoći za uzdržavanje. Smanjenje ukupnog broja tih korisnika vezano je uz strože uvjete za ostvarivanje pomoći za uzdržavanje te obvezu korisnika da prihvate mjere poticanja njihove radne i socijalne integracije. Nezaposleni korisnik ima obvezu ne samo prihvatiti svako zaposlenje, posao prema ugovoru o djelu ili ugovoru o autorskom djelu, već i sudjelovati u povremenom humanitarnom radu u svojoj lokalnoj zajednici. Centri za socijalnu skrb izrađuju individualne planove sa radno sposobnim korisnikom novčane pomoći o aktivnom rješavanju njegove nepovoljne socijalne situacije, koji teba sadržavati plan aktivnosti i obveze korisnika, kao i njegovu suglasnost da se umanje ili prestanu prava u slučaju neopravdanog neizvršavanja obveza iz sporazuma. No, problem predstavlja što i nadalje uslijed gospodarske krize veći broj radnika ostaje bez zaposlenja, te se može očekivati i određeni porast broja korisnika prava na pomoć za uzdržavanje, nakon što protekne razdoblje ostvarivanja novčane naknade po osnovi prestanka radnog odnosa tj. gubitka radnog mjesta.

Premda je udio radno sposobnih žena u odnosu na ukupan broj radno sposobnih osoba veći, žene su proporcionalno manje zastupljene među zaposlenima, odnosno u radno aktivnom dijelu stanovništva, dijelom iz razloga što nakon osnovnoškolskog, odnosno srednjoškolskog obrazovanja nastavljaju školovanje, a dijelom što zbog još uvijek tradicionalnog načina života, žena ostaje kod kuće brinući o obitelji, što je u vezi s njihovom biološkom ulogom majke, kao i zbog toga što se žene, u pojedinim sredinama ili zanimanjima teže zapošljavaju. Uspoređujući broj nezaposlenih, radno sposobnih korisnika pomoći za uzdržavanje može se uočiti da se kretanje po dobnim skupinama odvija sukladno Gaussovoj krivulji, simetrično, u obliku zvona. Naime, među radno sposobnim nezaposlenim osobama koje ostvaruju pravo na pomoć za uzdržavanje najviše je osoba u radno najproduktivnoj dobi, od 30 do 45 godina, njih 13.715 osoba (31,9%) i u dobi od 46 do 55 godina, 10.348 osoba (24,1%); što je ukupno 24.063 osobe, odnosno 56%. Gledano prema mlađim kao i prema starijim dobnim skupinama, udio radno sposobnih, nezaposlenih osoba, korisnika pomoći za uzdržavanje se proporcionalno smanjuje. Tako je udio osoba u dobi od 19 do 29 godina 17,6% (7.586 osoba), u dobi od 15 do 18 godina je 5,0% (2.154), odnosno ukupno 9.740 osoba mlađe dobne skupine ili 22,7%. Udio osoba u dobi 56 do 60 godina je 13,5% (5.815

osoba), a u dobi 61 do 64 godine je 7,7% (3.339 osoba), odnosno ukupno 9.154 osobe starije životne dobi ili 21,3%. Starija dobna skupina od 46 do navršениh 59 godina za žene odnosno navršениh 64 godine za muškarce je zastupljena s 45,4%, pri čemu je udio žena neznatno veći (50,1%). Ova skupina je nižeg obrazovanja od referentne skupine.

Među radno sposobnim, nezaposlenim korisnicima pomoći za uzdržavanje i nadalje prevladavaju osobe niže naobrazbe (bez škole, s nezavršenom i završenom OŠ), kojih je 29.050 ili 67,6%; sa srednjom stručnom naobrazbom je 31,1% i 0,5% s višom i visokom naobrazbom. Podjednako je samaca i obitelji s više djece; 12.963 samca (30,2%) od toga 56,7% su muškarci i 12.731 osoba u obitelji s više djece (29,6%). Zatim slijede obitelji bez djece (18,7%), obitelji s jednim djetetom (13,4%), samohrani roditelj s jednim djetetom, njih 1.892 (4,4%) od čega su 1.521 žena (80,4 %). Najmanje učešće među korisnicima stalne pomoći imaju samohrani roditelji s više djece, njih 1.587 ili 3,7%, od toga 1.345 ili 84,6% su žene.

Romska nacionalna manjina, njih 5.823 je među radno sposobnim, nezaposlenim osobama koje ostvaruju pravo na pomoć za uzdržavanje zastupljena s 13,6%, (u 2010. godini udio je iznosio 12,3%, dok u usporedbi sa 2008. godinom taj je postotak iznosio 16,1%). Udio **žena je** 7,1% (3.061) u odnosu na ukupan broj osoba odnosno 13,9% u odnosu na broj žena koje ostvaruju ovo pravo. U odnosu na dobnu strukturu, radno sposobne nezaposlene osobe – primatelji pomoći za uzdržavanje su **mlađe** dobne grupe: od 19 do 29 godina (19,7%) i od 30 do 45 godina (15,6%), odnosno obje skupine (17,1%). Unutar ukupnog broja nezaposlenih, radno sposobnih osoba romske nacionalne manjine, ove dvije dobne skupine čine 62,5%. U skupini Roma prevladavaju obitelji s više djece (54,2%). S obzirom na obrazovanje naglašeno su slabije obrazovani od ukupnih primatelja stalne pomoći. Bez škole, s nepotpunom ili završenom osmogodišnjom školom je 5.615 pripadnika romske nacionalne manjine (96,4%) i 208 sa završenom srednjom školom (3,6%). Najviše osoba prima pomoć za uzdržavanje duže od 3 godine (46,4%), od 1 do 3 godine (35,3%) i manje od 12 mjeseci (18,3%).

Osobe s invaliditetom participiraju s 3,2% u ukupnom broju nezaposlenih radno sposobnih korisnika stalne pomoći tj. njih 1.381 osoba. Prevladavaju *muškarci* koji čine 52,8%. U ovoj promatranoj podgrupi najviše nezaposlenih, radno sposobnih korisnika pomoći za uzdržavanje je u dobnoj skupini od 46 do 55 godina, njih 352 ili 0,9% u odnosu na ukupan broj osoba, odnosno 25,5% u odnosu na ukupan broj invalidnih osoba. Zatim slijedi dobna skupina od 30 do 45 godina, čiji je udio u ukupnom broju korisnika 0,7%, odnosno 22% u odnosu na ukupan broj osoba ove podgrupe. Ovo ukazuje da je najviše osoba (656) u radno najproduktivnijoj dobi, od 30 do 55 godina, koje čine 1,5% u odnosu na ukupan broj osoba odnosno 47,5% svih invalidnih osoba primatelja pomoći za uzdržavanje.

Invalidne osobe korisnici stalne pomoći obrazovaniji su od referentne skupine, pa je udio onih sa završenom srednjom školom 33,4%, a zajedno s onima koji imaju završeno osnovno školsko obrazovanje je 66,2%. Među invalidnim osobama najviše je samaca (43,2%), a najviše ih prima stalnu pomoć duže od 3 godine (56,6%).

Ovisnika o alkoholu i drogama bivših i sadašnjih je 1,0% od ukupnog broja nezaposlenih radno sposobnih korisnika stalne pomoći, a udio ovisnika muškog spola je 81,4%. Naglašenije je zastupljena mlađa dobna grupa, 19 do 45 godina (61,5%), odnosno srednje životne dobi 30 do 45 godina (46,9%). Vezano uz obrazovni status podjednako su zastupljeni oni s osnovnoškolskim obrazovanjem (36,5%) kao i sa stečenim srednjoškolskim obrazovanjem (34,9). U skupini ovisnika prevladavaju samci (67,1%). Najviše osoba prima stalnu pomoć duže od 3 godine (44,9%). Među nezaposlenim, radno sposobnim korisnicima pomoći za uzdržavanje **izbjeglica** je 0,6%, od čega 38,0% su žene. Starija (48,3%) dobna grupa je naglašenije zastupljena. Slabijeg su obrazovnog statusa, sa završenom ili nezavršenom osmogodišnjom školom (60,9%). Prevladavaju primatelji pomoći za uzdržavanje duže od 1 godine (76,0%), odnosno duže od 3 godine (39,5). Među izbjeglicama

prevladavaju samci (29,2) i obitelji s više djece (25,8%). U skupini nezaposlenih, radno sposobnih korisnika stalne pomoći nema **prognanika**. Nezaposlenih, radno sposobnih **povratnika** korisnika pomoći za uzdržavanje, prema prikupljenim podacima, je 1.308 osoba (3,1%) od čega su 604 žene i 704 muškarci. Među povratnicima prevladava starija dobna grupa od 56 do 60 godina (23,9%), a zajedno s grupom od 46 do 55 godina (46,1%). Obrazovna struktura je viša u odnosu na referentnu skupinu, pa je tako podjednaki broj osoba sa završenom osmogodišnjom školom, 492 i onih sa završenom srednjom školom 494, što predstavlja nešto više od 37,0% za svaku podgrupu. Među povratnicima je i najviše osoba visokoškolskog obrazovanja, njih 24, od čega je 10 žena. Udio visokoobrazovanih povratnika u broju svih visoko obrazovanih primatelja pomoći je (4,3%) ili 1,8% od ukupnog broja povratnika. Među povratnicima prevladavaju osobe koje pomoć primaju duže od 3 godine (41,7%), zatim slijede oni koji ju primaju od 1 do 3 godine (35,6%), a vezano uz njihov obiteljski status, najviše je obitelji bez djece (38,9), te samaca (27,2%). Ova skupina je nižeg obrazovanja od referentne skupine. U skupini su najzastupljenije osobe koje pomoć primaju duže od 3 godine (51,8%), a s obzirom na obiteljski status najviše je samaca (55,6%).

Prikupljeni podaci za 2011. godinu pokazuju manja odstupanja od podataka iz 2010. godine, što ukazuje na činjenicu da je struktura nezaposlenih radno sposobnih korisnika pomoći za uzdržavanje vrlo slična po istaknutim obilježjima, te da se radi o kategoriji korisnika koja je teže zapošljiva. Naime, s obzirom na dužinu primanja pomoći za uzdržavanje i nadalje zabrinjava činjenica da prevladavaju osobe koje pomoć primaju preko 3 godine (42,9%), od čega 9.098 ili 49,4% su žene; potom osobe koje pomoć primaju od 1 do 3 godine (14.238 ili 33,1%, odnosno 7.480 ili 52,5% žena), a najmanje je osoba koje pomoć primaju do 12 mjeseci (23,8%), a od toga 52,1% su žene. Podaci i nadalje ukazuju da kada radno sposobna osoba uđe u sustav primanja pomoći iz socijalne skrbi njihov povratak na tržište rada je vrlo spor. Stoga se sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi nastoji putem individualnog planiranja sa svakim korisnikom preispitati njihove sposobnosti i mogućnosti za pronalaženje najboljeg načina njihove reintegracije na tržište rada.

Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba i programi obrazovanja

U 2011. godini prema mjerama u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje operativno je provedena mjera *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina* koja uključuju hrvatske branitelje, liječene ovisnike, samohrane roditelje, žene žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i druge. Potporama za zapošljavanje cilj je integrirati na tržište rada sve one skupine nezaposlenih osoba kojima prijeti trajna nezaposlenost i socijalna isključenost zbog razine obrazovanja, socio-ekonomskih uvjeta življenja, zdravstvenih i drugih osobina ličnosti. Ovim aktivnostima ranjive skupine se dodatno motiviraju za rad i ostanak na tržištu rada, a u cilju dugoročnog zapošljavanja. Bez obzira što se radi o sufinanciranju zapošljavanja ranjivih skupina primjenjuju se kriteriji i uvjeti državnih potpora te su dostupne profitnim poslodavcima uz propisane uvjete za dodjelu potpora i intenzitet potpore. U 2011. godini primjenom potpore za zapošljavanje zaposlilo se 88 osoba, od čega 13 žena (ili 14,8%), uz ukupan trošak od 1.660.974,39 kuna. Prema statusu nezaposlenih osoba najveći obuhvat je iz skupine hrvatskih branitelja, 74 osobe, zatim 4 roditelja 4 i više malodobne djece, 2 samohranih roditelja, roditelja djece s posebnim potrebama, liječenih ovisnika...

Od 2011. godine mjera iz posebnih skupina izdvojene su osobe s invaliditetom koje su se zapošljavale putem mjere *Sufinanciranje zapošljavanja osoba s invaliditetom*. Riječ je također o državnoj potpori za zapošljavanje, no kako je riječ o posebnoj skupini nezaposlenih osoba ovdje je intenzitet potpore veći, pa se tako, a u skladu s GBR-om, odobrava sufinanciranje u iznosu od 75% godišnjeg troška rada osobe. U 2011. godini, primjenom potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom ukupno se zaposlilo 74 osoba s invaliditetom, od čega 25 (ili 33,8%) žena uz trošak od 1.746.748,44.

Osim sufinanciranja zapošljavanja, posebne skupine nezaposlenih osoba uključene su i u programe Obrazovanja nezaposlenih. Od ukupnog broja od 13788 osoba uključenih u obrazovanje, 1475 osoba je iz navedene skupine i to prvenstveno hrvatski branitelji, samohrani roditelji, roditelji 4 i više malodobne djece. Značajniji obuhvat posebnih skupina imamo u provedbenoj aktivnosti Javni radovi, gdje je od ukupnog broja zaposlenih (10780 osoba), 2386 osoba iz posebne skupine, uz značajan obuhvat hrvatskih branitelja (1208), osoba s invaliditetom (369), roditelja s četvero i više malodobne djece (337), samohranih roditelja (228), korisnika prava po Zakonu o socijalnoj skrbi (183) i dr. U 2011. godini zbog rebalansa državnog proračuna na poziciji usmjerenoj prema poslodavcima, obuhvat osoba iz navedene skupine uključenih u programe obrazovanja prema potrebama tržišta rada povećan je u odnosu na 2010. godinu, što je izrazito pozitivan trend u odnosu na ostale sufinancirane skupine nezaposlenih. Bez obzira na postignute rezultate u 2011. godini, zbog karakteristika nezaposlenih i zaposlenih osoba iz ciljane skupine i otežanog faktora pristupa i zadržavanja na tržištu rada te nepostojanja prilagođenih programa obrazovanja, aktivnosti usmjerene na sufinanciranje zapošljavanja ili obrazovanja trebaju se proširiti i uskladiti s njihovim potrebama i traženjima uz aktivno uključivanje drugih dionika. U 2011. provedba aktivnosti usmjerenih prema osjetljivim skupinama se nastavlja, a prema sredstvima osiguranim za potpore za zapošljavanje/usavršavanje, obrazovanje nezaposlenih osoba prema potrebama tržišta rada i su/financirane zapošljavanja u programu javnog rada.

U nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, temeljem mjera iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma provodila se u 2011. godini mjera Obrazovanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, unutar koje je u obrazovne programe s ciljem povećanja razine kvalificiranosti i zapošljivosti uključeno ukupno 35 osoba, od čega 11 (ili 31,4%) žena, uz trošak od 226.662,88 kn. Najveći obuhvat osoba romske nacionalne manjine zabilježen je u mjeri Javni radovi, ukupno 493 osoba, od čega 136 (ili 27,6%) žena, uz trošak od 6.507.049,15. Sufinanciranim zapošljavanjem osoba romske nacionalne manjine u 2011. godini obuhvaćeno je 12 osoba, od čega 2 (ili 16,7%), uz trošak od 315.229,48. U 2011. godini 2 ženske osobe romske nacionalne manjine sudjelovale su u mjeri Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, dok u 2010. godini nije iskazan interes za korištenjem navedene mjere, vjerojatno iz razloga što je mjera usmjerena na osobe sa stečenom najmanje srednjom stručnom spremom, ali i zbog stava poslodavaca i javnosti prema uključivanju ciljane skupine u program.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je aktivnost plaćanja troškova doprinosa obveznog mirovinskog osiguranja i novčane naknade za vrijeme stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Za mjeru Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa utrošeno je 12.863,76 kn.

Nezaposlenost osoba s invaliditetom je problem koji na regionalnoj i lokalnoj razini zahtjeva daleko veću pozornost. Iz tog razloga Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru IV komponente Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA) „Razvoj ljudskih potencijala“ planira provoditi projekt pod nazivom „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada“. Projekt se sastoji od dvije komponente: ugovor o uslugama i darovnica. Ukupna vrijednost projekta iznosi 2.235.000 eura. Opći cilj projekta je poticati socijalno uključivanje osoba s invaliditetom pomoću njihovog integriranja na tržištu rada, a svrha projekta je povećati zapošljivost osoba s invaliditetom i pomoći im pri ulasku na tržište rada razvojem i provođenjem aktivnih mjera za zapošljavanje na regionalnoj razini. Provedba projekta je započela u siječnju 2010. godine. Tijekom 2010. godine odrađena je većina aktivnosti. Ojačani su kapaciteti lokalnih dionika, odnosno potencijalnih prijavitelja na program darovnica, za rješavanje problema osoba s invaliditetom u njihovom pristupu tržištu rada. Provedeno je istraživanje te je izrađena studija o problemima i potrebama osoba s invaliditetom na tržištu rada. Temeljem rezultata istraživanja odabrano je osam županija u kojima su formirane radne skupine sastavljene od relevantnih lokalnih dionika. Članovi radnih skupina u 8 županija su u suradnji s lokalnim stručnjacima izradili akcijske planove za

zapošljavanje osoba s invaliditetom. Osnaženi su i kapaciteti aktera tržišta rada u promicanju i isticanju prednosti zapošljavanja osoba s invaliditetom te je izrađen priručnik namijenjen savjetnicima pri zapošljavanju. Također, izrađena su još dva priručnika, jedan namijenjen poslodavcima za selekciju, zapošljavanje, prilagodbu radnog mjesta i adekvatno praćenje osoba s invaliditetom te drugi namijenjen osobama s invaliditetom za aktivno traženje posla. Izrađen je nacionalni web portala (tzv „Sve na jednom mjestu“) za pružanje informacija i ostalih usluga nezaposlenim osobama s invaliditetom i poslodavcima. Promocija te službeno pokretanje web portala bili su dio događaja dodjela nagrade „Poslodavac godine za osobe s invaliditetom“. Ciljevi programa darovnica bili su podrška zapošljavanju i obrazovanju osoba s invaliditetom kroz multidisciplinarni pristup kako bi ih se uključilo ili zadržalo na tržištu rada, osvještavanje javnosti o pravima i problemima osoba s invaliditetom te jačanje svijesti poslodavaca o prednostima zapošljavanja osoba s invaliditetom kako bi se omogućilo njihovo ravnopravno sudjelovanje na otvorenom tržištu rada. U okviru programa darovnica potpisano je 19 ugovora u sveukupnom iznosu od 1.810.386 eura.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je u suradnji sa BBRZ - Berufliches Bildungs und Rehabilitationszentrum iz Linza, Republika Austrija, udrugom OSVIT i ustanovom URIHO, pokrenuo projekt „Profesionalna rehabilitacija kao metoda integracije osoba s invaliditetom na hrvatskom tržištu rada“. Podršku provođenju projekta dalo je i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (sada Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava). Partneri u projektu su Fond, BBRZ, udruga OSVIT i ustanova URIHO. Sastankom partnera, održanom u Linzu krajem 2009. godine označen je početak projekta, ali zbog izvjesnih problema koje su imali austrijski partneri, projektne aktivnosti su započele 20.12.2010. godine. U radnu grupu, koja je s hrvatske strane bila zadužena za razvoj modela profesionalne rehabilitacije, uključeni su osim predstavnika Fonda i predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (u daljnjim fazama predstavnici Ministarstva rada i mirovinskoga sustava), Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i predstavnici udruge Osvit (stručnjaci - URIHO Zagreb, DES Split, Centaroprema Rijeka). Cilj projekta je razvoj modela profesionalne rehabilitacije za Hrvatsku, uz uzimanje u obzir individualnih medicinskih, socijalnih i psiholoških dijagnoza te ekonomskih / egzistencijalnih zahtjeva osoba s invaliditetom, kako bi se time poboljšao ili omogućio njihov pristup tržištu rada. Obzirom na složenost cilja projekta i nedostatak financijskih sredstava, namjera je kroz projektne faze doći do modela profesionalne rehabilitacije.

Planirane aktivnosti vezane za prikaz cjelovitog procesa profesionalne rehabilitacije na primjeru BBRZ-a iz Austrije provedene su sukladno planu. Posebno je značajno istaknuti veliku predanost članova projektne grupe, pri čemu je bilo primjetno da su predstavnici WIFL-ja Hrvatska prisustvovali samo kick-off sastanku. Sastav projektne grupe koji čine glavni dionici profesionalne rehabilitacije u Hrvatskoj pokazao se vrlo korisnim za provedbenu fazu planiranu u budućnosti. Suradnja između pojedinačnih razina organizacija koje se bave profesionalnom rehabilitacijom u Hrvatskoj, kao što su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (u daljnjim fazama Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava), Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Hrvatski zavod za zapošljavanje, te zaštitne radionice u Zagrebu, Splitu i Rijeci, bila je ključni faktor uspjeha projekta iz perspektive koordinatora projekta. Prva faza projekta završena je u 2011. godini, nakon čega smo dobili očekivane rezultate: izvještaj/analiza aktualne strukture profesionalne rehabilitacije u Hrvatskoj; predstavljanje (prikaz) razlika u strukturama profesionalne rehabilitacije u Austriji i Hrvatskoj; prijedlog modela profesionalne rehabilitacije koji bi, prema iskustvima, bio primjeren za Republiku Hrvatsku (bez detaljne razrade svih usluga profesionalne rehabilitacije, a što će biti utvrđeno kroz sljedeće projektne faze).

Osim teoretskog doprinosa koji je dao BBRZ Austrija, prijenos znanja i iskustva bio je prvi korak prema kasnijoj provedbi/ implementaciji kroz mjere "Obučimo trenere" i pilot- mjeru "Dijagnostički tjedan", koja označava prvu fazu u procesu utvrđivanja modela procjene

zapošljivosti osoba s invaliditetom. Drugu i završnu fazu u procesu utvrđivanja modela procjene zapošljivosti osoba s invaliditetom označava izrada pilot-mjere „Izrada perspektiva za osobe s invaliditetom“ koja će biti gotova do travnja 2012. godine. Od prvobitno predviđeno 6 trenera, na kraju je sudjelovalo 16 osoba iz različitih institucija i regija Hrvatske. Time je udovoljeno aspektu regionalnosti i postavljeni su temelji za nadregionalnu provedbu dijagnostičkog tjedna predviđenog modelom. Prema informacijama iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, dijagnostičke metode već su korištene i dalje se koriste za utvrđivanje profesionalne rehabilitacije. U pilot-mjeri "dijagnostički tjedan" sudjelovalo je 10 klijenata, koje je uputio Hrvatski zavod za zapošljavanje. Rehabilitacijska procjena (dijagnostički tjedan): Uključenje u profesionalnu rehabilitaciju je individualno utvrđivanje trenutnog stanja (rehabilitacijska procjena, sveobuhvatna dijagnostika). Cilj je izrada pojedinačnog grubog plana rehabilitacije uzimajući u obzir sve čimbenike koji utječu na profesionalnu rehabilitaciju, bilo pozitivno ili negativno. Sadržaj dijagnostičkog tjedna: utvrđivanje utjecaja invaliditeta (medicinski status), utvrđivanje socijalne situacije/ motivacije (socijalna anamneza), profesionalna anamneza, ispitivanje sposobnosti učenja, koncentracije i pamćenja, te interesa (inicijalni pregled putem psihološkog testa); utvrđivanje kognitivnih sposobnosti (utvrđivanje postojećeg školskog znanja iz matematike i hrvatskog jezika); po potrebi, provjera pretpostavki za željeno usmjerenje ili individualnu obradu nastavnog programa. Dijagnostički tjedan traje 5 radnih dana. Tijekom projekta izrađeni su i svi potrebni obrasci, radni listovi, te dogovoreni psihološki testovi, koji se obavezno koriste u dijagnostičkom tjednu. Utvrđeno je koji stručnjaci su potrebni u dijagnostičkom tjednu (stručnjak medicine rada, psiholog, socijalni radnik, stručnjak za rehabilitacijsku tehnologiju, stručnjak za kontakte sa poslodavcima), te forme individualnih izvještaja, privremenog izvještaja, te kraćih među izvještaja za naručioce. Posebnu vrijednost u projektu čini to što je sudjelovalo 16 osoba iz različitih institucija i regija Hrvatske, koji su prošli trening i primijenili stečena znanja na 10 klijenata, a stručnjaci iz URIHO-a, Zagreb i Centaroprema RE&ZIN, Rijeka nakon provedenog treninga u svojem svakidašnjem radu prakticiraju dijagnostički tjedan. U travnju 2012. godine završiti će i druga faza projekta, čime će ujedno i dobiti završen osnovni model procjene zapošljivosti osoba s invaliditetom, a samim time i nezaposlenih osoba s invaliditetom koje primaju naknadu do zaposlenja.

Navedeni model procjene zapošljivosti osoba s invaliditetom (sada kroz mjeru „Dijagnostički tjedan“, a od svibnja 2012. i kroz mjeru „Izrada perspektiva za osobe s invaliditetom“) primjenjuju stručnjaci iz Ustanove URIHO iz Zagreba u Radnom centru za osobe s invaliditetom i Virtualnoj radionici za osobe s invaliditetom na nezaposlenim osobama s invaliditetom koje su korisnici programa Radnog centra i Virtualne radionice URIHO-a. Korisnici programa su nezaposlene osobe s invaliditetom iz evidencije nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a većina njih su i korisnici naknade do zaposlenja. Na osnovu upitnika koji je izradio Fond, do kraja 2012. imati ćemo potpune podatke o broju osoba s invaliditetom koje primaju naknadu do zaposlenja, a čija je zapošljivost procijenjena prema utvrđenom modelu, te koje su prošle odgovarajuća osposobljavanja, kao i o broju zapošljivih osoba s invaliditetom (na otvorenom tržištu rada, u zaštitnim uvjetima), te o stvarno zaposlenim osobama s invaliditetom nakon provedenog usavršavanja (Mjera 3.4.2. Osigurati odgovarajuće usavršavanje dugotrajno nezaposlenih i ostalih koji su izloženi riziku da postanu dugotrajno nezaposleni; Aktivnost 3.4.2.2. – rok provedbe 2012. godina). U 2011. godini po aktivnosti 3.4.1. utrošeno je ukupno 174.336,44 kn.

Na osnovu iskustava iz prethodnog ciklusa programa darovnica, u okviru IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala), predviđen je program darovnica „Poboljšanje pristupa tržištu rada ugroženih skupina“. Program darovnica financirat će projekte koji su usmjereni ka pružanju prilagođenih programa razvoja vještina i individualne potpore u procesu traženja posla, razvijanju poduzetničkih potencijala ugroženih skupina na tržištu rada (potpora osnivanju zadruga, poseban naglasak na osnivanje zadruga od strane pripadnika romske nacionalne manjine). Također, podupirat će se projekti podizanja razine svijesti o suzbijanju stereotipa o

zapošljavanju ugroženih skupina. Natječaj je zatvoren 23. siječnja 2012. godine. Potpisivanje ugovora predviđeno je u siječnju 2013. godine.

Ured za suzbijanje zlouporabe droga, kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je "Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja" koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 19. travnja 2007. godine. Navedeni projekt temelji se na dvije osnovne sastavnice, a to su: prekvalifikacija i doškoloavanje te poticanje zapošljavanja liječenih ovisnika, kao jedni od najznačajnijih oblika njihove socijalne reintegracije. Osnovni cilj ovog Projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon uspješno završenog tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici. Postupci uključivanja ovisnika u program školovanja i zapošljavanja precizno su opisani u Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji je kao zaseban dokument usvojila Vlada RH 27. rujna 2007.

Temeljem Projekta resocijalizacije i Protokola *Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH* određen je za koordinatora u provedbi Projekta te je između ostalog zadužen za praćenje i unapređenje provedbe Projekta te izradu godišnjih Izvješća o provedbi Projekta i davanje prijedloga za nadopune istog. U vezi s tim, a s ciljem poticanja što uspješnijeg zapošljavanja liječenih ovisnika, Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ureda u Godišnje planove za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu i Nacionalne planove za poticanje zapošljavanja za 2009.-2010. godinu i 2011./2012. godinu, kao i u Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008.-2012.godinu uvrstila liječene ovisnike kao jednu od ciljanih skupina. Nadalje, na temelju Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva donose se Operativni godišnji planovi za poticanje malog i srednjeg poduzetništva, u okviru kojih je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva svake godine objavljivalo Javni poziv po Projektu „Zadružno poduzetništvo“.U okviru tog projekta navedeno Ministarstvo je bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo (mjera 4.4.), a korisnici te mjere su zadruge koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.

U cilju provedbe aktivnosti informiranja i poticanja osnivanja zadruga koje promiču socijalno zadružno poduzetništvo s ciljem poticanja s samozapošljavanja liječenih ovisnika Ured za suzbijanje zlouporabe droga je proveo sljedeće: Ured je tijekom 2011. godine kontinuirano pratio provedbu Projekta resocijalizacije te o svim mjerama, programima i novostima vezanim uz Projekt obavještavao nadležna državna tijela i nositelje mjera iz Projekta na nacionalnoj i lokalnoj razini, te organizacije civilnog društva. U veljači 2011. Ured je putem e-maila uputio svim organizacijama civilnog društva koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji i drugim nadležnim ustanovama za provedbu Projekta na lokalnoj razini obavijest o Javnom pozivu po Projektu „**Zadružno poduzetništvo**“ za 2011. godinu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva od **23. veljače 2011.** u sklopu kojeg je navedeno Ministarstvo davatelj potpore za mjeru „Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo“, a obavijest o tom Javnom pozivu stavljena je i na Internet stranice Ureda. Ured je usmenim i pismenim putem davao objašnjenja i upute organizacijama civilnog društva o načinu osnivanja zadruga te načinu prijave na Javni poziv za Projekt „Zadružno poduzetništvo“, te ih upućivao na kontakte s osobama u nadležnim

tijelima koja im o tome mogu pružiti detaljnije informacije (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatski savez zadruga). Predstavnica Ureda sudjelovala je u radu Povjerenstva za provođenje projekta „Zadružno poduzetništvo“ za 2011. godinu, projektna aktivnost B – razvoj socijalnih zadruga, osnovanog od strane Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Na navedeni Javni poziv od ukupno 3 ovisničke zadruge koje su osnovane u 2010. godini aplicirale su dvije, i to zadruga PET PLUS, Brestovac i Zadruga NEOS iz Osijeka te su obje ostvarile financijsku potporu od navedenog Ministarstva. Ured je aktivno sudjelovao i na Konferenciji koju su u lipnju 2011. organizirale organizacije civilnog društva u Zagrebu na temu: „Uloga i mjesto udruga civilnog društva u prevenciji, rehabilitaciji i resocijalizaciji ovisnika i njihovih obitelji“, u okviru koje se također govorilo o resocijalizaciji ovisnika i problemima školovanja i zapošljavanja ovisnika. U okviru te Konferencije detaljno je predstavljen Projekt resocijalizacije te Projekt Socijalno zadružnog poduzetništva Ministarstva, gospodarstva, rada i poduzetništva. Ured je u suradnji s Udrugom Liga za prevenciju ovisnosti 14. i 15. studenog 2011. organizirao Konferenciju u Splitu pod nazivom „Školovanje, zapošljavanje i samozapošljavanje liječenih ovisnika i drugih socijalno isključenih i dugotrajno nezaposlenih osoba“ u sklopu koje je Ured održao predavanje o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, a predstavnica Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva predavanje o Projektu „Socijalnog zadružnog poduzetništva“. Također, Ured je u iznosu od 15.000,00 kuna financirao tiskanje i izdavanje brošure „Aktivno tražim posao“ namijenjene socijalnim skupinama s otežanom zapošljivošću među koje spadaju i liječeni ovisnici, gdje su bile sadržane i informacije o Projektu Socijalno zadružnog poduzetništva. Navedena brošura dostupna je i na Internet stranici Ureda www.uredzadroge.hr. S ciljem predstavljanja programa i projekata koji su se od strane nevladinih organizacija provode u području prevencije ovisnosti i resocijalizacije ovisnika, te definiranja prioriteta Natječaja za 2012. godinu i budućih oblika suradnje nadležnih državnih tijela i nevladinih organizacija, 30. studenog 2011. održan je sastanak Ureda za suzbijanje zlouporabe droga s udrugama, u okviru kojeg su kao primjeri dobre prakse predstavljeni i projekti socijalnih zadruga koje pružaju pomoć pri zapošljavanju liječenim ovisnicima (zadruga PET PLUS, Brestovac i Zadruga NEOS iz Osijeka). Ured je o svim navedenim aktivnostima obavještavao predstavnike javnih medija, a o Projektu resocijalizacije govorilo se i u radijskim i televizijskim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici Ureda i Stručnog savjeta. Do kraja 2011. godine aktivne su bile 3 zadruge koje pružaju pomoć pri zapošljavanju liječenih ovisnika i to: Zadruga Vita ANST iz Splita, zadruga PET PLUS, Brestovac i Zadruga NEOS iz Osijeka, koje su tijekom 2011. zapošljavale 20-tak liječenih ovisnika. Utrošena sredstva: Sredstva Državnog proračuna za redoviti rad Ureda i 15.000,00 kuna za tiskanje brošure.

U okviru provedbe aktivnosti Sufinanciranja nevladinih organizacija i drugih ustanova koje provode programe usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškolovanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju, te druge oblike pomoći vezane za socijalnu integraciju liječenih ovisnika u društvenu sredinu, Ured za suzbijanje droga je proveo sljedeće: U cilju osnaživanja organizacija civilnog društva koje provode programe i projekte s ciljem smanjenja stigmatizacije i socijalne isključenosti jedno od prioritarnih područja Natječaja Ureda za suzbijanje zlouporabe droga za dodjelu financijske potpore udrugama koje pridonose borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe droga iz sredstava Državnog proračuna za 2011. godinu bila je Resocijalizacija ovisnika o drogama što je uključivalo i provedbu različitih programa školovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika, te pružanja drugih oblika pomoći pri resocijalizaciji i socijalnom uključivanju liječenih ovisnika. Tijekom 2011. godine od strane Ureda dodijeljena su financijska sredstva za 16 projekata udruga koje provode projekte resocijalizacije. Ured je kontinuirano pružao stručnu pomoć i podršku udrugama koje su ostvarile financijsku potporu za projekte resocijalizacije, pratio provedbu tih projekata, a predstavnici udruga koje se bave resocijalizacijom bili su uključeni, kao članovi Stručne radne skupine, u izradu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2012.-2017. godinu i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2012.-2014. godinu te u druge aktivnosti koje je samostalno i u suradnji s drugim nadležnim tijelima i europskim

organizacijama organizirao Ured. Do kraja 2011. udruge su pružile neki oblike pomoći u resocijalizaciji (školovanje, zapošljavanje, informiranje o Projektu resocijalizacije, psihosocijalna podrška i slično) za ukupno 559 liječenih ovisnika. Utrošena sredstva: Sredstva Državnog proračuna za redoviti rad Ureda i 400.000 kuna za financiranje projekata i programa udruga.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je aktivnosti Programa Mladi na djelu koje su usmjerene na marginalizirane skupine. Važno obilježje programa Mladi na djelu je osiguravanje pristupa aktivnostima Programa svim mladima, uključujući mlade s manje mogućnosti. U odobrenim projektima programa Mladi na djelu u 2011. godini sudjeluje ukupno 1851 sudionik (mladi od 13 do 30 godina, iz Hrvatske i Europe), od čega njih 207 spada u tzv. grupu mladih s manje mogućnosti. Mladi s manje mogućnosti su mladi koji su u lošijoj situaciji od svojih vršnjaka jer se susreću s jednom ili više prepreka koje mogu biti društvene, ekonomske, intelektualne, tjelesne, obrazovne, kulturne (u koju spadaju i pripadnici manjina, Romi), zdravstvene ili pak zemljopisne. Kako bi privukla što veći broj mladih s manje mogućnosti u Program, Agencija je u 2011. godini provela osposobljavanje „Uključi me!“ za organizacije i/ili ustanove koje se bave mladima s manje mogućnosti (listopad 2011.) na kojem je prisustvovalo ukupno 14 sudionika.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom provodio je sufinanciranje zapošljavanja i održavanja zaposlenosti za osobe s invaliditetom. Navedena aktivnost se kontinuirano provodi, u skladu sa zakonskom regulativom. Provođenje mjere ulazi u djelatnost Fonda, te će Fond kontinuirano i u sljedećem razdoblju raditi na provođenju ove aktivnosti. Isplata navedenih poticaja odnosi se i na održavanje postojeće zaposlenosti i na novo zapošljavanje. U 2011. godini Fond je sveukupno poslodavcima isplatio 34.354.193,00 kn poticaja što iznosi 79,69 % od planiranih sredstava za tu namjenu. Poticaje je u 2011. godini koristilo 352 poslodavaca za 1267 zaposlenih osobe s invaliditetom. Broj novozaposlenih osoba s invaliditetom za koje su poslodavci koristili poticaje u 2011. god je 103, s tim da Fond nema podataka o zapošljavanjima osoba s invaliditetom u slučajevima kada poslodavci nisu koristili poticaje Fonda.

Povećanje broja poslodavaca korisnika poticaja Fonda u 2011. godini u odnosu na 2008. godinu iznosi 13,55%, dok je broj zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je tražen poticaj smanjen za 34,15%. Smanjenje broja poslodavaca korisnika poticaja Fonda u 2011. god. u odnosu na 2009. godinu iznosi 9,98%, dok je broj zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je tražen poticaj smanjen za 48,01%, odnosno 49,51% za žene, te 46,48% za muškarce. Smanjenje broja poslodavaca korisnika poticaja Fonda u 2011. god. u odnosu na 2010. godinu iznosi 16,19%, dok je broj zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je tražen poticaj smanjen za 60,73%, odnosno 56,02% za žene, te 64,39% za muškarce. Smanjenje broja poslodavaca korisnika poticaja Fonda u 2011. god. u odnosu na 2010. godinu i broja zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je tražen poticaj, je posljedica štednje u Državnom proračunu zbog gospodarske krize, te izmjene i dopune odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 96/09 i NN 44/10). Naime, dvije kategorije poslodavaca po tim izmjenama mogu koristiti sve vrste poticaja, ali samo za novo zapošljavanje i to: 1. poslodavci koji su temeljem članka 10. Zakona u obvezi zapošljavanja osoba s invaliditetom - tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne službe, izvanproračunski fondovi, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (35:1) – imaju mogućnost koristiti poticaje samo za novo zapošljavanje pod uvjetom da su ispunili kvotu (zapošljavanje od 4. kolovoza 2009.god.) 2. veliki poslodavci sa (250 i više zaposlenih, prihod 260.000.000 kn, aktiva 130.000.000 kn) - imaju mogućnost koristiti poticaje samo za novo zapošljavanje (zapošljavanje od 14. travnja 2010. god.).

Bez obzira na ukupno smanjenje broja poslodavaca koji su koristili poticaje Fonda, u 2011. godini bilježimo u evidenciji 77 novih poslodavaca, koji su se obratili prvi puta sa zahtjevom za poticaje (do 31.12.2011.godine isplaćeni poticaji za 72 nova poslodavca, koji zapošljavaju ukupno 103 osobe s invaliditetom). Između poslodavaca koji su koristili poticaje Fonda najbrojnija su društva sa ograničenom odgovornošću (149 poslodavaca), obrti (66 poslodavaca), udruge i savezi (47 poslodavaca), dionička društva (29 poslodavca), ustanove (23 poslodavca), te privatne prakse (15 poslodavaca).

Usporedno sa 2010. godinom, očito je kako je rastao broj poslodavaca korisnika poticaja, koji su registrirani kao obrti (57), a pao broj poslodavaca registriranih kao dioničko društvo (54), te poslodavci registrirani kao ustanove (64). Broj novo zaposlenih osoba s invaliditetom za koje su poslodavci tražili poticaje Fonda je 126 (M – 58, Ž – 68), dok je u 2010. godini broj novo zaposlenih osoba s invaliditetom za koje su poslodavci tražili poticaje Fonda bio 110 (M – 58, Ž – 52). Ovakvo povećanje broja zaposlenih ne govori o sveukupnom povećanju broja zaposlenih osoba s invaliditetom, jer Fond ne raspolaže sa takvim podacima, ali se može govoriti kako su poticaji Fonda bili, vrlo vjerojatno, presudni za 126 osoba s invaliditetom, koji su novo zaposleni i za koje su se poslodavci obratili sa zahtjevom za poticaje Fonda, tim više što su u pravilu poticaji traženi od prvog dana zapošljavanja. Evidencije Fonda bilježe 63 korisnika poticaja u 2011. godini, koji su samozaposleni. Razvidno je da je Fond 2011. godine u odnosu na 2010. godinu, poslodavcima isplatio bitno manji iznos poticaja, što je na i očekivano zbog štednje u Državnom proračunu, ali su sve vrste poticaja zadržane i dostupni su svim gospodarskim subjektima, samo pod različitim uvjetima.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Odjelom za financiranje i ugovaranje projekata EU u sklopu IPA IV (RLJP) 15. listopada 2009. godine objavio natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava (grant shema) za projekt „Uspostava podrške u socijalnom uključivanju i zapošljavanju socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina“. Ciljana skupina ovog projekta su dugotrajno nezaposleni primatelji stalne pomoći (sukladno bivšem članku 15. Zakona o socijalnoj skrbi) i to posebno sljedeće ranjive skupine: osobe s invaliditetom, izbjeglice i prognanici, pripadnici nacionalnih manjina, starije nezaposlene osobe, beskućnici, ovisnici o drogama, žrtve obiteljskog nasilja ili bivši zatvorenici. Cilj projekta jest pripremiti navedenu ciljanu skupinu za uključivanje u tržište rada kroz niz aktivnosti: povećanje motivacije za sudjelovanje na tržištu rada, poticanje sudjelovanja u aktivnostima lokalnih zajednica, povećanje zapošljivosti, osvještavanje javnosti o antidiskriminacijskim mjerama na radnom mjestu. Darovnica je ukupne vrijednosti 1.712.786,92€, dok se vrijednosti pojedinih ugovora kreću se od 75.000,00€ do 140.000,00€. Projekti su se provodili u svim dijelovima RH, a svečana dodjela ugovora o bespovratnim sredstvima najuspješnijim prijaviteljima na natječaj održana je 3. prosinca 2010. godine. Od ukupno 19 ugovorenih projekata, 18 ih je službeno završilo s provedbom 03. prosinca 2011. godine.

U svibnju te lipnju 2011 objavljene su još dvije grant sheme i to „Uspostava podrške u socijalnom uključivanju i zapošljavanju socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina“ (druga faza) ukupne vrijednosti 1.029.327€ te „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“, ukupne vrijednosti 2.450.000 €. Opći cilj prvog projekta jest poticanje socijalnog uključivanja dugotrajno nezaposlenih korisnika pomoći i usluga u sustavu socijalne skrbi kroz potporu njihovom pristupanju na tržište rada., dok je cilj drugog projekta unaprijediti mogućnosti zapošljavanja pružajući podršku razvoju učinkovitih i uključivih socijalnih usluga. Oba projekta trenutno su u fazi evaluacije, dok se ugovaranje očekuje u drugoj polovici 2012.

Prema Godišnjem programu dodjele bespovratnih sredstava za 2012. godinu, koji se planira objaviti od strane Odjela za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije HZZ-a do kraja ožujka, predviđa se objava 2 natječaja za projekte (dodjela bespovratnih sredstava) MSPM-a, i to „Uspostava podrške u socijalnom uključivanju i zapošljavanju socijalno

ugroženih i marginaliziranih skupina“ (treća faza) i „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“ (druga faza)

Hrvatski zavod za zapošljavanje intenzivno radi na razvoju i unaprjeđenju međuinstitucionalne i međuresorne suradnje u cilju stvaranja povoljnijih preduvjeta za uključivanje na tržište rada skupina nezaposlenih koje su posebno u opasnosti od socijalne isključenosti. Tako je u okviru aktivnosti projekta „Uspostava podrške u socijalnom uključivanju i zapošljavanju socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina“ potpisan je Protokol o postupanju u pružanju usluga dugotrajno nezaposlenim korisnicima pomoći za uzdržavanje koji bi trebao unaprijediti suradnju Centara za socijalnu skrb i područnih službi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje i pronaći zajednički pristup i rješenja u radu s ciljnom skupinom korisnika - dugotrajno nezaposlenim korisnicima pomoći za uzdržavanje.

Nadalje, Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjeluje u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Nositelj ovog projekta je Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. Aktivnosti Zavoda u Projektu obuhvaćaju provedbu poticanja obrazovanja i zapošljavanja bivših ovisnika kroz aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i subvencioniranja uključivanja korisnika Projekta u programe obrazovanja i zapošljavanja kao i intenzivnu suradnju s drugim mjerodavnim državnim tijelima, ustanovama i organizacijama civilnog društva uključenih u provedbu Projekta resocijalizacije.

U 2011. godini ukupno je registrirano 128 liječenih ovisnika o drogama u 22 područne službe Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje. U sklopu pripreme za zapošljavanje do 31. prosinca 2011. godine 126 bivših ovisnika o drogama je bilo uključeno u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja. Za 81 osobu je izvršena psihološko-medicinska obrada, a 36 korisnika projekta su bila uključena u radionice za stjecanje vještina aktivnog traženja posla. Tijekom 2011. godine Zavod je sudjelovao u realizaciji obrazovnih programa putem mjera aktivne politike zapošljavanja, lokalnih partnerstva ili različitih projekata, a u koje je uključeno 57 liječenih ovisnik o drogama (od toga je 27 korisnika Projekta uključeno u obrazovanje putem mjera aktivne politike zapošljavanja). Do 31. prosinca 2011. godine zaposlen je 21 korisnik Programa resocijalizacije liječenih ovisnika (od toga je sufinancirano zapošljavanje putem mjera aktivne politike za 5 korisnika Projekta).

Dio mjera aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje odnosi se na sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba kao što su i bivši ovisnici posredstvom kojih je tijekom 2011. godine zaposleno pet liječenih ovisnika. Osim mjera sufinanciranja zapošljavanja Zavod potiče zapošljavanje i putem mjera za financiranje obrazovanja, posredstvom kojih je 27 korisnika Projekta resocijalizacije uključeno u obrazovne programe, te mjera uključivanja u javne radove koje su obuhvatile 7 liječenih ovisnika o drogama. Zaključno, tijekom 2011. godine mjerama aktivne politike zapošljavanja obuhvaćeno je 39 liječenih ovisnika – korisnika Projekta resocijalizacije.

Tijekom 2011. Hrvatski zavod za zapošljavanje je organizirao 49 sastanaka vezanih uz problematiku zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine s udruženjima poslodavaca, sindikata, udruga Roma na lokalnoj razini, a savjetnici za zapošljavanje obavili su 986 posjeta poslodavaca s ciljem promocije i informiranja o mogućnostima zapošljavanja u okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske u suradnji s Udrugom Mobbing - udrugom za pomoć i edukaciju žrtava i Institutom za razvoj tržišta rada je proveo projekt „Poticanje raznolikosti na hrvatskom tržištu rada“ koji je sufinancirala Europska komisija. U sklopu projekta tijekom 2011. godine provedene su tri edukacije za zaposlenike Hrvatskog zavoda

za zapošljavanje (Zagreb, Zadar i Osijek) na kojima su sudjelovali predstavnici svih područnih ureda HZZ-a, njih ukupno 47. Edukacije su bile namijenjene savjetnicima za rad s poslodavcima i savjetnicima za rad s nezaposlenima. Svrha edukacija je bila ojačati kapacitete ključnih dionika na tržištu rada u području suzbijanje diskriminacije i promicanja raznolikosti. Kroz edukacije su se savjetnici upoznali sa odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije kako bi kroz svoj rad s poslodavcima doprinijeli većoj razini društvene odgovornosti i raznolikosti unutar radnih okruženja te većoj sigurnosti radnika na njihovim radnim mjestima. Sudionici edukacija saznali su što je diskriminacija, po kojoj je osnovi zabranjeno diskriminiranje, koja su iskustva u suzbijanju diskriminacije u poslovnom sektoru zemalja članica EU te kako upravljati tvrtkama na nediskriminirajući način. Predavači/ce na treningu bili su europski i domaći stručnjaci.

Također, u listopadu su provedene edukacije namijenjene poslodavcima iz privatnog, neprofitnog i javnog sektora, te su se održale u sljedećim gradovima: Zagreb, 11. listopada 2011.g. s početkom u 9 sati u prostorijama Hrvatske gospodarske komore, Draškovićeve 45, Zagreb; Osijek, 14. listopada 2011.g. s početkom u 9 sati u prostorijama Hrvatske udruge poslodavaca, Trg Ljudevita Gaja 6, Osijek; Zadar, 27. listopada 2011.g. s početkom u 9 sati u prostorijama Impact centra, Put stanova bb, Zadar. Ciljevi edukacija su bili i: omogućiti razumijevanje pojmova i odnosa vezanih za diskriminaciju na radnom mjestu; pružiti praktične savjete i alate vezane za ravnopravnost i uključivanje raznolikosti u radnom okruženju; razumijevanje zakonodavnog okvira kroz praktične i realne primjere iz prakse. U edukacijama je sudjelovao 45 poslodavaca. Također, u cilju podizanja svijesti poslodavaca o važnosti uključivanja pripadnika ranjivih skupina na tržište rada, u sklopu predmetnog projekta osmišljen je natječaj za Nagradu "ključna razlika – za raznolikost u upravljanju ljudskim potencijalima" (www.moj-posao.net/kljucnarazlika). Kroz Nagradu se željelo identificirati i promovirati poslodavce s kvalitetnim praksama u uključivanje raznolikosti u radno okruženje.

Nadalje, u cilju jačanja kapaciteta i znanja poslodavaca o neprihvatljivosti diskriminatornog ponašanja i važnosti *diversity management*- upravljanja raznolikošću, kroz projekt su izrađene smjernice za poslodavce. Smjernice nude praktične alate poslodavcima za uključivanje različitih pripadnika/ca ranjivih skupina (pripadnike nacionalnih manjina, osobe s invaliditetom, osobe starije životne dobi, mlade, žene) u ključne procese upravljanja ljudskim potencijalima (kako ne diskriminirati pri zapošljavanju, napredovanju zaposlenika, kako osigurati dostupnosti obrazovanja za sve zaposlenike, kako razviti anti-diskriminacijsku politiku unutar radnog okruženja i sl.). Vezano za utrošena sredstva, sve gore navedene aktivnosti provode se kroz Program zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) koji je uspostavljen za razdoblje od 2007. do 2013. godine u svrhu pružanja potpore ostvarivanju ciljeva EU na području socijalne uključenosti te socijalne zaštite, uvjeta rada, ravnopravnosti spolova i borbe protiv diskriminacije. Ukupna vrijednost projekta je 178 818,40 eura i provodi se od 15. prosinca 2010. do 15. prosinca 2012. godine.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tokom 2011. provodilo mjere iz Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine. Tako su provedene sljedeće mjere: **mjera stručnog osposobljavanja** (namijenjena je osposobljavanju i poboljšanju obrazovne strukture nezaposlenih osoba iz ciljane skupine i podizanju njihove konkurentnosti na tržištu rada), na koju je u 2011. utrošen iznos od 149.379,00 kuna te odobreno korištenje mjere za 34 podnesena zahtjeva; **mjera samozapošljavanja** (namijenjena je poticanju samozapošljavanja nezaposlenih osoba iz ciljane skupine kroz registraciju poduzetničkih djelatnosti – trgovačkih društava, obrta i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava), na koju je u 2011. utrošen iznos od 3.420.000,00 kuna te odobreno korištenje poticajnih sredstava za samozapošljavanje za ukupno 128 korisnika; **mjera potpore za proširenje postojeće djelatnosti** (Ministarstvo podupire jednokratnim poticajem poduzetnike koji namjeravaju proširiti postojeću djelatnost

zapošljavanjem osoba iz ciljane skupine), na koju je u 2011. utrošen iznos od 1.620.000,00 kuna te odobreno korištenje potpore za ukupno 31 korisnika čime je potaknuto zapošljavanje 36 osoba iz ciljane skupine; **mjera poticanja osnivanja zadruga hrvatskih branitelja** (novčanom potporom u iznosu od 150.000,00 kuna potiče se osnivanje zadruga kao posebnog oblika malog poduzetništva, putem kojeg se nastoji smanjiti broj nezaposlenih osoba iz ciljane skupine te potiče njihov zajednički nastup na tržištu), na koju je u 2011. utrošen iznos od 10.600.000,00 kuna te odobreno korištenje potpore za 71 zadrugu te je kroz uključivanje u braniteljske zadruge u 2011. godini omogućeno zapošljavanje najmanje 513 osoba iz ciljane skupine; **mjera potpore projektima zadruga hrvatskih branitelja** (Ministarstvo kroz povrat sredstava za nabavku strojeva, opreme ili zemljišta kojim se proširuje postojeća djelatnost ili razvija novi projekt zadruga koja je svojim dosadašnjim poslovanjem pokazala uspješnost i profitabilnost, pomaže u realizaciji projekta), na koju je u 2011. utrošen iznos od 1.250.000,00 kuna te odobreno korištenje potpore za 25 zadruga; **mjera kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva** (odnosi se na subvenciju kamatne stope u iznosu od 2% na poduzetničke kredite realizirane u poslovnim bankama kroz Program „Lokalni projekti razvoja-poduzetnik-branitelj“, koju je Ministarstvo odobravalo tijekom 2005. i 2006. godine osobama iz ciljane skupine, kao i poduzetnicima koji su zaposlili najmanje tri osobe iz ciljane skupine), novi zahtjevi za ovu mjeru ne zaprimaju se od 2007. godine, već Ministarstvo nastavlja otplaćivati obveze preuzete u prethodnom razdoblju te je u 2011. godini za provedbu ove mjere utrošen iznos od 3.337.919,57 kuna.

U 2011. godini kroz navedene mjere Programa zaposleno je više od 721 osobe iz ciljane skupine. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je novi Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja za razdoblje od 2012. do 2013. godine zaključkom od 12. travnja 2012. godine (NN 43/12). Osigurana sredstva za provedbu programa u 2012. godini iznose 21.790.000,00.

3.4.4. Razviti i implementirati odgovarajuću strategiju politike regionalnog razvoja s ciljem osiguranja ujednačenijeg razvoja diljem zemlje, uzimajući u obzir socijalnu uključenost i strategije protiv siromaštva.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je u 2011.g. provodilo nekoliko mjera. Tako je provedena mjera *Poticanja otočnog gospodarstva*, kojom se dodjeljuju državne potpore male vrijednosti otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta te je u 2011. godini za tu namjenu utrošeno 6.977.720,97 kuna, a broj poslodavaca kojima je dodijeljena potpora iznosio je 174. Za 2012. godinu planiran je iznos od 8 milijuna kuna. Mjerom *Subvencioniranja javnog cestovnog prijevoza na otocima* dodjeljuje se subvencija za otočni javni cestovni prijevoz. Na osnovu ove mjere učenici, studenti, umirovljenici i osobe starije od 65 godina koje imaju prebivalište na otoku ostvaruju pravo na besplatni javni cestovni prijevoz. Utrošena sredstva u 2011. su 29.736.674,00 kuna, a ukupno je izdano 543.010 besplatnih karata. Za 2012. godinu planiran je iznos od 28 milijuna kuna. Mjerom *Sufinanciranja cijene vode kućanstvima koja nisu priključena na vodoopskrbne sustave* subvencionira se cijene vode otočnim kućanstvima koja se opskrbljuju vodom brodom vodonoscem ili cestovnim vozilom. Utrošena sredstva u 2011. su 15.118.055,24 kuna, a ukupno je opskrbljeno 6027 kućanstava na otocima pitkom vodom po subvencioniranoj cijeni. Za 2012. godinu planiran je iznos od 13 milijuna kuna. Mjerom *Promocija i promidžba autohtonih, tradicionalnih otočnih proizvoda*, dodjeljuje se oznaka "Hrvatski otočni proizvod", u cilju poticanja razvoja otočne proizvodnje kroz prepoznatljivost i jačanje konkurentnosti otočnih proizvoda. Utrošena sredstva u 2011. su 134.860,28 kuna, a pravo na oznaku "Hrvatski otočni proizvod" dobio je 51 otočni proizvođač. Za 2012. godinu planiran je iznos od 270.000,00 kuna.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva provodilo je aktivnost davanja u najam obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu; darovanja građevinskog

zemljišta i građevinskog materijala za izgradnju kuće ciljanim skupinama, prema podacima područne službe HZZ, prema zahtjevu tijela državne uprave ili lokalne samouprave. Ciljane skupine su korisnici određenih struka i zanimanja za čijim radom postoji posebno iskazana potreba. U sklopu ove aktivnosti u 2011. godini izdane su 23 suglasnosti za stambeno zbrinjavanje davanjem u najam stana na području posebne državne skrbi korisnicima određenih struka i zanimanja za čijim radom postoji posebno iskazana potreba i u tu svrhu je utrošeno 3.450.000,00 kuna.

Nadalje, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva provodilo je aktivnost dodjele bespovratnih sredstava za poslovnu infrastrukturu za razvoj poslovne infrastrukture: poslovnih zona, poslovnih inkubatora te ostalih institucija i usluga koje podupiru razvoj malog i srednjeg poduzetništva te za razvoj i unapređenje javne turističke infrastrukture, posebice u području zdravstvenog, kulturnog i aktivnog turizma. Ostvareni rezultati u 2011. godini: IPA IIIC Operativni program za regionalnu konkurentnost. U sklopu ovog programa financirana je obnova ili izgradnja poslovne ili turističke infrastrukture – 6 grant ugovora u 6 jedinica lokalne samouprave, od toga 3 ugovora za financiranje poslovne i 3 ugovora za financiranje turističke infrastrukture ukupne vrijednosti 9.099.622,00 kn (7.734.679,00 kn iz EU pomoći i 1.364.943,00 kn nacionalnog sufinanciranja koje osiguravaju ugovoreni korisnici nepovratnih sredstava). Dakle, u 2011. godini trajala je provedba 6 grant ugovora iz 1. poziva Sheme dodjele bespovratnih sredstava za poslovnu infrastrukturu (ugovoreni u prosincu 2010., završetak 1 projekta u veljači 2012., 4 u lipnju 2012. i 1 u lipnju 2013.). U 2012. godini u provedbi će biti 5 grant ugovora iz 1. poziva te 19 iz 2. poziva (završetak projekata iz 2. poziva očekuje se do kraja kolovoza 2013.). Također, financirana je i provedba projekta tehničke pomoći "Podrška učinkovitoj provedbi Sheme dodjele bespovratnih sredstava u okviru OP Regionalna konkurentnost", u okviru kojeg je grant korisnicima osigurana tehnička pomoć u provedbi grant ugovora. Vrijednost projekta tehničke pomoći iznosi 1.829.403,67 kn. U 2012. godini nastavlja se provedba Projekta tehničke pomoći (do listopada 2012.).

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je tijekom 2011. godine provodilo aktivnosti sanacije, nadogradnje i izgradnje osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u svrhu osiguranja ujednačenijeg razvitka cijelog područja RH. Ostvareni rezultati u 2011. godini: za razvoj brdsko-planinskih područja sufinancirana je sanacija, nadogradnja i izgradnja 17 objekata osnovne komunalne infrastrukture u iznosu od 3.569.213,19 kn; u sklopu Programa Integralnog razvoja lokalne zajednice (EIB II) financirana je sanacija, nadogradnja i izgradnja 45 objekata osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u iznosu od 75.468.453,25 kn; u sklopu regionalnih razvojnih projekata sufinancirana je sanacija, nadogradnja i izgradnja 204 objekata osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u iznosu od 39.254.485,41 kn; za razvoj područja posebne državne skrbi sufinancirana je sanacija, nadogradnja i izgradnja 110 objekata osnovne komunalne infrastrukture u iznosu od 20.403.150,00 kn. U okviru raspoloživih financijskih sredstava ostvareni su planirani strateški ciljevi i provedbene mjere. Broj započelih objekata u 2011. godini koji su još u radu – 50 objekata, broj pripremljenih projekata za realizaciju u 2012. godini – 65 objekata.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je tijekom 2011. godine provodilo aktivnosti programa obnove ratom oštećenih stambenih jedinica i stambeno zbrinjavanje na PPDS-u (područjima posebne državne skrbi). Ostvareni rezultati u 2011. godini: u 2011. godini obnovljeno je 445 obiteljskih kuća IV.-VI. stupnja oštećenja i 247 popravaka stambenih jedinica kroz isplate novčanih potpora. Programima stambenog zbrinjavanja u 2011. godini sanirano je i izgrađeno oko 398 stanova, a kroz dodjelu građevinskog materijala u 2011. godini obnovljene su 964 obiteljske kuće.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je projekt Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3. Faza 3 se sastoji od dvije komponente: ugovor o uslugama i program darovnica. Vrijednost projekta je 4.500.000 eura. Opći cilj projekta je smanjiti nezaposlenosti i prijetnje

od nove nezaposlenosti kroz poticanje stvaranja i provođenja aktivnih i preventivnih mjera politike tržišta rada. Svrha projekta je unaprijediti i razviti institucionalni okvir (koji se temelji na partnerstvima) za razvoj ljudskih potencijala i ojačati kapacitete dionika na lokalnoj razini za razvoj i implementaciju mjera aktivne politike tržišta rada. Provedba ugovora o uslugama je započela u studenom 2009. godine. U 2011. godini, u okviru prve komponente projekta provedena je revizija i evaluacija osam lokalnih partnerstava osnovanih kroz projekte u okviru CARDS programa te unaprjeđenje Akcijskih planova navedenih partnerstava. U okviru druge komponente projekta osnovana su nova lokalna partnerstva za zapošljavanje u 13 hrvatskih županija. Nadalje, za članove svih 21 partnerstava za zapošljavanje su organizirane radionice kojima je svrha bila ojačati kapacitete za suradnju unutar partnerstava. Također, organizirana su osposobljavanja namijenjena članovima novoosnovanih partnerstava na temu pristupa Europske strategije za zapošljavanje i Europskog socijalnog fonda. U okviru ove komponente razvijene su Strategije razvoja ljudskih potencijala te Akcijski planovi u 13 županija u kojima su osnovana nova partnerstva za zapošljavanje te su provedena osposobljavanja trenera za praćenje i evaluaciju Strategija razvoja ljudskih potencijala. Provedba projekta je završila 21. srpnja 2011. U okviru programa darovnica potpisano je 26 ugovora s različitim korisnicima kao što su područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, razvojne agencije, tijela lokalne uprave te nevladine organizacije. U formiranju i radu lokalnih partnerstava za zapošljavanje u županijama sudjelovali su predstavnici socijalnih partnera.

U okviru IPA IV (RLJP) predviđen je program darovnica „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanje“. Program darovnica usmjeren je ka financiranju projekata koji doprinose ostvarenju ciljeva definiranih u županijskim Strategijama za razvoj ljudskih potencijala te ostalim relevantnim strateškim dokumentima na lokalnoj ili regionalnoj razini. Također, podupirat će se projekti koji će jačati kapacitete Lokalnih partnerstava za zapošljavanje. Vrijednost darovnice iznosi 1.870.000 EUR. Trenutačno je tijekom prikupljanje projektnih prijedloga, natječaj je otvoren do 12. ožujka 2012. godine. Potpisivanje ugovora se očekuje u siječnju 2013. godine.

3.5. Smanjenje nesrazmjera vještina (neusklađenosti znanja i vještina radne snage s potrebama tržišta rada) te povećanje ulaganja u ljudski potencijal kroz bolje obrazovanje i vještine

3.5.1. Razviti institucionalne preduvjete i kapacitete za analizu i predviđanje potreba tržišta rada za znanjima i vještinama/kompetencijama na svim razinama.

U 2011. godini u vremenu od 9.-30.svibnja, Hrvatska gospodarska komora preko svojih županijskih komora nastavlja on-line istraživanje o potrebama za edukacijom u malim i srednjim trgovačkim društvima te obrtima. Istraživanjem se prikupljaju i analiziraju podaci o obrazovnim potrebama s posebnim naglaskom na poduzetničkim vještinama, kako bi se dobio alat kojim će se obrazovna ponuda što više približiti potrebama poduzetništva i tržišta rada s ciljem povećanja konkurentnosti malih i srednjih trgovačkih društva i obrta u Hrvatskoj. U prethodnom periodu 2009.-2010. provedena istraživanja ukazala su na potrebu unapređenja instrumentarija, te je prvi puta korištena nova on-line aplikacija, dok je metodologija uzorkovanja ostala ista kao i 2010.godine sa kategorijama za odabir uzorka: prema broju zaposlenih i veličini trgovačkih društava/obrta sukladno Zakonu o poticanju malog i srednjeg poduzetništva, prema djelatnosti NKD 2007 i teritorijalnoj proporcionalnoj zastupljenosti, odnosno statističkim regijama DZS prihvaćeno od Eurostata. Cjelokupna analiza potreba provodi se posebno za trgovačka društva i posebno za obrte. Istraživanje za obrte je provodila Hrvatska obrtnička komora putem područnih obrtničkih komora. Anketiranje je neobavezno, a ispitanicima je dostavljen poziv za odaziv anketiranju te se oni na vlastitu inicijativu odlučuju za sudjelovanje. Od 2.882 malih i srednjih trgovačkih društava iz

Registra poslovnih subjekata HGK popunilo je upitnik 455 (15,8%), odnosno od ukupno 3.856 obrtnika odgovorilo je na pitanja 223 (5,8%). U odnosu na prethodne godine zamjetan je relativno slabiji odaziv. Upitnik je podijeljen u tri kategorije: 1. Opći podaci o trgovačkim društvima/obrtu, kojima se iskazuju trendovi zaposlenosti, poslovanja, udio obrazovne strukture, korištenje interneta u poslovanju. 2. Financiranje obrazovanja, kojima se iskazuje zastupljenost procesa planiranja i financiranje razvoja zaposlenika, udjeli korištenje državnih potpora za razvoj i obrazovanje zaposlenika, te razlozi ne korištenja istih, kao i sudjelovanje u programima edukacije sufinancirane od strane ministarstva nadležnog za poduzetništvo, jedinica lokalne i regionalne samouprave i iz projekata EU. 3. Potrebe za budućim usavršavanjem, kojima se iskazuje trend suradnja s obrazovnim sektorom, poticanje kreativnog i inovativnog rada kao i suradnja sa istraživačkim institucijama, budući razvoj zaposlenika iskazan procjenom važnosti pojedinih poduzetničkih vještina (vlasnika, rukovodnog kadra i svih ostalih zaposlenika) i provedbom programa obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja u budućnosti.

Prezentacija rezultata istraživanja održana je 24. studenog 2011. godine u Hrvatskoj obrtničkoj komori i tom prilikom bili su pozvani svi relevantni dionici od ministarstva nadležnog za poduzetništvo, za rad i za obrazovanje, javne ustanove i agencije za obrazovanje, javne ustanove tržišta rada, kao i socijalni partneri i predstavnici gospodarstva. Cjeloviti rezultati istraživanja dostupni su na www.hgk.hr, a planira se tijekom 2012. održati prezentacije članicama županijskih komora. Rezultati istraživanja iz prethodnog perioda prezentirani su na 1.međunarodnoj konferenciji učenje za poduzetništvo održanoj 1.lipnja 2011.godine u Zagrebu. U cilju boljeg informiranja članica Komore o korištenju državnih potpora iz Operativnog programa poticanja malog i srednjeg gospodarstva za projekte Obrazovanje za poduzetništvo, kao i za financiranje obrazovanja zaposlenika prema Zakonu o državnim potporama za obrazovanje i izobrazbu, organizirana su predavanja za članice u županijskim komorama. Komora je osmislila opći program za male i srednje poduzetnike pod nazivom seminar „Financiranje, državne potpore i porezi za male i srednje poduzetnike”u RH, te je dio tog programa bio i vezan za korištenje državnih potpora za obrazovanje. Istu aktivnost informiranja za obrtnike provodila je Obrtnička komora za projekte Obrazovanje u obrtništvu i Dokvalifikacija i prekvalifikacija u obrtništvu. U cilju promicanja bolje suradnje poslovnog sektora sa obrazovnim sektorom i znanstvenom zajednicom, te osvježavanja poduzetnika o dobitima takve suradnje na novim proizvodima temeljenim na domaćem stvaralaštvu, u Poslovno znanstvenom klubu osnovanom pri Komori organiziraju se jednom mjesečno predavanja sa primjerima dobre prakse.

Informiranost o postojanju državnih potpora za obrazovanje i razvoj zaposlenika te sufinanciranje programa obrazovanja pokazuje izvjestan napredak u odnosu na rezultate 2009. i 2010. Međutim i dalje treba raditi na promociji postojećih potpora i programa obrazovanja te uklanjanju birokratskih barijera koje su prepreka široj upotrebi državnih potpora. Suradnja i uključivanje obrazovnog sektora sa privatnim poslovnim sektorom pokazuje slične rezultate kao u prethodnom istraživanju. Vidljive su tek neke male razlike u suradnji sa srednjim obrazovanjem, dok u djelu visokog obrazovanja učestalost suradnje je mala, time da je vidljivo veliko odstupanje u odnosu na srednje velika i mikro trgovačka društva. Procjena poduzetničkih vještina je važna za daljnji razvoj i obrazovanje zaposlenika i unutar devet navedenih osobina kako za vlasnike, rukovoditelje i svih ostalih zaposlenika rezultati u odnosu na 2010.godinu ponešto su drugačiji. Za razliku od prethodnog istraživanja kada je bila usmjerenost na rezultate, ustrajnost i učinkovitost u radu najvažnija osobina zaposlenika, sada za budućnost su sposobnost jasnog poslovnog komuniciranja te suočavanja s promjenama, što je posebice važno za održivost na tržištu na kojem se traže nova, kreativna rješenja i mijenjaju postojeći uvjeti poslovanja. Pozicija usmjerenost na rezultate, ustrajnost i učinkovitost u radu je u slijedu iza. Na posljednjem mjestu nalazi se pozitivan stav i spremnost za rad u multietničkoj-multikulturalnoj sredini.

Provedba programa obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja u budućnosti znatno je potrebija vlasnicima i rukovoditeljima, iako je razvoj svih devet osobina poželjan kod svih zaposlenika. Obrazovanje koje vlasnici i rukovoditelji trebaju dodatno usavršavati i dalje se navode organizacija i rukovođenje, odnosno usavršavanje vještine vođenja i motiviranja. Zatim slijede usluge i servisi orijentirani na kupca i rješavanje problema i konflikata, dok su najmanje važna administrativna znanja i vještine. Kod ostalih zaposlenika najviše bi trebalo poraditi na informatičkoj pismenosti i uslugama i servisima orijentiranim na kupce, a od ključnih kompetencija se traži usmena i pismena komunikacija na hrvatskom jeziku. Očekivane kompetencije iz financija, računovodstva i kontrolinga, te praćenja domaće i EU legislative smatraju se podjednako bitne za vlasnike i rukovoditelje, a za najmanje važne za ostale zaposlenike. U istraživanju provedenom u 2011. godini rezultati su vrlo slični onima iz perioda 2009. i 2010.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je aktivnost poticanja mobilnosti strukovnih učenika i nastavnika kroz programe mobilnosti (Leonardo da Vinci i Grundtvig). Leonardo da Vinci projekti mobilnosti: 166 učenika i 55 nastavnika iz 17 srednjih strukovnih škola sudjelovalo je u aktivnosti. Agencija je na raspolaganju za aktivnosti VETPRO i IVT imala 400.544,50 i 300.000,00 eura (koja ne uključuju samo mobilnosti strukovnih učenika i nastavnika), od čega su strukovni učenici i nastavnici dobili financijsku potporu u ukupnom iznosu od 356.447,00 eura. Leonardo da Vinci pripremni posjeti: 25 nastavnika iz 20 srednjih strukovnih škola sudjelovalo je u aktivnosti za što su dobili financijsku potporu od 22.944,00 eura. Leonardo da Vinci projekti partnerstva: 28 učenika i 44 nastavnika iz 4 srednje strukovne škole sudjelovalo je u aktivnosti. Agencija je na raspolaganju za ovu aktivnost imala 188.000,00 eura od čega su strukovne škole dobile financijsku potporu od 73.000,00 eura. Preostali iznos dodijeljen je ostalim kategorijama prihvatljivih korisnika. Struktura učenika srednjih strukovnih školi koji sudjeluju na projektima Leonardo da Vinci mobilnosti po spolu je sljedeća: 110 muškaraca i 55 žena. Podaci o strukturi učenika koji sudjeluju u Leonardo da Vinci partnerstvima po spolu dostupna nakon analize svih projekata krajem 2013. godine. Grundtvig stručna usavršavanja: 20 osoba iz 15 ustanova za obrazovanje odraslih i jedna nezaposlena osoba povezana s obrazovanjem odraslih sudjelovalo je u aktivnosti, za što su dobili financijsku potporu od 44.162,50 eura. Agencija za mobilnost i programe EU je za ovu aktivnost imala na raspolaganju 44.162,50 eura.

Grundtvig posjete i razmjene: 3 osobe iz 3 ustanove za obrazovanje odraslih sudjelovale su u aktivnosti, za što su dobili financijsku potporu od 3.931,00 eura. Agencija za mobilnost i programe EU je za ovu aktivnost imala na raspolaganju 3.931,00 eura. Grundtvig asistenti: 2 osobe iz 2 ustanove za obrazovanje odraslih sudjelovale su u aktivnosti, za što su dobili financijsku potporu od 13.120,00 eura, Agencija za mobilnost i programe EU je za ovu aktivnost imala na raspolaganju 13.120,00. Grundtvig partnerstva: ukupno 176 osoba iz 12 ustanova za obrazovanje odraslih sudjelovat će u aktivnosti od 2011. do 2013. godine, za što su dobili financijsku potporu od 190.500,00 eura. Točan broj nastavnika bit će poznat tek po završetku aktivnosti u 2013. godini. Agencija za mobilnost i programe EU je za ovu aktivnost imala na raspolaganju 190.500,00 eura. Grundtvig pripremni posjeti: 11 osoba iz 10 ustanova za obrazovanje odraslih sudjelovalo je u aktivnosti, za što su dobili financijsku potporu od 11.536,00 eura.

Agencija za mobilnost i programe EU provodila je aktivnosti programa Mladi na djelu – Akcija 4 - Sustavi podrške mladima (Osposobljavanje i umrežavanje osoba aktivnih u radu s mladima i organizacijama mladih) i Plan osposobljavanja i suradnje). U aktivnostima osposobljavanja i umrežavanja (podakcija 4.3) odobrenima od strane Agencije u 2011. godini sudjelovalo je ukupno 159 sudionika, od toga 55 iz Republike Hrvatske. Vrijednost odobrenih projekata je 101.536,75 eura. Agencija je za ovu aktivnost na raspolaganju imala 104.922,77 eura. U aktivnostima osposobljavanja i umrežavanja odobrenima od strane ostalih nacionalnih agencija za program Mladi na djelu sudjelovalo je ukupno 130 osoba aktivnih u radu s mladima iz Republike Hrvatske. U okviru Plana osposobljavanja i suradnje 71 osoba

aktivna u radu s mladima iz Republike Hrvatske je poslana na aktivnosti osposobljavanja i umrežavanja organizirane od strane drugih nacionalnih agencija u 2011. godini, dok je 120 sudionika sudjelovalo u aktivnostima organiziranim od strane AMPEU na nacionalnoj razini. Organiziran je jedan međunarodni kontakt seminar na kojem je sudjelovalo 8 sudionika iz Hrvatske i 28 iz ostalih zemalja. Na aktivnosti Plana osposobljavanja i suradnje je tijekom 2011. godine potrošeno ukupno 72.355,56 eura.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih: kroz IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja/kvalifikacija i kurikuluma" razvijeno je 14 novih profila sektora. IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda/kvalifikacija i kurikuluma za SOO" (1.799.965 EUR (13.499.737,50 kn) za ugovor o pružanju usluga (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFKO)) - IPA IV Program za razvoj ljudskih potencijala – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 1.140.147,86 EUR (8.482.702,22 kn); 969.125,68 EUR-EU (7.210.296,88 kn), 171.022,18 EUR-RH (1.272.405,34 kn).

Uprava za obrt, MINGORP-a je u 2011. godini provodila projekt "Dokvalifikacije i prekvalifikacije u obrtništvu". Dodjelom bespovratnih sredstava želi se potaknuti fizičke osobe na stjecanje kompetencija za obavljanje obrtničkih djelatnosti. Ministarstvo subvencionira troškove polaganja majstorskog ispita, zatim ispita o stručnoj osposobljenosti i pomoćničkih/završnih ispita te troškove prekvalifikacije za obrtnička zanimanja. Uprava za obrt je tijekom 2011. godine za navedeni projekt raspodijelila 2.513.758,38 kn na 1191 bespovratnu potporu, od toga 539 potpora fizičkim osobama, 578 potpora obrtima i 74 potpore društvima. Cilj projekta je povećanje kvalitete znanja i vještina u strukovnom obrazovanju, a kao rezultat je veća zapošljivosti osoba koje su se obrazovale za obrtnička zanimanja, stvaranje konkurentske prednosti na tržištu rada, poduzimanje poslovnih pothvata, otvaranje novih radnih mjesta te financijske stabilnosti.

U 2011. godini je Hrvatski zavod za zapošljavanje je temeljem analize i prognoze potreba tržišta rada za pojedinim kvalifikacijama izradio Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja koje upućuje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, tijelima jedinica lokalne i područne samouprave, sektorskim vijećima. Prilikom izrade preporuka u obzir su uzete i eventualne promjene u upisnoj politici tijekom 2011. godine. Preporuke su korištene prilikom izrade Natječaja za dodjelu studentskih stipendija Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu, za izradu natječaja za prijam učenika u učeničke domove i dr.

Hrvatski zavod za zapošljavanje tijekom 2011. godine organizirao je sajmove poslova – s ciljem da se uspostavi direktan kontakt između poslodavaca i potencijalnih radnika, poticanje na aktivnosti u traženju posla, uspostava partnerstva među dionicima na tržištu rada, informiranje o mogućnostima obrazovanja, stipendijama i važnosti cjeloživotnog učenja. U 2011. godini organizirano je i provedeno ukupno 22 sajma poslova u organizaciji Zavoda na kojima je sudjelovalo 1.241 izlagača, od toga 839 poslodavaca. Sajmove poslova je posjetilo 48.000 posjetitelja od toga 31.698 nezaposlenih osoba, 7.500 studenata/učenika i 3.607 ostalih posjetitelji (kao što su umirovljenici, zaposlene osobe). Održano je 25 radionica, 8 tribina, 19 okruglih stolova, 63 prezentacije i 6 predavanja. Prikupljeno je bilo 23.984 životopisa, a poslodavci su zaprimili ukupno 23.233 prijave potencijalnih radnika za zaposlenjem, a iskazano je 4.949 namjera poslodavaca da će ih zaposliti u sljedećih 6 mjeseci.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je 2011. godine proveo redovitu godišnju anketu poslodavaca. Anketa poslodavaca je istraživanje koje HZZ provodi u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom obrtničkom komorom i Hrvatskom udrugom poslodavaca, s ciljem poboljšanja učinkovitosti tržišta rada u Republici Hrvatskoj, porasta

zaposlenosti i smanjenja nezaposlenosti. Podaci dobiveni anketom poslodavaca omogućuju uvid u prethodna i buduća odnosno očekivana kretanja zaposlenosti odnosno zapošljavanja, potencijalne viškove radnika, eventualne poteškoće koje poslodavci imaju prilikom popunjavanja slobodnih radnih mjesta i njihove razloge, potrebe poslodavaca za dodatnim obrazovanjem radnika, te zadovoljstvo poslodavaca uslugama HZZ-a. Anketa je provedena na uzorku poslodavaca koji je reprezentativan na regionalnoj, tj. županijskoj razini, a u uzorak je uključeno 14.711 poslodavaca s ukupnim brojem zaposlenih radnika od 801.741. U anketi su sudjelovala 11.963 poslodavca (81,3% od uzorkovanog broja) sa 648.935 zaposlenih radnika, što čini 44,0 % u odnosu na ukupni broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Nakon provedenog anketiranja i obrade podataka izrađena su izvješća o rezultatima ankete na nacionalnoj te regionalnim razinama. Rezultati ankete publicirani su u tiskanoj brošuri "Anketa poslodavaca 2012. godine" koja je dostupna i na web stranici Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje: www.hzz.hr. Rezultati Ankete poslodavaca imaju primjenu u sustavu HZZ-a, a dostupni su i širokom krugu institucija, agencija, obrazovnih ustanova i svih drugih dionika na tržištu rada, kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini. Ti rezultati služe kao podloga za potpunije sagledavanje kretanja na tržištu rada, ali i cjelovite problematike tržišta rada te za pripremu projekata i programa u reformi obrazovanja, upisne politike i same politike zapošljavanja.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva/ Ministarstvo poduzetništva i obrta provodi projekt „Obrazovanje za poduzetništvo“ u suradnji sa poduzetničkim centrima, poduzetničkim inkubatorima, obrazovnim i sličnim institucijama po županijama, uz kvalitativne i kvantitativne promjene kontinuirano od 2002. godine. Prema prispjelim izvješćima interes polaznika se iz godine u godinu povećava.

Suvremena strategija obrazovanja temelji se na načelu cjeloživotnog učenja, potaknutog činjenicom da se količina novoga znanja povećava velikom brzinom, pa znanja stečena u tradicionalnom obrazovnom sustavu zastarijevaju i nisu dostatna potrebama pojedinca i društvene zajednice u cilju razvoja poduzetničkog okruženja.

U svrhu općeg ekonomskog napretka i podizanja konkurentnosti ukazuje se potreba za uključivanjem poduzetništva kao ključne kompetencije kako u formalno tako i u neformalno obrazovanje, kao i implementaciju u Nacionalni kurikulum.

2005. godine radi osiguranja i podizanja potrebne učinkovitosti i kvalitete nastave uvedeni su standardi kvalitete te je izrađen jedinstvenog Izvedbeni plan edukacije sa definiranim sadržajima, te standardima za izvođenje edukacije temeljenim na definiranoj metodi.

Također je izrađen i jedinstveni Izvedbeni program edukacije nastavnika za vođenje vježbovnih tvrtki i učeničkih zadruga u srednjim strukovnim školama.

U 2007. godini Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva uvelo je novu mjeru u Projekt Obrazovanje za poduzetništvo – Akademsko poduzetništvo, a usmjereno je na poticanje poduzetničkog učenja na visokim obrazovnim institucijama i specijalističkim poslijediplomskim poduzetničkim studijima za poduzetnike, kao i sufinanciranje studentskih poduzetničkih inkubatora, interdisciplinarnih projekata od posebnog značaja za malo gospodarstvo i doktorskih studija.

2008. godine projekt je proširen sa uvođenjem projektne aktivnosti – poticanje učeničkih zadruga i učeničkih poduzeća (koja je do tada bila zaseban projekt). Jedan od vrlo važnih aspekata ovog projekta je i promocija i poticanje stvaranja poduzetničke kulture mladih. Sufinanciraju se učeničke zadruge i učenička poduzeća u osnovnim i srednjim školama koje specijaliziranim programima uvode učenike u poduzetništvo. Radeći konkretne poslove učenici stječu poslovne i osobne kompetencije kao što su timski rad, organiziranje, planiranje, inovativnost, kreativnost i tolerantnost. Ovaj način učenja ima za cilj brže i kvalitetnije uključivanje u svijet poslovanja, rada, stvaranja i realizacije vrijednosti na tržištu roba i usluga.

Kroz projekt osim edukacije poduzetnika provode i aktivnosti kojima je cilj usvajanje poduzetničkih znanja i vještina od najranije dobi, tako se već tri godine provedi projekt *Dječji tjedan poduzetništva u osnovnim školama i dječjim vrtićima*.

2010. godine radi podizanja kvalitete obrazovanja i u cilju osiguranja transparentnosti, u projekt je uvedena klauzula kojom se izvođenje obrazovanja omogućuje samo izvođačima izobrazbe koji su upisani u Listu izvođača izobrazbe Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Vlada Republike Hrvatske je u lipnju 2010. godine donijela Strategiju učenja za poduzetništvo. Ciljevi strategije su senzibilizirati javnost o poduzetništvu te razviti pozitivan stav prema cjeloživotnom učenju za poduzetništvo, te uvesti učenje i ospobljavanje za poduzetništvo kao ključne kompetencije u sve oblike, vrste i razine formalnog, neformalnog i informalnog učenja. Izrađen je i akciji plan provođenja strategije za razdoblje 2010. do 2014. godina koji obuhvaća 10 mjera. Pored znanja kao osnovne pretpostavke djelovanja i stvaranja, sadržaj svake kompetencije čine i umijeća, sposobnosti i stavovi. Društvo temeljeno na znanju je društvena i obrazovna usmjerenost Hrvatske, a ima za cilj podizanje ukupne konkurentnosti gospodarstva te njegov uspješan rast.

Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Europe – SEECCEL

SEECCEL je osnovan od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatske gospodarske komore kao suosnivača, a nastao je kao jedinstvena regionalna inicijativa te uživa punu potporu svojih redovitih članova, osam zemalja jugoistočne Europe (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Srbija i Turska), koje su se ujedinile radi suradnje u implementaciji poduzetničkog učenja kao ključne kompetencije u sve razine formalnog i neformalnog obrazovanja.

Od 2004. godine Hrvatska sudjeluje u EU procesu "European Charter for SME for Western Balkans countries – Europska povelja za malo gospodarstvo", odnosno sada SBA Small Business Act for Europe gdje zajedno s ostalim zemljama iz regije, podnosi izvješće prema Europskoj komisiji o razvoju poduzetničkih kapaciteta kroz 10 poglavlja. Prema rezultatima Povelje Hrvatska je vodeća zemlja u regiji, a akcije i projekti poduzeti od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva proglašeni su primjerima najbolje prakse.

Dva poglavlja bave se razvojem ljudskog potencijala i to :

- 1 Obrazovanje za poduzetništvo (uključeno u sve razine i oblike obrazovnog sustava kao ključna kompetencija shodno EU dokumentima)
- 2 Dostupnost vještina (jačanje kapaciteta poduzetnika)

Najslabiji napredak kod svih zemalja zamijećen je u navedena dva poglavlja, poglavito poglavlje 1. Na zajedničkoj konferenciji nacionalnih koordinatora za Europsku povelju 2006. godine na inicijativu Ministarstva, rada i poduzetništva RH predloženo je da se organizira strukturirana regionalna suradnja i osnuje regionalni centar za poduzetničko učenje u suglasju s Europskom poveljom s lociranjem centra u Hrvatskoj u čemu dobiva podršku svih zemalja u regiji kao i Europske komisije. Slijedeći preporuke Europske Komisije MINGORP je financirao izradu studije izvodljivosti od strane nezavisnih stručnjaka, a rezultati su potvrdili potrebu osnivanja regionalnog centra za poduzetničko učenje na čijem čelu bi bila Hrvatska. Slijedom rezultata studije izvodljivosti MINGORP izrađuje projekt «Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Europe – SEECCEL»

Financiranje je planirano za period 2009-2012 u iznosu od 1,7 mil EUR-a iz IPA regionalnog višekorisničkog paketa financiranja, komponenta Jačanje konkurentnosti, uz sufinanciranje od strane Hrvatske – Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva/ Ministarstvo poduzetništva i obrta u iznosu od 300 000 eura.

U trogodišnjem planiranom periodu glavna zadaća SEECCEL – a je rad na sustavnoj promociji i razvoju poduzetničke kulture i poduzetničkog učenja u zemljama Jugoistočne Europe s

ciljem jačanja konkurentnosti malih i srednjih gospodarstava što je u suglasju s prioritetima Europske Unije.

Aktivnosti SEECCEL-a obuhvaćene su kroz 3 glavne komponente te horizontalnu komponentu koje su dio razvoja procesa kroz poglavlje 1 i 4 Europske povelje te Small Business Act for Europa:

1. Poduzetničko učenje kao ključna kompetencija u ISCED 2 (osnovna škola)
2. Poduzetničko učenje kao ključna kompetencija u ISCED 5/6 (visokoškolsko obrazovanje)
3. Sustavno praćenje potreba za edukacijom malih i srednjih gospodarstava
4. Horizontalna komponenta – stvaranje platforme za razmjenu i informiranje o najnovijim EU politikama iz područja poduzetničkog učenja te razmjena dobrih iskustava i praksi.

Dodatno:

- Centar će zajedno s Regional Cooperation Councilom (RCC) strateški djelovati na izradi regionalne strategije pod nazivom „Poduzetničko obrazovanje za konkurentnije gospodarstvo“ čiji bi nositelji bili ministri gospodarstva i ministri obrazovanja 8 zemalja uključenih u rad SEECCEL-a. Planirano je da strategija bude prihvaćena 2011. godine što je ujedno i priprema uvjeta za potpisivanje Sporazum o razumijevanju ministara 8 zemalja uključenih u rad SEECCEL-a i priprema uvjeta za prerastanje SEECCEL-a u međunarodnu instituciju (prema međunarodnom pravu) čime se osigurava pozicioniranje SEECCEL za slijedeće razdoblje.
- Slijedeći službenu metodu EU „metodu otvorene suradnje“ (OMC „Open method of Coordination“) SEECCEL će i kao ekspertna institucija provoditi procjenu za poglavlje 1 i 4 Europske povelje za mala i srednja gospodarstva (kao dio procesa procjena prema DG Enterprise).
- U 2013. godini organizirati će se po prvi puta Regionalna ljetna poduzetnička škola za mlade
- SEECCEL je prijavljen na IPA regionalni višekorisnički paket financiranja, komponenta Jačanje konkurentnosti za financiranje novog projektnog paketa u iznosu od 4 mil. € za razdoblje 2013.-2016. za nastavak i proširenje postojećih te dodatnih aktivnosti u općeobrazovnim srednjim školama – gimnazijama.

Imajući u vidu buduću perspektivu razvoja u procesu programiranja za strukturne fondove i kako bi se osigurala održivost i daljnji razvoj djelatnosti SEECCEL-a u području izgradnje kapaciteta u poduzetništvu kroz poduzetničko učenje u jugoistočnoj Europi, postoji potreba za fizičkim razvojem jedinstvenog centra i izgradnja SEECCEL-a kao modernog centra sa prostorima za treninge, smještajnim kapacitetima za polaznike treninga, inovativnim parkom i Nacionalnim centrom E4E koordinacije za implementaciju Strategije učenja za poduzetništvo. Izgradnjom samog kompleksa SEECCEL-a kroz ERDF značajno bi se ojačala vrijednost već sada izrazito uspješnog projekta i u Dunavskoj strategiji, te otvorila mogućnost za stvaranje europskog centra za razvoj poduzetničkih kompetencija i konkurentnost sa pristupanjem RH u EU.

Izrada projektne dokumentacije financirana iz granta WBIF-a (Western Balkans Investment Framework), IPF (Infrastructure Projects Facility in Western Balkans) započela je u siječnju 2012. godine te je do 15. srpnja 2012. završena prva faza izradom studije izvodljivosti koja je prihvaćena od strane EIB-a. Druga faza započinje u rujnu 2012. izradom idejnog projekta i objavom arhitektonskog natječaja.

Predviđena lokacija za izgradnju SEECCEL-a je u Gradu Zagrebu. U postupku je izrada potrebne dokumentacije za dodjelu cca 25 000 m² za potrebe izgradnje Regionalnog Centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe.

3.5.2. Unaprijediti sustav organiziranog profesionalnog usmjeravanja mladih ljudi prilikom njihovog izbora obrazovanja i osigurati bolju informiranost mladih o potrebama tržišta rada.

Informiranje i usmjeravanje mladih

Hrvatska obrtnička komora i Hrvatski zavod za zapošljavanje provodili su promidžbene aktivnosti radi povećanja interesa učenika osnovnih škola za upis u obrazovanje za obrtnička zanimanja. Hrvatska obrtnička komora provela je brojne aktivnosti: izrada promidžbenih materijala za upise namijenjenih roditeljima i učenicima (brošure, leci, plakati, olovke s logom komore, dvd- i s opisom zanimanja, baloni s logom „Želim biti majstor“, vrećica, označivači stranica knjige, promotivni CD-i); troškovi prijevoza učenika na Izložbe i sajmove u okviru koji je održana izložba tradicijskih obrta, sajmovi poslova i sl.; troškovi organiziranja sajмова u okviru kojih su prikazane obrtničke vještine; snimanje uradaka maturanata kuhara i konobara; snimanje tv spotova; oglašavanje na lokalnim radijima; organizacija nastupa obrtničkih škola na regionalnim sajmovima u okviru kojih su učenici prikazivali stečene vještine; promidžba po osnovnim školama; sudjelovanje na Otvorenim danima Zavoda za zapošljavanje; sudjelovanje u „Tjednu cjeloživotnog učenja“; organizacija posjete učenika osmih razreda osnovnih škola obrtničkim radionicama; promidžba obrtničkih zanimanja i prezentacija jedinstvenog modela obrazovanja na roditeljskim sastancima učenika osnovnih škola; organizacija natjecanja učenika obrtničkih srednjih škola; informiranje putem medija; promocija stipendiranja učenika; utrošeno je ukupno 481.601,75 kuna. U sklopu promidžbenih aktivnosti sudjelovalo je približno 20.000 učenika osnovnih škola iz svih županija RH.

Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje su u suradnji s partnerima (sukladno potrebama na regionalnom tržištu rada) u 2011. godini organizirale različite radionice na temu odabira zanimanja te sudjelovale u raznim manifestacijama za učenike završnih razreda srednjih škola - „Dani otvorenih vrata“, „Dani profesionalnog usmjeravanja“, „Dani karijera“, „Dojdi osmaš“, sajmovima obrtništva i sl. Hrvatski zavod za zapošljavanje razvija model partnerstva u profesionalnom usmjeravanju učenika na regionalnim i lokalnim razinama. Međuinstitucionalna suradnja uključuje i aktivnosti informiranja roditelja i učenika u osnovnim i srednjim školama koja se provode u suradnji s lokalnim tijelima Hrvatske obrtničke komore. Navedeno se odnosi na pogodnosti pri upisu u tražena obrtnička zanimanja, kao i aktivnosti poslodavaca u promidžbi pojedinih, a posebno traženih zanimanja. Tako je u tijeku 2011. godine profesionalno savjetovano 118 učenika koji su namjeravali upisati neko od zanimanja traženih na tržištu rada.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je kroz dodjeljivanje državnih stipendija redovitim studentima poticalo upis na studije za deficitarna zanimanja na nacionalnoj i regionalnoj razini. Kroz rad Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu, u kategoriji dodjele državnih stipendija za upis u deficitarna zanimanja ukupno je zaprimljeno 2216 prijava, a dodijeljeno je 625 stipendija (28,20 % od dostavljenih prijava).

Upravni odbor Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu donio je na 22. sjednici održanoj 22. prosinca 2011. godine Pravilnik o uvjetima i postupku za dodjelu studentskih stipendija. Pravilnikom su propisani uvjeti i postupak za dodjelu studentskih stipendija po različitim kategorijama, pa tako i za kategoriju stipendiranja studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja.

Jedan od vrlo značajnih i sveobuhvatnih izvora informacija o različitim zanimanjima za učenike, ali i ostale korisnike jest računalni program profesionalnog usmjeravanja „Moj izbor“, dostupan na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Preko 500 učenika, studenata i nezaposlenih osoba koristilo je tijekom 2011. godine računalni program profesionalnog

usmjeravanja "Moj izbor" u svrhu informiranja o različitim zanimanjima, obrazovnim mogućnostima te samoprocjene profesionalnih interesa. U 2011. godini završene su pripreme za izradu 4. verzije programa sa oko 350 opisa zanimanja, koja uključuju fotografije zanimanja, opis potrebnih kompetencija za obavljanje pojedinih zanimanja kao i mogućnost identificiranja vrste i stupnja potrebnih kompetencija za obavljanje pojedinog zanimanja. U 2012. godini se planira i izrada evaluacijske studije vezano uz zadovoljstvo korisnika novim funkcionalnostima programa „Moj izbor“. Kontinuirane evaluacije predstavljaju izvor informacija za kreiranje novih, unaprjeđenih verzija Programa s novim funkcionalnostima prilagođenim potrebama korisnika.

Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano provodi istraživanje o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola na nacionalnoj razini. Jednom godišnje Zavod u suradnji s obrazovnim sustavom provodi Anketu o profesionalnim namjerama učenika. Istraživanje se provodi u suradnji sa školama, a anketom se identificiraju prioritetne skupine učenika kojima je potrebna profesionalna pomoć pri odabiru zanimanja, odnosno daljnjeg obrazovanja s naglaskom na učenike sa zdravstvenim, socijalnim, psihofizičkim i drugim teškoćama, a izrađuju se izvješća na i nacionalnoj i regionalnim razinama. Ankete o profesionalnim namjerama obrađuju se svake godine na razini pojedine područne službe, a u 2011. godini započeta je obrada Anketa na populaciji od 52.621 učenika (37.344 učenika osnovne škole i 15.277 učenika srednje škole). Nakon identifikacije prioritetnih skupina učenici se uključuju u različite oblike profesionalnog usmjeravanja – profesionalno informiranje, savjetovanje i/ili cjelokupnu psihološko-medicinsku obradu ovisno o specifičnim potrebama učenika.

Projekti i ostale aktivnosti

Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru IPA IV (RLJP) priprema projektnu dokumentaciju za projekt „Novi pristupi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u pružanju usluga klijentima“. Opći cilj ovog projekta je jačanje i unapređenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u pružanju usluga klijentima. Svrha projekta je jačanje kapaciteta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u području posredovanja i pripreme za zapošljavanje. Početak provedbe očekuje se u listopadu 2012. Provedba projekta trajat će 18 mjeseci. Ukupna vrijednost projekta je 1.500.000 eura.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u sklopu IPA IV (RLJP) izradio dokumentaciju za projekt *Usluge HZZ-a klijentima: Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i ICT podrška*. Projekt se sastoji od dvije komponente: ugovora o uslugama i ugovora o nabavi roba. Ukupna vrijednost projekta je 4.020.000 eura (usluge: 2.430.000 eura; nabava roba 1.590.000 eura). Opći cilj projekta je poduprijeti razvoj kapaciteta hrvatskih javnih institucija i relevantnih nevladinih partnera iz područja zapošljavanja. Dvije su svrhe projekta: 1) Razviti unaprjeđen ICT sustav HZZ-a utemeljen na modelu integracije i razmjene podataka između ključnih dionika tržišta rada s ciljem pružanja boljih i kvalitetnijih usluga klijentima. 2) Podržati razvoj sustava cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, čije će usluge biti dostupne svim građanima Republike Hrvatske, a koji će se temeljiti na njihovim potrebama na području obrazovanja i izbora zanimanja, u skladu s politikom zapošljavanja i dobrom praksom Europske Unije.

Provedba Ugovora o uslugama počela je 27. lipnja 2011. godine. U sklopu Komponente I formirane su Radne skupine 1 i 2 s ciljem utvrđivanja modela razmjene i integracije podataka između HZZ-a i ključnih dionika, odnosno stupnja pokrivenosti ključnih poslovnih procesa HZZ-a informatičkom podrškom. U razdoblju od 9. do 12. mjeseca 2011. godine održano je sveukupno 13 sastanaka Radne skupine 1 (uključujući sastanke punog sastava Radne skupine 1 i individualne sastanke s članovima RS1) i 19 sastanaka Radne skupine 2 te je izrađena detaljna dokumentacija s analizom postojećeg stanja i preporukama za unaprjeđenje razmjene podataka i ICT sustava HZZ-a. U sklopu Komponente II planira se

izrada nove softverske infrastrukture, nadogradnja postojećih aplikacijskih modula i servisa te njihova integracija u novi HZZ-ov ICT sustav, sukladno predviđenim preporukama.

Dio projekta vezan za unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja provodi se kroz III, IV i V komponentu. Trenutačno su tijekom III i IV komponenta. U okviru Komponente III prepoznati su ključni dionici koji će sudjelovati u radu Nacionalnog foruma za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje. Nacionalni forum je zamišljen kao neovisna savjetodavna mreža i krovno tijelo na području cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, a koji će okupljati ključne dionike iz područja obrazovanja, zapošljavanja i socijalnog uključivanja. Održana su dva sastanka Radne skupine Nacionalnog foruma na kojima se raspravljalo o okvirima djelovanja i nadležnostima Forumu. Ova komponenta uključuje i procjenu postojeće hrvatske prakse Europske unije kao i izradu nacrtu zakonskog okvira za pružanje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja. Četvrta komponenta projekta donosi osnivanje sedam Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri i profesionalno usmjeravanje (CISOK) u Zagrebu, Osijeku, Koprivnici, Varaždinu, Slavonskom Brodu, Zadru i Šibeniku. Osnivanju centara prethodit će pregled najboljih praksi Europske unije vezanih uz Centre za profesionalno usmjeravanje te pregled njihovih usluga, kao i studijsko putovanje u jedan od Centara za profesionalno usmjeravanje u zemlju članicu Europske unije. U projekt su također bili uključeni predstavnici sindikata sa svojim predstavnikom u Upravljačkom odboru.

Razrada modela rada Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri u nadležnosti je Radne skupine 3 koja je sastavljena od relevantnih stručnjaka iz HZZ-a s nacionalne i regionalne razine. Održana su dva sastanka Radne skupine 3 na kojima su sudionici pokušali odrediti zajedničku viziju budućih Centara, te su se dotakli još nekih ključnih pitanja poput misije Centara, marketinške strategije, ciljeva, korisnika te aktivnosti kojima će se Centar baviti. Na osnovu definiranog modela bit će razvijen program treninga i priručnik procedura za zaposlenike Centara. Također, u okviru projekta predviđene su aktivnosti koje uključuju podršku savjetnicima u diseminaciji stečenih znanja i vještina ostalim zaposlenicima Centara te osiguravanje pomoći u pružanju usluga klijentima. Na kraju projekta Tehnička pomoć će izraditi evaluaciju rada Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri. Komponenta V odnosi se na predstavljanje Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri i profesionalno usmjeravanje ključnim dionicima, klijentima i široj javnosti na nacionalnoj i regionalnoj razini.

U 2011. godini kroz provedbu „Sajmova poslova“ te obilježavanja „Dana profesionalnog usmjeravanja“ u organizaciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje provodile su se aktivnosti promocije upisa učenica u tradicionalno muška zanimanja i obrnuto, učenika u tradicionalno ženska zanimanja.

Posebna pozornost u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje pridaje se učenicima koji imaju otežan pristup obrazovanju, ali i tržištu rada – učenici s teškoćama. Tijekom 2011. godine savjetnici za profesionalno usmjeravanje u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje ukupno su profesionalno savjetovali 5529 učenika osnovne škole, od toga njih 3544 s različitim socijalnim, razvojnim ili zdravstvenim teškoćama. Rezultat savjetovanja je mišljenje o najprimjerenijem obliku obrazovanja. Takav model ranih intervencija u radu s učenicima prevenira rizične čimbenike za rano napuštanje škole. Nadalje, osiguravaju se uvjeti za što bolju integraciju učenika u sustav obrazovanja kao i usklađivanje zahtjeva obrazovnih programa s učenikovim potencijalima, ali i potrebama.

Tijekom 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjelovao je i u radu radnih skupina drugih projekata unutar programa IPA IV (RLJP) kao što je npr. projekt „Uključivanje učenika s teškoćama u obrazovanje za zapošljavanje“ čiji je nositelj Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. U okviru projekta Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjelovao je u provedbi informativnih radionica o financijskim i drugim oblicima potpore za poslodavce koji provode naukovanje, praktičnu nastavu i/ili zapošljavaju osobe s invaliditetom te u radu radne skupine za harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva s onim Europske unije u

području obrazovanja učenika s teškoćama. U navedenom projektu izuzetno je aktivno sudjelovala i Hrvatska obrtnička komora, i to ne samo u okviru radnih skupina nego i u organizaciji provedbe radionica za poslodavce u okviru kojih je posebno radila na motivaciji za aktivno sudjelovanje obrtnika koji imaju dozvolu (licencu) za provedbu praktičnog dijela naukovanja.

3.5.3. Integrirati / uključiti potrebe tržišta rada u obrazovnu politiku na svim razinama.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provodila je aktivnost razvijanja novih strukovnih kurikuluma temeljenih i na potrebama tržišta rada, a temeljem metodologije za izradu standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma. Kroz IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja/ standarda kvalifikacija i kurikuluma" izrađeno 26 novih strukovnih kurikuluma. Državni proračun, razdjel 08091, program 1804, aktivnost A848014, računi 3211, 3237, iznos 150.000,00 kn. IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda/kvalifikacija i kurikuluma za SOO" (1.799.965 EUR (13.499.737,50 kn) za ugovor o pružanju usluga (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFCO)) - IPA IV (RLJP) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 1.140.147,86 EUR (8.482.702,22 kn); 969.125,68 EUR-EU (7.210.296,88 kn), 171.022,18 EUR-RH (1.272.405,34 kn).

U periodu od siječnja 2010. do srpnja 2011. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provodilo je i IPA projekt Daljnji razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) (ugovor o pružanju usluga u vrijednosti od 1 468 000 eura) s ciljem osiguranja neprekidnog poboljšanja obrazovnog sustava u Hrvatskoj vezanog uz prenosivost i priznanje kompetencija i kvalifikacija u skladu s potrebama tržišta rada na nacionalnoj/EU razini, a kako bi se podržao sustav transparentnosti i mobilnosti kao i zapošljivost hrvatskih građana. Svrha projekta je bila pružiti potporu razvoju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na nacionalnoj razini. Kroz projekt je izrađen nacrt Uredbe HKO (temelj za Zakon o HKO) izvršena je analiza zakonodavstva, aktivirano je 10 sektorskih radnih skupina (ukupno oko 200 članova radnih skupina), izrađeni primjeri standarda kvalifikacija (20), provedeno usavršavanje članova radnih skupina.

Nastavno na suradnju između MZOS-a i Svjetske banke započetu 2010. godine, kada je dogovorena potpora uvođenju programskih ugovora, u veljači 2011. godine održana je radionica „Programski ugovori-europska iskustva i hrvatski planovi“. U srpnju 2011. godine sastanak o sljedećim koracima održan je s rektorima u uredu Svjetske banke, na kojem su se svi rektori izjasnili da žele sudjelovati u pilot provedbi programskih ugovora s MZOS-om u akademskoj godini 2011./2012. Svjetska banka je potom predložila sljedeće aktivnosti za nastavak u akademskoj godini 2011./ 2012.: 1. razvoj nacionalnih pravila za programske ugovore kroz najmanje dvije radionice; 2. promjene na sveučilištima za provedbu programskih ugovora; 3. provođenje testiranja pregovora za programske.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provodila je projekt: „Regionalna mreža lokalnih obrazovnih ustanova“ (ugovor o pružanju usluga i ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava). Krajnji cilj projekta je stvaranje uvjeta za povećanje konkurentnosti odraslih polaznika na tržištu rada radi unaprjeđenja njihovog ekonomskog i socijalnog statusa. Glavna svrha projekta je unaprjeđenje ključnih i ostalih kompetencija odraslih polaznika kroz modernizaciju postojećih i razvoj novih kratkih programa ustanova za obrazovanje odraslih, koji će im omogućiti da aktivnije sudjeluju na tržištu rada, te poticanje regionalnog umrežavanja ustanova za obrazovanje odraslih radi razmjene i širenja programa te poboljšanje suradnje između ustanova za obrazovanje odraslih i relevantnih partnera kako bi se zadovoljile potrebe odraslih polaznika.

U sklopu projekta napravljeno je istraživanje „Metode analize obrazovnih potreba za gospodarski razvoj: Sažetak i rezultati za Republiku Hrvatsku“ na nivou županija, a koje

prikazuje analitičke podloge za usklađivanje postojećih i razvoj novih obrazovnih programa za stjecanje znanja i vještina koje su potrebne za gospodarski razvoj županija.

Tijekom 2011. godine, 20 projekata (ukupno 58 ustanova i njihovih partnera) dobilo je odobrenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za izvođenje 33 nova programa, a modernizirano je 8 već postojećih programa koje besplatno prolazi veliki broj polaznika (procjena je oko 2850).

Projekt je financiran iz sredstava IPA-e (85% sredstva EU i 15% sredstva RH) u iznosu 1.468.750 EUR (11.015.625 kn) za ugovor o pružanju usluga i 3.407.682,34 EUR (25.557.617,55 kn) za ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava. Financiranje kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO) - IPA IV (RLJP) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu isplaćen je iznos od 1.014.018,62 EUR (7.514.093,37 kn); 861.915,82 EUR-EU (6.386.979,31 kn); 152.102,80 EUR-RH (1.127.114,06 kn).

Tijekom 2011. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izdalo je školama rješenja za izvođenje strukovnih programa obrazovanja, uključujući i programe za učenike s teškoćama, sukladno potrebama tržišta rada u području njihove županije na koje su se podnositelji pozivali uz suglasnost osnivača, a sve u svrhu planiranja i provedbe upisa u iste. Navedeni podaci vezani uz mjeru 3.5.3.5. Jačati vezu između tržišta rada i obrazovne ponude putem planiranja upisa koji odražavaju racionalnu mrežu programa temeljenu na analizama tržišta rada. Donesena rješenja usklađena su s Odlukom o donošenju Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja.

3.5.4. Nastaviti povećavati broj osoba sa završenim srednjoškolskim i visokoškolskim obrazovanjem

U 2011. godini stipendije za učenike koji se školuju za obrtnička zanimanja osigurale su Obrtničke komore: Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Krapinsko – zagorske, Sisačko – moslavačke, Karlovačke, Varaždinske, Koprivničko – križevačke, Bjelovarsko – bilogorske, Primorsko – goranske, Ličko – senjske, Virovitičko – podravske, Požeško – slavonske, Brodsko – posavske, zadarske, Osječko – baranjske, Istarske, Dubrovačko – neretvanske i Međimurske županije. Obrtničke komore su ukupno izdvojile u protekloj godini 660.080,00 kuna.

Uprava za obrt MINGORP-a je u 2011. godini provodila projekt "Stipendiranje učenika u deficitarnim zanimanjima", kojim se dodjelom stipendija, u suradnji sa područnim obrtničkim komorama i gospodarskim subjektima malog gospodarstva, želi potaknuti učenike na školovanje za obrtnička zanimanja. Uprava za obrt je tijekom 2011. godine za navedeni projekt raspodijelila 1.233.600,00 kn na 339 stipendija učenicima za deficitarna zanimanja čime se želi povećati interes mladih za školovanje u deficitarnim obrtničkim zanimanjima kroz sustav strukovnog obrazovanja koji osigurava uvjete za ulazak kvalitetnih i motiviranih kadrova u obrtništvo.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je provodilo projekt iz IPA IV (RLJP) u okviru razvoja i provedbe Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Ova aktivnost se odnosi na provedbu programa dodjele bespovratnih sredstava (programa darovnica) prema načelima, ciljevima i smjernicama definiranim u okviru dosadašnjeg razvoja Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (ukupna vrijednost programa darovnica iznosi 4.400.000 eura). Trenutačno je u tijeku ocjenjivanje pristiglih projektnih prijava dostavljenih od strane prihvatljivih prijavitelja (osnovnih škola, gimnazija i visokoškolskih ustanova). Početak provedbe projekata se očekuje u jesen 2012. godine, a završetak provedbe u proljeće 2014. godine. Specifični ciljevi provedbe ovog programa dodjele bespovratnih sredstava su: razvoj i modernizacija sustava i kvalifikacija u općem i/ili visokom obrazovanju; razvoj kurikuluma/programa utemeljenih na ishodima učenja, uključujući studijske programe zasnovane na pravilnoj

upotrebi ECTS-a i ishoda učenja; razvoj kapaciteta za provedbu učenja usmjerenog na učenika/studenta. Prioritetna područja financiranja unutar postavljenih specifičnih ciljeva su: razvoj školskih kurikuluma za sustav općeg obrazovanja koji se zasnivaju na ishodima učenja; razvoj standarda kvalifikacija i/ili razvoj predmeta, modula ili studijskih programa na stranim jezicima.

3.5.5. Poboljšati kvalitetu i dostupnost strukovnog obrazovanja i istražiti moguće poticaje s ciljem njegove bolje povezanosti s tržištem rada i osiguravanja socijalne uključenosti i pravednosti

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih: U sklopu IPA projekta "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja/kvalifikacija i kurikuluma" razvijena je 'Metodologija za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma u RH'. Metodologija predviđa razvoj strukovnih kurikuluma koji će odražavati potrebe tržišta rada, ali biti i u funkciji nastavka obrazovanja. U sklopu ugovora za dodjelu bespovratnih sredstava "Implementacija novih kurikuluma" potpisano 18 ugovora sa strukovnim školama (i njihovim partnerima). IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda/kvalifikacija i kurikuluma za SOO" (1.799.965 EUR (13.499.737,50 kn) za ugovor o pružanju usluga (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO)) - IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 1.140.147,86 EUR (8.482.702,22 kn); 969.125,68 EUR-EU (7.210.296,88 kn), 171.022,18 EUR-RH (1.272.405,34 kn). Kroz IPA projekt 'Implementacija novih kurikuluma' 3.709.913,18 EUR (27.824.348,85 kn) za ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO)) - IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja.

U sklopu IPA projekta "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja/kvalifikacija i kurikuluma" izrađena je *online* baza strukovnih standarda zanimanja i strukovnih kvalifikacija E-kvalifikacije. IPA projekt "Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda/kvalifikacija i kurikuluma za SOO" (1.799.965 EUR (13.499.737,50 kn) za ugovor o pružanju usluga (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO)) - IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 1.140.147,86 EUR (8.482.702,22 kn); 969.125,68 EUR-EU (7.210.296,88 kn), 171.022,18 EUR-RH (1.272.405,34 kn).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih radila je na poboljšanju osiguranja kvalitete sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kroz razvoj kriterija, elemenata i sustava samovrjednovanja i vanjskog vrjednovanja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Rezultati: objavljen Priručnik za samovrjednovanje za ustanove za strukovno obrazovanje; objavljeno Izvješće o rezultatima provedenog pilot-procesa samovrjednovanja u strukovnim školama; razvijen internetski alat e-kvaliteta čiji je cilj pružiti podršku u provedbi hrvatskog okvira za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. IPA projekt "Razvoj osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO)", (1.639.750 EUR (12.298.125 kn) za ugovor o pružanju usluga (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO)) – IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos ukupno 1.147.825 EUR (8.572.539,22 kn); 975.651,24 EUR-EU (7.286.658,33 kn), 172.173,75 EUR-RH (1.285.880,89 kn).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih radila je i na poticanju inovacije u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te sposobnosti strukovnih škola za projektne

aktivnosti te uspješno apliciranje za korištenje bespovratnih sredstava kroz IPA fond te buduće ESF fondove. Organizirani su informativni dani (Zagreb, Split, Osijek, Opatija, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Zadar) na kojima su sudjelovali predstavnici strukovnih škola te predstavnici institucija i organizacija koje mogu djelovati kao partneri školama u provedbi projekata (poslodavci, lokalne vlasti, sindikati, udruge, zaklade, zadruge i sl.). Ukupno 405 sudionika. Održani su seminari (Zagreb, Split, Osijek, Opatija) na temu Kako pripremiti prijedlog IPA projekta u okviru navedenog natječaja kako bi predstavnici strukovnih škola stekli osnovna znanja o pripremi IPA projekata (upravljanje projektnim ciklusom, ciljevi, aktivnosti, održivost projekta...). Ukupno 208 sudionika. Održane su radionice (Zagreb, Split, Osijek, Opatija) na temu "Razvoj projekata u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u sklopu Europskog socijalnog fonda (ESF)". Cilj radionica bio je upoznati predstavnike strukovnih škola s mogućnostima financiranja u sklopu ESF-a. Ukupno 154 predstavnika strukovnih škola. IPA projekt "Implementacija novih kurikuluma" (ugovor o pružanju usluga u iznosu od 1.065.500 EUR (7.991.250 kn) (sredstva Europske komisije od 85 % uz nacionalno sufinanciranje od 15% kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO))- IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 622.713,59 EUR (4.634.070,32 kn); 529.306,55 EUR-EU (3.938.959,76 kn), 93.407,04 EUR-RH (695.110,56 kn).

Djelatnici Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih dodatno su educirani za provedbu reforme sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Dva kruga intenzivnog usavršavanja za svaki odjel. Sveukupno usavršavanje u sklopu projekta: 25 različitih trening tema, 47 dana treninga, 9 dana prezentacija, 86.25% djelatnika ASOO sudjelovalo u aktivnostima prvog i drugog kruga. Izrađen je web-portal za aktivnosti jačanja kapaciteta ASOO. Održan je pilot-tečaj e-učenja za 16 djelatnika ASOO o korištenju modula Web portala eLearning. Projekt je završio 7.12.2011. IPA projekt "Sveobuhvatno jačanje kapaciteta Agencije za strukovno obrazovanje" u iznosu od 1.168.500 EUR (8.763.750 kn) kroz ugovor o pružanju usluga. (sredstva Europske komisije od 85% uz nacionalno sufinanciranje od 15%. Financiranje kroz ASOO/ Odjel za financiranje i ugovaranje IPA programa (DEFECO)) - IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala) – Prioritet 3, Unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljavanja. Za 2011. godinu iznos 497.922,32 EUR (3.722.237,63 kn); 423.233,97 EUR-EU (3.163.901,97 kn), 74.688,35 EUR-RH (558.335,66 kn).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je provodila jačanje kompetencija strukovnih nastavnika kroz stručna usavršavanja. Plan stručnog usavršavanja za 2010/2011 i 2011/2012 je objavljen. U 2011. Agencija je provela 98 jednodnevnih ili dvodnevnih stručnih usavršavanja na kojima je sudjelovalo 2435 strukovnih nastavnika. Usavršavanje je strukturirano na opće i informativne teme i stručne teme. Ciljane skupine za usavršavanje su bile: nastavnici pripravnici, nastavnici koji rade s učenicima s teškoćama, koordinatori samovrjednovanja zajedno sa ravnateljima škola, međunarodna suradnja, nastavnici strukovnih predmeta po svim obrazovnim sektorima, nastavnici u programu vježbeničke tvrtke, voditelji međuzupanijskih stručnih vijeća. Utrošen je iznos od 331.088,00 kn.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je radila na promoviranju sustava strukovnog obrazovanja s ciljem jačanja njegove privlačnosti. Agencija je u 2011. organizirala i provela državna natjecanja i smotre učeničkih radova učenika srednjih strukovnih škola. Natjecanja su organizirana po obrazovnim sektorima u 69 natjecateljskih disciplina i 8 smotri učeničkih radova. Na državnim natjecanjima sudjelovalo je 1003 učenika, 692 mentora i 246 članova državnih povjerenstava. Raspored smotri, natjecanja, učenika i mentora po obrazovnim sektorima: 1. Graditeljstvo i geodezija (0 smotri, 8 disciplina, 119 učenika, 77 mentora); 2. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija (1 smotra, 13 disciplina, 150 učenika, 107 mentora); 3. Šumarstvo, prerada i obrada drva (1 smotra, 3 discipline, 60 učenika, 45 mentora); 4. Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (1 smotra, 5 disciplina, 111 učenika, 60 mentora); 5. Tekstil i koža (2 smotre, 6 disciplina, 50 učenika, 40 mentora); 6. Osobne, usluge zaštite i druge usluge (0 smotri, 2 discipline, 19 učenika, 17

mentora); 7. Turizam i ugostiteljstvo (0 smotri, 9 disciplina, 136 učenika, 75 mentora); 8. Poljoprivreda, prehrana i veterina (0 smotri, 6 disciplina, 58 učenika, 58 mentora); 9. Promet i logistika (0 smotri, 7 disciplina, 49 učenika, 26 mentora); 10. Elektrotehnika i računalstvo (1 smotra, 3 discipline, 77 učenika, 56 mentora); 11. Zdravstvo i socijalna skrb (1 smotra, 2 discipline, 92 učenika, 67 mentora); 12. Grafička tehnologija i audiovizualne tehnologije (1 smotra, 3 discipline, 64 učenika, 31 mentor); 13. Kemijska tehnologija (0 smotri, 2 discipline, 18 učenika, 10 mentora). Utrošen je iznos od 2.222.804,86 kn. Hrvatska obrtnička komora je za donacije strukovnim školama koje su domaćini državnih natjecanja u organizaciji natjecanja za obrtnička zanimanja s liste vezanih i povlaštenih obrta utrošila iznos od 30.000,00 kuna.

Glede aktivnosti praćenja kvalitete obavljanja praktičnog dijela naukovanja u pravnim osobama koje imaju dozvolu (licencu) za provedbu temeljem jasno razrađenih kriterija i instrumentarija za praćenje, u Hrvatskoj obrtničkoj komori je 2011. godine imenovano Povjerenstvo za kvalitetu koje će između ostalog imati zadaću razraditi kriterije i instrumentarij za praćenje provedbe praktičnog dijela naukovanja u pravnim osobama. U samo praćenje krenut će se nakon izrađenog instrumentarija i dogovorene metodologije praćenja.

U 2011. godini završila je provedba projekta „Strukovno obrazovanje usmjereno na tržište rada u RH“ čiji je cilj bio unaprijediti strukovno obrazovanje za obrtnička zanimanja i uskladiti ga s potrebama gospodarstva. Projekt su u protekle četiri godine realizirali Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, i GIZ (die Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH), u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Hrvatskom obrtničkom komorom, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Kroz projekt je ostvaren značajna suradnja u usklađivanju profesionalnog usmjeravanja i obrazovanja za obrtnička zanimanja (osobito u Zadarskoj županiji). Kroz projekt su izrađeni obrazovni programi za dva trogodišnja obrtnička zanimanja (Instalater kućnih instalacija i Automehatroničar), u školama koje su bile obuhvaćene projektom uveden je tzv. projektni tip nastave te su provedene edukacije nastavnika. Također, izrađeni su programi daljnjeg usavršavanja pod nazivom „Kuhar wellness i dijetalne prehrane“. U cilju unaprjeđenja profesionalnog usmjeravanja te utvrđivanja budućih potreba gospodarstva za različitim zanimanjima dio aktivnosti projekta bio je usmjeren na razvoj modela za utvrđivanje budućih potreba gospodarstva za različitim zanimanjima.

3.5.6. Osigurati odgovarajuću podršku i kreirati poticaje za poslodavce da investiraju u kontinuirano obrazovanje svojih zaposlenika.

Hrvatska udruga poslodavaca i Hrvatska gospodarska komora radile su na promoviranju pozitivnih primjera poslodavaca koji ulažu u obrazovanje svojih radnika. Kao i o ostalim temama, Hrvatska udruga poslodavaca je poslovnu zajednicu informirala o ulozi obrazovanja i potrebi ulaganja u obrazovanje radnika kroz Poslovni dnevnik. Na ovim stranicama, osim što HUP informira o svojim aktivnostima, promoviraju se uspješni primjeri poduzetničkih poduhvata. Svaki od takvih primjera neminovno uključuje i dobro upravljanje tvrtkom, a koje uključuje ulaganje u obrazovanje. Tijekom 2011. godine bilo je objavljeno više od 20 članaka na ovu temu, bilo na izravne načine šaljući poruku o važnosti obrazovanja, bilo kroz indirektno, informirajući o uključenosti u brojne projekte i HUP-a i poduzetnika u IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala). Tema obrazovanja i ulaganja u obrazovanje radnika prepoznata je od strane poslovne zajednice kao izuzetno važna, što potvrđuje činjenica da je početkom 2011. godine osnovana i HUP – Udruga poslodavaca u obrazovanju, koja okuplja obrazovne ustanove iz privatnog i javnog sektora. Udruga okuplja poslodavce iz djelatnosti obrazovanja od osnovnoškolskog do visokog obrazovanja, kao i neformalne oblike obrazovanja. Osim što se Udruga vrlo rano uključila u pripremu paketa zakona iz područja obrazovanja, predstavnici Udruge su svojim čestim istupima u medijima promovirali važnost obrazovanja i ulaganja u

znanje. Udruga je potvrdila kako je pravo vrijeme za definiranje novih strateških ciljeva koji bi ukazali na potrebu stvaranja društvene klime uvažavanja i podrške obrazovanju i kulturi učenja jer je to jedan od neizostavnih načina podizanja razine konkurentnosti domaćeg gospodarstva i povećanja društvenog blagostanja unutar Europske unije. Jedan od važnijih ciljeva osnivanja Udruge je promocija i značaj obrazovanja te jačanje svijesti u javnosti o potrebi jačeg povezivanja obrazovanja i gospodarstva.

Hrvatska gospodarska komora: U kriterijima dodjele znakova Hrvatska kvaliteta, Izvorno Hrvatsko i Zlatna kuna jedan od kriterija je i ulaganje u ljudski kapital kroz obrazovanje vlastitih zaposlenika, unapređenje poslovnih procesa i zapošljavanje. Tijekom godine dodijeljeno je 10 znakova Hrvatske kvalitete i 8 Izvorno Hrvatsko za proizvode u 17 trgovačkih društava. U županijskim komorama Zlatna kuna dodjeljuje se malim, srednjim i velikim trgovačkim društvima. Tako je 60 gospodarstvenika dobilo nagradu za izvrsno poslovanje u 2011. godini. Također se 8 Zlatnih kuna dodjeljuje na nacionalnoj razini za mala, srednja i velika trgovačka društva, banke i društva za osiguravanje. Na 9. međunarodnoj konferenciji za razvoj ljudskih potencijala-EDUCA PLUS cijeli drugi dan tematski je bio posvećen efikasnosti ljudskog kapitala kroz ulaganje u ljudski kapital i društveno odgovorno poslovanje. Svoju pozitivnu praksu i važnost ulaganja u ljudski potencijal kroz primjere kako to rade prezentiralo je 4 poduzetnika i jedan predstavnik znanstvene zajednice. Kroz sve oblike medija promoviraju se ovi pozitivni primjeri poslodavaca, na TV, radiju, Internetu, dnevnim tiskovinama i Privrednom vjesniku.

3.5.7. Razviti integriranu strategiju cjeloživotnog učenja i produžiti trajanje obrazovanja.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa radilo je na razvoju modela priznavanja / vrednovanja neformalno i informalno stečenog znanja kao dijela projekta razvoja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Sastavni dio provedbe HKO-a je priznavanje, odnosno provjera i vrednovanje neformalno i informalno stečenih kompetencija. Ova zadaća čini sastavni dio usvojenoga akcijskog plana do 2012. godine, dio je aktivnosti radne podskupine unutar Stručnoga tima. U praksi trenutačno postoji niz načina priznavanja neformalnog i informalnog stečenih kompetencija (npr. u sustavu obrazovanja odraslih, uvjetovanjem radnoga iskustva kao zadovoljavajuće zamjene za druge formalne uvjete pri zapošljavanju ili nastavku obrazovanja- obrtništvo, i drugo). U visokom obrazovanju postoji niz unutarnjih akata (pravilnika na razini fakulteta) koji uređuju pitanje vrednovanja i prijenosa stečenoga drugdje u sustav), u srednjoškolskom obrazovanju mogućnost razlikovnih ispita s priznavanjem ranije stečenih kompetencija u drugom programu itd., ispiti državne mature ...). Razvojem standarda kvalifikacija, odnosno definiranjem njegovih sastavnica kroz četiri osnovna svojstva (razina, profil, obujam i kvaliteta) razvijaju se, uz ostale podatke, jedinice ishoda učenja i njihovo dokazivanje (provjera). Uvrštavanjem u registar omogućit će se ljudima dokazivanje stečenoga na bilo koji način jer će sve biti zadano na način da udovolji standardu određene kvalifikacije. Trenutačno nedostaje jedinstveni zakonodavni okvir, instrumenti i postupci te nadležnosti na razini sustava, što će se postupno urediti Zakonom o HKO-u (za daljnje korake na razvoju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira vidjeti poglavlje 2.3 – Hrvatski kvalifikacijski okvir).

Temeljem rada na izradi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, izraditi će se Strategija cjeloživotnog učenja. Izrada Strategije cjeloživotnog učenja kao posebnoga i cjelovitog dokumenta nije započeta, ali svi reformski procesi koji se odvijaju u nekoliko posljednjih godina, a obuhvaćaju sustav odgoja, obrazovanja i znanosti, temelje se na načelu osiguravanja i potrebe za cjeloživotnim učenjem. Sukladno tome, svi dosadašnji strateški dokumenti ugradili su cjeloživotno učenje kao načelo, koncepciju, cilj, a kroz standarde, zakonodavstvo, provedbene propise, aktivnosti, potrebe te projektnu aktivnost, sustav jača implementaciju onih sastavnica koje osiguravaju cjeloživotno učenje kao temelj vizije sektora obrazovanja (i šire), a vizija je stvaranje društva znanja. U određenom trenutku će svi započeti procesi reformiranja i mijenjanja odgojne i obrazovne prakse u hrvatskom sustavu

dovesti do cjelovite Strategije cjeloživotnog učenja kao nužne posljedice. Isto tako, planira se i razvoj modela priznavanja / vrednovanja neformalno i informalno stečenog znanja.

3.6. Poboljšanje prilagodljivosti radnika i poduzeća

3.6.1. Definirati strategiju politike usmjerene na poboljšanje postojeće kombinacije sigurnosti i fleksibilnosti na hrvatskom tržištu rada, uzimajući u obzir principe i puteve koji su zadani za fleksigurnost (EC Komunikacija "Prema općim principima fleksigurnosti: više radnih mjesta i bolja radna mjesta kroz fleksibilnost i sigurnost" (27.6.2007. Bruxelles, COM(2007) 359)), usvojeno od Europskog vijeća 5. prosinca 2007.

U svrhu poticanja veće fleksibilnosti u kombinaciji sa sigurnošću, Hrvatski zavod za zapošljavanje od 2011.g. uvodi novu mjeru – Sufinanciranje zapošljavanja na "dijeljenom radnom mjestu". Ova mjera uključuje rad dviju osoba na istom radnom mjestu, u nepunom radnom vremenu. Od 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje stvorio je preduvjete za provedbu mjere Sufinanciranje zapošljavanja na dijeljenom radnom mjestu, međutim mjera nije bila provođena, jer poslodavci nisu iskazali interes za korištenjem iste. Naime, zbog obveze osiguranja prava iz radnog odnosa i kolektivnog ugovora, poslodavci imaju obvezu isplate regresa, božićnice i drugih davanja, čime se trošak rada na teret poslodavca povećava. Osim navedenog, doprinose na plaću za sudionike mjere poslodavac plaća u punom iznosu, a ne prema satima rada u kraćem radnom vremenu od punog radnog vremena.

Nadalje, u lipnju 2011, Sabor je donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu, koji je omogućio fleksibilnost korištenja radnog vremena (detaljnije o tome navedeno je u poglavlju 2.6.1.).

Brojčani podaci o udjelu fleksibilnih oblika zaposlenosti u ukupnoj zaposlenosti već su navedeni u poglavlju 2.2. Stanje i kretanja na tržištu rada.

3.6.2. Implementirati posebne poticaje i mjere s ciljem povećanja participacije odraslih u obrazovanju prema dvjema komponentama koncepta fleksigurnosti: sveobuhvatna strategija cjeloživotnog učenja i učinkovite politike aktivnog tržišta rada.

Hrvatska udruga poslodavaca prepoznala je važnost ulaganja u obrazovanje te je informirala svoje članove o poreznim olakšicama za one poslodavce koji ulažu u obrazovanje i usavršavanje svojih radnika. Informiranje je provedeno putem web stranice HUP-a kao i prilikom izravnih kontakata s članovima, posebice onima iz Udruge malih i srednjih poduzetnika. No, treba spomenuti kako je i inače, prije uvjeta ekonomske krize, naročito malim i srednjim poduzetnicima, zbog ograničenih resursa oduvijek bilo teže ulagati u obrazovanje svojih radnika, a da je to tijekom krize još više došlo do izražaja. Pogotovo treba imati na umu da je do najvećeg gubitka radnih mjesta tijekom krize, a radi se o otprilike 100 000 radnih mjesta, došlo u privatnom sektoru, posebice kod malih i srednjih poduzetnika.

Hrvatska gospodarska komora je organizirala za svoje članice 20 seminara na temu „Financiranje, državne potpore i porezi za male i srednje poduzetnike u RH“. Jedna od informacija se odnosila i na porezne olakšice za poslodavce koji ulažu u obrazovanje i usavršavanje zaposlenika.

Od 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje operativno provodi mjeru Potpora za očuvanje radnih mjesta čiji je cilj zadržati u radnom odnosu radnike za koje poslodavac može osigurati rad u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno, ali im ne može zbog poslovnih poteškoća osigurati plaću za puno radno vrijeme. Zavod radnicima sufinancira

razliku neto plaće prije i nakon uvođenja Programa rada u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno, a najviše do 20% iznosa razlike. Poslodavac je u obvezi obračunati i uplatiti doprinose prema plaći prije Programa. U 2011. godini mjeru su koristili veliki poslodavci prerađivačkih i djelatnosti građevinarstva. Mjerom je obuhvaćeno ukupno 533 osoba, od čega 101 (ili 18,9%) žena uz trošak od 3.167.887,76 kn. Kod provedbe mjere Potpora za očuvanje radnih mjesta istaknuli bi pozitivna iskustva posebice ističući zainteresiranost i suradnju svih dionika (od radnika, predstavnika sindikata, sindikalnih središnjica i menadžmenta tvrtke) svoje iskustvo u provedbi mjere prezentirali su Zavodu i Uredu za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske kako bi se poboljšali kriteriji i proširio obuhvat korisnika u narednom provedbenom razdoblju.

Iako su u 2011. godini stvoreni preduvjeti za provedbu mjere Sufinanciranje zapošljavanja zamjenskog radnika za zapošljavanje nezaposlenih osoba u zamjenu za osobu koja je na obrazovanju, poslodavci nisu iskazali interes za korištenje navedene mjere. Slabi interes vjerojatno proizlazi iz činjenice da na hrvatskom tržištu rada još nije stvorena klima koja bi poslodavce poticala da radnike šalju na obrazovanje, odnosno šalju radnike na kraće vidove obrazovanja koji su specijalistička usavršavanja i za visokokvalificirane radnike.

SSSH je za potrebe svojih udruženih granskih sindikata u svome sjedištu u ožujku 2012. godine organizirao seminar o mjeri *Sufinanciranje razlike neto plaće radnika prije i nakon skraćivanja radnog vremena*. O mjeri su govorile stručnjakinje HZZ-a. SSSH je udruženim sindikatima proslijedio i pisanu informaciju o ovim mjerama kao i podatke za direktno kontaktiranje stručnjaka HZZ-a. Informacije su date i kroz web stranicu SSSH, kao i kroz njegovo glasilo „Sindikalna kacija“.

SSSH ove mjere drži izuzetno značajnima za restrukturiranje poduzeća i njihovu prilagodbu promijenjenim uvjetima na tržištu, međutim, držimo da su ostale više na razini potencijala nego što su doista korištene (primjerice, skraćivanje radnog vremena... u 2011. godini koristile su samo dvije tvrtke s oko 500 zaposlenih radnika, što je zanemarivo u odnosu na potrebe RH, izuzetno pogođene krizom; poslodavcima je očito lakše otpustiti radnike nego koristiti mjeru u cilju održavanja svoje poslovne aktivnosti ali i zadržavanja radnih mjesta!).

Praksu educiranja svoje strukture namjeravamo nastaviti, međutim, držimo da bi prilikom pokretanja inicijative za osnivanje konkretnog mobilnog tima HZZ o tome trebao izvijestiti socijalne partnere (HUP i sindikalne središnjice) da bismo i mi prema svojim strukturama mogli promptno reagirati, a kako bi se potencijal mobilnog tima bolje iskoristio. To je sindikalna članica Upravnog vijeća HZZ-a i predložila na prvoj sjednici novog UV-a u 2012. godini.

3.6.3. Razviti i implementirati politike usmjerene na povećanje šansi radnika na privremenim poslovima da napreduju prema dobivanju redovnog zaposlenja.

U sadašnjim uvjetima, radi posljedica ekonomske krize, a s obzirom na porast nezaposlenosti, trenutni prioritet je radna aktivacija, bez obzira u kojem obliku (rad na određeno, rad na neodređeno, rad u nepunom radnom vremenu, itd.).

3.6.4. Aktivno uključiti socijalne partnere u rasprave i razvoj gore navedenih političkih rješenja.

Podaci o uključenosti socijalnih partnera u provedbu JAP-a navedeni su u okviru mjere 3.7.1.

3.7. Dobro upravljanje

3.7.1. Značajno uključiti socijalne partnere u implementaciju JAP-a.

Socijalni partneri su od samog početka uključeni u JAP proces. Također su bili uključeni u sam proces izrade JAP dokumenta (na način da je završna verzija JAP-a detaljno prezentirana i raspravljena sa socijalnim partnerima na sastanku u prosincu 2007. godine, kada je konačna verzija JAP-a podržana od strane socijalnih partnera), ali se njihova uključenost nastavila i u implementaciji JAP-a iako smatraju da nisu dostatno uključeni, između ostalog zbog nedostatka vlastitih kapaciteta za praćenje tržišta rada. Socijalni partneri bili su članovi radne skupine za izradu Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. (kao plana provedbe JAP-a), a jednako tako su tijekom 2010.g. bili i članovi radne skupine za izradu Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2011.-2012. Osim što su uključeni kao sudionici u izradi Nacionalnog plana, oni su također uključeni i kao nositelji pojedinih provedbenih aktivnosti te su uključeni i u praćenje i izvještavanje o provedbi mjera/aktivnosti iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja. Jednako tako, socijalni partneri imali su aktivnu ulogu na dosadašnjim JAP Konferencijama.¹²

Mjera informiranja i izvještavanja lokalnih GSV-a o implementaciji Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja i ostvarenim rezultatima, provodi se u okviru redovitih aktivnosti Ureda za socijalno partnerstvo, u kontinuiranoj komunikaciji i suradnji s županijskim GSV-ima. SSSH također prosljeđuje relevantne informacije svojim teritorijalnim povjerenicima te predlaže inicijative i teme prema lokalnim GSV-ima preko svojih predstavnika. Također, 15. lipnja 2011. godine u Uredu za socijalno partnerstvo održana je 3. sjednica Povjerenstva za zapošljavanje, obrazovanje i usklađivanje s tržištem rada Gospodarsko-socijalnog vijeća, na kojoj su predstavnici Uprave za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Povjerenstvu predstavili nacrt Izvješća o provedbi Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske (JAP) za 2010. godinu, nakon čega je navedeno Povjerenstvo primilo na znanje nacrt Izvješća.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je provodio izvještavanje o provedenim aktivnostima i informacijama o planiranim aktivnostima na implementaciji JAP-a na sastancima savjetodavnih vijeća HZZ-a. U 2011. godini održana su 22 savjetodavna vijeća, u svakoj područnoj službi po jedan te su na svakom održane prezentacije o provedenim aktivnostima i informacijama o planiranim aktivnostima na implementaciji JAP-a.

3.7.2. Razviti strategiju za dvostrani dijalog i socijalni dijalog na sektorskoj razini.

Na provedbi ove mjere radilo se kontinuirano te je nastavljen postupak osnivanja sektorskih vijeća. Osnovana su Socijalna vijeća za sektor tekstila, obuće, kože i gume, za sektor drvne industrije i šumarstva kroz koja će se nastojati socijalnim dijalogom riješiti probleme koji opterećuju svaki pojedini sektor u cilju iznalaženja zadovoljavajućih rješenja. Zaokret u hrvatskoj gospodarskoj politici nije samo nužan, već i neizbježan, uključujući provođenje strukturnih reformi. U tome cilju, odnosno uspostavi otvorenog, fleksibilnog i dinamičnog gospodarstva, izvozno orijentiranog, sa sposobnošću brzog usvajanja novih tehnoloških rješenja, kao i podizanju kvalitete ljudskog kapitala, kroz pojačano ulaganje u obrazovanje, znanost i tehnologiju te podizanje razine materijalne i socijalne sigurnosti radnika, socijalni partneri moraju dati maksimalni doprinos.

Utemeljenjem i institucionalnim jačanjem sektorskog socijalnog dijaloga te korištenjem sektorskog socijalnog dijaloga, kao procesa učenja socijalnih partnera i ostalih zainteresiranih sudionika, stvaraju se uvjeti za održanje sektorskog mira te za razvoj

¹² Na JIM/JAP Konferenciji, održanoj u veljači 2010. godine, socijalni partneri bili su prezenteri pojedinih tema, jednako tako i na JIM-JAP Konferenciji u svibnju 2011. i svibnju 2012.

povjerenja i partnerskih odnosa s namjerom boljeg strukturiranja i uz predviđanje mogućih budućih tijekova razvoja. Isto tako, socijalni partneri u sektoru prometa javnosti su predstavili plan rada bipartitnih sektorskih vijeća za socijalni dijalog u cestovnom i željezničkom prometu. Formiraju se podloge za rad vezano uz pomorski i zračni promet također, a pokreće se i inicijativa za uspostavljanje sektorskog vijeća za turizam. S tim u vezi početkom 2012. godine održan je i Okrugli stol o bipartitnom dijalogu u sektoru prometa. Skup je održan u organizaciji Hrvatske udruge poslodavaca i Sindikata prometa i veza Hrvatske.

Hrvatska udruga poslodavaca podržava ovakav socijalni dijalog jer se ovdje radi o dijalogu sa konkretnim problemima i izazovima na razini sektora, a osim toga poslodavci i sindikati imaju zajednički interes, a to je da dobro surađuju. U bipartitnim sektorskim vijećima za socijalni dijalog u prometu, po uzoru na kolege iz Europe, predstavnici sindikata i poslodavaca će samostalno i autonomno kreirati sadržaj i tempo dijaloga na područjima od zajedničkog interesa.

U 2011. godini odvijala se aktivnost provedbe strukturnog dijaloga o zapošljavanju s organizacijama mladih i neorganiziranim mladima. Prema izvješću Mreže mladih Hrvatske, provedba aktivnosti ide po planu. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je Mreži mladih Hrvatske sredinom 2011. u sklopu projekta: „Obilježavanje Međunarodne godine mladih“ prebacilo dio sredstava predviđen za realizaciju ove aktivnosti provedbe strukturnog dijaloga u iznosu od 55.000,00 kuna. Mreža mladih Hrvatske je ostvarila dodatnu potporu u sklopu programa „Mladi na djelu“, kojeg u Republici Hrvatskoj administrira Agencija za mobilnost i programe EU u iznosu od 6.702,00 eura. Aktivnosti koje se financiraju kroz navedenu potporu traju do lipnja 2012. dokad vjerujemo da će dio aktivnosti u nadležnosti Mreže mladih Hrvatske biti u potpunosti realizirane. Naglašavamo kako je potpora koja je ostvarena iz sredstava državnog proračuna morala biti iskorištena do kraja 2011., što je stvorilo određene probleme u planiranju aktivnosti s obzirom da je za njihovu realizaciju predviđena i cijela 2012. Mreža mladih Hrvatske se prilagodila neočekivanim okolnostima te uspjela upotrijebiti spomenutu potporu do kraja 2011. (izvještaj o utrošenim sredstvima dostavljen resornom Ministarstvu socijalne politike i mladih krajem siječnja), no upozorila je na potrebu za većom fleksibilnošću pri upotrebi financijskih sredstava u sklopu NPPZ-a, što se prije svega odnosi na aktivnosti čiji rok provedbe nadilazi proračunsku godinu, a posebice na one aktivnosti koje uključuju (su)nositelje koji nisu tijela državne i javne uprave, kao što je ovdje bio slučaj. U sklopu ove aktivnosti dosad Mreža mladih Hrvatske je okupila i koordinirala radom Nacionalne radne skupine za provedbu strukturiranog dijaloga, koja broji 10 članova/ica iz redova odgovornih tijela državne uprave, HUP-a, Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Instituta za društvena istraživanja te dviju organizacija mladih: Udruge ZUM iz Pule te Volonterskog centra Zagreb. Radna skupina, koja se dosad okupila na jednom fizičkom sastanku, služi kao svojevrsni savjetodavni odbor i podrška realizaciji strukturiranog dijaloga. Dosad su njeni članovi/ce bili uključeni u izradu upitnika koji je upotrijebljen za provedbu internetskih konzultacija te razradu metodologije za provedbu fizičkih konzultacija na terenu. Osim toga, članovi Radne grupe imali/e su priliku dati svoje sugestije na izgled i sadržaj mrežne stranice strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj: www.mladi-rade.net.

Osim toga, izrađen je radijski *jingle* koji poziva mlade u dobi od 15 do 30 godina da se uključe u aktivnosti strukturiranog dijaloga, koji se kao i upitnik za provedbu internetskih konzultacija se nalazi na ranije spomenutoj stranici: www.mladi-rade.net. Do današnjeg dana ovim konzultacijama je pristupilo oko 850 sudionika/ca. Ipak, najznačajniji dio aktivnosti su same konzultacije koje se od prosinca 2012. provode u osam hrvatskih gradova, redom u partnerstvu s organizacijama članicama MMH: : Info zona (Split), Udruga za promoviranje humanosti i urbane kulture – HUK (Knin), Udruga Delta (Rijeka), Udruga ZUM (Pula), Domaći (Karlovac), PRONI Centar za socijalno poučavanje te Udruga Krik (Slatina). Isključivi provoditelj aktivnosti za Grad Zagreb je MMH. Dosad su konzultacije provedene u svim gradovima osim u Slatini, te je u njima sudjelovalo oko 170 mladih ljudi različitih profila,

dobnog raspona te položaja na tržištu rada. Konzultacije obuhvaćaju fokus grupe, vođene po strogim kriterijima kvalitativne metodologije te konzultativne panele, u kojima sudionici/ce svoje zaključke i preporuke konzultiraju s nekim od predstavnika/ca dionika na tržištu rada. U narednim mjesecima slijedi obrada prikupljenih podataka i njihovo objedinjavanje u izvještaj, koji će biti predstavljen u sklopu završne konferencije predviđene za svibanj ili lipanj 2012. u Zagrebu. MMH će napraviti značajne napore da predstavnike/ce relevantnih javnih institucija uključi u ovu konferenciju, gdje će dužnosnici/e imati priliku rezultate prvog strukturiranog dijaloga raspraviti sa samim mladim ljudima koji su u njemu sudjelovali.

Tijekom 2011. Ured za socijalno partnerstvo radio je na aktivnosti potpisivanja Sporazuma o osnivanju sektorskih vijeća te uspostavljanje njihovog rada.

Početakom 2012. godine donesena je Deklaracija o važnosti cestovnog prometa kao i Program rada Socijalnog vijeća za sektor cestovnog prometa za 2012. godinu. Provedba će se odvijati tijekom 2012. godine.

3.7.3. Odrediti jasne kriterije za predstavnike socijalnih partnera u gospodarsko-socijalnim vijećima te za kolektivno pregovaranje.

Predstavnici socijalnih partnera su vrlo aktivno sudjelovali u svim aktivnostima na izradi novih kriterija za reprezentativnost sindikalnih središnjica i poslodavačkih udruga više razine kao i na izradi kriterija za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i granskih udruga poslodavaca (vidjeti više u Izvješću za 2010. godinu). Prema pisanim očitovanjima svih sindikalnih središnjica i HUP-a, MINGORP je početkom 2011. godine izradio prijedlog Zakona, a sporna su se pitanja (u skladu s ranijim dogovorom) trebala prepustiti arbitraži. No, kada je izjava o arbitraži trebala biti potpisana, tri su središnjice odbile arbitražu i ostale kod svojih ranijih zahtjeva, a za arbitražu su bili samo SSSH i NHS. Nakon toga je dogovoreno da će prijedlog novoga Zakona izraditi grupa neovisnih stručnjaka, koji su do ljeta 2011. godine izradili dvije verzije Zakona, a nakon toga je i MINGORP izradio svoju verziju. Međutim, zbog parlamentarnih izbora rad na Zakonu nije nastavljen.

Početakom 2012. godine novoosnovano Ministarstvo rada i mirovinskog sustava formiralo je tripartitnu radnu skupinu. Nakon dugotrajne rasprave oko uređivanja kriterija za reprezentativnost socijalnih partnera u srpnju 2012. godine je u Hrvatskom saboru donijet Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje (Narodne Novine 82/12).

3.7.4. Pokrenuti program za jačanje kapaciteta organizacija socijalnih partnera.

Tijekom 2011. provodila se aktivnost osiguranja preduvjeta za provedbu projekta "Promocija socijalnog dijaloga", koji će se provoditi putem korištenja strukturnih fondova, nositelji su bili Ured za socijalno partnerstvo, socijalni partneri te Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Faza programiranja za prioritet koji se odnosi na socijalni dijalog je završena, u tijeku je izrada projektne dokumentacije. Obzirom na činjenicu kako je temeljem Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pravno prestalo postojati te su poslove predmetnog tijela preuzela novoosnovana ministarstva, kao i da Zakonom o vladi nije predviđeno osnivanje Ureda za socijalno partnerstvo, projektne dokumentacije biti će nužno mijenjati kako bi se stvorili povoljni preduvjeti za provedbu ovog projekta. Ured za socijalno partnerstvo surađuje sa Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava na pripremi Operativnog programa za Europski socijalni fond koji je tematikom dotiče promocije socijalnog dijaloga.

3.8. Izgradnja administrativnih kapaciteta

3.8.1. Stvoriti dostatne administrativne kapacitete za razvoj politike, planiranje, implementaciju i nadzor u svim relevantnim javnim tijelima i agencijama na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Osobito provesti planirano povećanje broja zaposlenih u različitim institucijama tržišta rada pravodobno s ciljem osiguranja implementacije preporuka navedenih u JAP-u¹³.

Glede aktivnosti osiguranja administrativnih kapaciteta za redovito i točno opisno i statističko izvješćivanje o sadržaju, sudionicima i izdacima za mjere politike zapošljavanja i druge intervencije prema metodologiji EUROSTATATA, tijekom 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje nastavio je pripremu za statističko izvješćivanje u okviru Eurostatove baze podataka o politici zapošljavanja (LMP Database). Dopunjeno je kvalitativno izvješće o intervencijama na tržištu rada koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje i poslano Eurostatu.

U okviru unaprjeđenja međunarodne suradnje vrijedan doprinos razvoju sustava cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja predstavlja i sudjelovanje Republike Hrvatske u radu Europske mreže politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (engl. European lifelong guidance policy network – skr. ELGPN). Hrvatski zavod za zapošljavanje je službeni član Mreže od siječnja 2011. godine. Kao glavni nositelj aktivnosti profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj imenovan je nacionalnim predstavnikom i koordinatorom aktivnosti u radu Mreže od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Mreža je osnovana od strane država članica EU 2007. godine, a cilj joj je pomoći državama članicama EU u uspostavi suradnje u području cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te predlaganje odgovarajućih struktura i mehanizama potpore u provedbi prioriteta identificiranih u Rezoluciji o cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju (2004, 2008). Rad i aktivnosti u ELGPN-u omogućit će daljnji razvoj sustava profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj, a time utjecaj na usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada. Republika Hrvatska u 2011. godini aktivno je sudjelovala u radu Mreže kroz dva plenarna sastanka, dva studijska putovanja u okviru radne skupine "Vještine upravljanja karijerom" te studijskom putovanju vezanom uz radnu skupinu "Mehanizmi kooperacije i koordinacije". U sklopu prve radne skupine, izrađen je prijedlog kataloga aktivnosti sa svrhom razvoja vještina upravljanja karijerom u sustavu zapošljavanja.

Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u aktivnostima sljedeća dva radna paketa: a) Vještine upravljanja karijerom (Radni paket 1.) – vještine upravljanja su kompetencije koje ljudima omogućavaju da upravljaju razvojem svoje karijere: glavni cilj usluga i programa cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja je upravo razvoj ovih kompetencija; vještine upravljanja karijerom odnose se na načine prikupljanja i korištenja informacija o sebi, obrazovanju i svijetu rada, kao i na vještine potrebne za donošenje i provođenje odluka i realizaciju prijelaza; b) Mehanizmi suradnje i koordinacije (Radni paket 3.) – u svim se zemljama usluge profesionalnog usmjeravanja pružaju u različitim sektorima, u nadležnosti različitih ministarstava i drugih tijela i institucija (škole, visokoškolsko obrazovanje, javne službe za zapošljavanje, socijalni partneri, dobrovoljni sektor, privatni sektor); sve europske zemlje razvijaju nacionalne forume i druge mehanizme kako bi okupile sva ova tijela i ostvarile učinkovitiji razvoj politike i usklađenije pružanje usluga.

Predstavnici MZOS-a i stručnih agencija sustava obrazovanja sudjeluju kao partneri u provedbi ove aktivnosti. Nositelj aktivnosti je Hrvatski zavod za zapošljavanje.

¹³ Napominjemo da je i dalje na snazi Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 153/09.).

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u sklopu IPA I. (Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija) razvio projekt Centar tržišta rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Vrijednost ugovora o uslugama za navedeni projekt je 1.000.000 €. Opći cilj projekta je jačanje kapaciteta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i ostalih institucija/organizacija na tržištu rada s ciljem razvijanja učinkovitijeg i djelotvornijeg tržišta rada, a svrha projekta je podržati osnivanje Centra tržišta rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s ciljem obrazovanja zaposlenika HZZ-a i drugih ključnih dionika na tržištu rada. Provedba projekta je započela u listopadu 2010. godine. Provedba aktivnosti u okviru prve komponente Definiranje/unaprjeđenje ključnih kompetencija i standarda kvalitete osnovnih i potpornih poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za zapošljavanje“ je završena. Kroz šest sastanaka Radne skupine izrađen je okvir ključnih kompetencija, kao i standardi kvalitete osnovnih i potpornih poslovnih procesa Zavoda. U okviru druge komponente „Osnivanje Centra tržišta rada HZZ-a“ provedena je analiza potreba za osposobljavanjem te je izrađeno Izješće o provedenoj analizi. U svibnju 2011. godine osnovana je Radna skupina 2 (sastavljena od predstavnika HZZ-a te ostalih institucija i organizacija na tržištu rada), koja je, u suradnji s projektnim timom, zadužena za razvoj organizacijskog i edukacijskog modela Centra tržišta rada HZZ-a (CTR). U tijeku je izrada Jednogodišnjeg operativnog plana CTR-a, Trogodišnjeg plana razvoja zaposlenika HZZ-a te Strategije organizacijskog razvoja CTR-a.

U okviru treće komponente, u srpnju 2011. godine su započela osposobljavanja 40 budućih trenera iz HZZ-a te 11 budućih trenera iz ostalih institucija i organizacija na tržištu rada Do kraja prosinca provedena su tri osposobljavanja u modulu „Trenerske vještine“, dva osposobljavanja u „Osnovnom orijentacijskom modulu“, dva osposobljavanja u modulu „Ključni poslovni procesi HZZ-a“, te jedno u modulu „Znanja i vještine vezane uz tržište rada“. Osposobljavanja u okviru ove komponente će završiti u siječnju 2012. godine. U ožujku 2012. godine će započeti provedba osposobljavanja ukupno 200 zaposlenika HZZ-a i drugih institucija/organizacija na tržištu rada od strane trenera osposobljenih kroz treću komponentu projekta.

Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru IPA IV (RLJP) programa priprema projektnu dokumentaciju za projekt „Razvoj investicijskog plana Hrvatskog zavoda za zapošljavanje“. Opći cilj ovog projekta je podržati Hrvatski zavod za zapošljavanje u razvoju zalihe projektnih ideja za infrastrukturne projekte, a svrha je razviti strateške preduvjete za financiranje i provedbu infrastrukturnih projekata Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ukupna vrijednost projekta je 195.000 eura, a provedba će trajati 12 mjeseci. Planirani početak provedbe je u drugoj polovici 2012. godine.

U okviru iste komponente IPA-e, u razdoblju rujanj 2010. do travanj 2011. godine proveden je Twinning Light projekt „Priprema HZZ-a za EURES“, opći cilj kojeg je poduprijeti mobilnost i slobodno kretanje radnika unutar tržišta Europskog ekonomskog prostora sukladno zahtjevima navedenim u pregovaračkom poglavlju 2: Sloboda kretanja radnika. Svrha projekta je podržati Hrvatski zavod za zapošljavanje u implementaciji i promociji EURES mreže u Hrvatskoj, a njegova ukupna vrijednost iznosi 230.000 €. U sklopu projekta definirane su preporuke za prilagodbu poslovnih procesa u posredovanju te informatičkog sustava HZZ-a EURES standardima, izrađen je priručnik procedura za rad budućih EURES savjetnika, a njihovi su kapaciteti ojačani putem treninga i studijskog putovanja. Usto, EURES mreža i njezino funkcioniranje predstavljeno je dionicima na tržištu rada i široj javnosti putem prezentacija i promotivnih materijala.

3.8.2 Pokrenuti politiku obrazovanja i regrutiranja (pronalaženja osoblja) kako bi se osigurala odgovarajuće kvalifikacije zaposlenika u različitim institucijama tržišta rada.

Tijekom 2011. godine Ministarstvo uprave je provodilo 150 programa izobrazbe, odnosno 295 aktivnosti za 3177 polaznika. Opseg aktivnosti je smanjen zbog osnivanja Državne škole

za javnu upravu. Za provedbu programa izobrazbe u Centru ukupno je utrošeno 936.187,74 kuna.

Tijekom 2011. godine poduzimale su se mjere radi smanjenja broja zaposlenih u tijelima državne uprave, a na snazi je i dalje Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade RH (NN 153/09). Stoga Plan prijma u državnu službu u tijela državne uprave i urede Vlade RH za 2011. godinu nije donesen. Provodila su se samo zapošljavanja radi izvršavanja obveza prema Europskoj uniji i na radna mjesta upražnjena zbog prestanka službe državnog službenika ili rada namještenika ukoliko nije bilo moguće osigurati redovito obavljanje poslova preraspodjelom između postojećih državnih službenika i namještenika (uz primjenu klauzule 2 za 1 – za dva otišla jedan novi zaposleni).

Tijekom svibnja 2011. godine Ministarstvo uprave je prikupljalo podatke od državnih tijela vezani uz procjenu potreba izobrazbe za 2012. godinu. Poziv za prikupljanje podataka dostavljen je tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima na čije se službenike primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima. Na temelju provedene procjene potreba izobrazbe utvrđeni su prioriteti izobrazbe državnih službenika za 2012. godinu, a najvećim se dijelom odnose na stjecanje i usavršavanje informatičkih, jezičnih i komunikacijskih vještina. Učenje engleskog jezika, svladavanje osnovnih informatičkih programa (kao i polaganje ECDL ispita) te poboljšanje komunikacije sa strankama i među službenicima na vrhu su liste prioriteta. Kao iznimno važno područje izobrazbe prepoznato je suzbijanje korupcije te ocjenjivanje rada i učinkovitosti. Program usavršavanja rukovodećih službenika također se nalazi među prioritetima izobrazbe. Od stručnih tema vezanih uz rad državne uprave, ističe se izobrazba vezana za upravni postupak – napredni tečaj i uredsko poslovanje.

3.8.3. Osigurati odgovarajuću radnu snagu za administraciju i upravljanje Instrumentom predpristupne pomoći – IPA.

Administrativni kapaciteti za upravljanje i provedbu IV. komponente Instrumenta predpristupne pomoći IPA – Razvoj ljudskih potencijala

Glede aktivnosti osiguranja odgovarajućih administrativnih kapaciteta za upravljanje i provedbu Instrumenta predpristupne pomoći IPA, nositelja aktivnosti Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i upravljanje fondovima EU, ciljane skupine su tijela uključena u upravljanje i provedbu Instrumenta predpristupne pomoći IPA. U 2011. godini održano je ukupno 34 predavanja kroz 9 modula što je rezultiralo s ukupno obučeni 913 polaznika.

Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva: Sukladno nalazima unutarnjih i vanjskih revizora (interna revizija, ARPA i Europska komisija), kao i zbog povećanog obima posla koji se odražava na početak provedbe projekata/operacija predviđenih unutar Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2011., sva tijela Operativne strukture kao i korisničke institucije su u obvezi osigurati dovoljan broj odgovarajućih zaposlenika/ca koji će raditi na poslovima upravljanja i provedbe IPA IV (RLJP). Tako su sva tijela OS izradila indikativne Planove odnosno Analize opterećenosti radnih mjesta za 2011., 2012. i 2013. godinu (eng. Work Load Analysis), kojima se pokazuje trenutno opterećenje postojećih kadrova kao i potreba za novim zapošljavanjem do završetka 2013. godine. Novo zapošljavanje je provedeno kako bi tijela Operativne strukture povećala svoje kapacitete za upravljanje i provedbu IPA IV (RLJP). Tijekom 2011. godine zaposlene su 23 osobe na novim radnim mjestima unutar Operativne strukture te je na dan 31. prosinca 2011. godine u tijelima Operativne strukture bila zaposlena ukupno 91 osoba.

Hrvatski zavod za zapošljavanje: Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o aktivnostima koje ministarstva i ostale institucije uključene u provedbu IPA programa trebaju poduzeti do kraja 2011. godine kako bi dobili dozvolu za rad sustava za upravljanje pretpristupnim programima Europske unije bez prethodne (ex-ante) kontrole od strane Delegacije Europske unije, te dozvolu za rad sustava za provedbu strukturnih instrumenata Europske unije u Republici Hrvatskoj, u Odjelu za financiranje i ugovaranje projekata EU koji djeluje kao provedbeno tijelo u okviru IPA IV (RLJP), planirano je zapošljavanje 39 osoba, u korisničkom dijelu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ukupno 57 osoba od čega 10 u Odjelu za provođenje projekata u Središnjoj službi i 47 u istoimenim odjelima u područnim službama Zavoda. Tijekom 2011. godine u Odjelu je zaposlen 39 djelatnika/ca, čime je u potpunosti ispunjen plan zapošljavanja za navedenu godinu. U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta na lokalnoj razini s ciljem bolje apsorpcije financijskih sredstava koja će biti na raspolaganju Republici Hrvatskoj ulaskom u članstvo Europske unije kroz Europski socijalni fond, u Odjelu za provođenje projekata Središnje službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zaposleno je 8 djelatnika/ca, a u područnim službama Zavoda u istoimenim odjelima 44 djelatnika/ca.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa: 5. srpnja 2011 objavljen je natječaj za zapošljavanje na mrežnim stranicama Ministarstva uprave za 7 radnih mjesta (na određeno vrijeme) za poslove u provedbi IPA IV (RLJP) – Odjel za cjeloživotno učenje i upravljanje EU fondovima. Dio izabраниh kandidata započeo je s radom 15. studenog 2011 (3 djelatnika/ce).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih: Odlukom Vlade RH od 17. ožujka 2011. do kraja rujna 2011. ASOO DEFCO (provedbeni dio Agencije) treba imati 25 djelatnika – 28. svibnja raspisan natječaj za 10 novih djelatnika. Budući je u međuvremenu petero djelatnika napustilo Odjel, ukupan broj djelatnika u provedbenom dijelu ASOO-a krajem studenog je bio 22 (od čega 1 na određeno, a 1 na ugovor o djelu) te je 1. prosinca raspisan novi natječaj za 5 radnih mjesta (od čega jedno na određeno vrijeme kao zamjena za rodiljni dopust). Istom Odlukom Vlade, u ASOO-u je potrebno zaposliti još jednog unutarnjeg revizora – natječaj raspisani 5. rujna 2011. i ponovno 1. prosinca 2011 (bit će riješen kroz 2012).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (sada Ministarstvo socijalne politike i mladih), Uprava za mlade, međunarodne i EU poslove, Služba za pristupne i strukturne fondove, tijelo je nadležno za prioritet 2. Jačanje socijalnog uključivanja osoba kojima je otežan pristup tržištu rada, mjeru 2.1 Potpora skupinama koje se nalaze u nepovoljnom položaju u pristupu zapošljavanju te mjeru 2.3. Razvoj socijalnih usluga u cilju poboljšanja mogućnosti zapošljavanja Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala, Verzija druga. Budući da obveza zapošljavanja dvoje novih djelatnika u Odjelu za pripremu i provedbu programa EU u 2010. godini nije ispunjena, ista je prenesena u 2011. godinu. Prema Odluci VRH iz rujna 2010. godine, uz previđeno zapošljavanje djelatnika u akreditiranom Odjelu, u planu je bilo i jačanje korisničkog dijela institucije zapošljavanjem 2 djelatnika za provođenje projektnih aktivnosti u okviru planirane baze projekata bivše Uprave za socijalnu skrb. Na ovaj način zaposlene su dvije djelatnice u 2011. godini u korisničkim dijelovima, dok novog zapošljavanja putem javnog natječaja u akreditiranom Odjelu nije bilo. Novom uredbom u kolovozu 2011. Odjel je podijeljen u 3 odsjeka, čime se ispoštivala uputa Europske komisije oko segregacije poslova u pogledu pripreme, provedbe te praćenja programa i projekata te je sistematizirano ukupno 13 radnih mjesta. Pored 5 postojećih službenika, internom preraspodjelom u studenom 2011., u Odjelu je zaposleno dodatnih 5 službenika. Vezano uz prije navedeno planirano zapošljavanje za 2011. godinu, internom preraspodjelom u studenom 2011. zaposlen je 1 službenik od predviđena 3, dok je za 2 službenika potrebno raspisati javni natječaj. Također, internom preraspodjelom u studenom 2011. zaposlen je 1 službenik predviđen za 2012. godinu. Krajem 2011. u Odjelu je ukupno zaposleno 9 službenika obzirom je 1 službenik prekinuo radni odnos, u 2012. prenosi se neispunjena

obveza iz 2011. za zapošljavanje 2 službenika. U 2012. dodatno će se uskladiti organizacijska struktura i plan zapošljavanja za 2012. i 2013. godinu sukladno novousvojenoj Uredbi Ministarstva socijalne politike i mladih, analizi radne opterećenosti i potrebi osiguranja zamjena vezano uz prestanak zaposlenja i porodiljski dopust

Provedba projekata usmjerenih na jačanje kapaciteta u tijelima Operativne strukture IV. Komponente IPA-e i korisničkim institucijama Operativnog programa Razvoj ljudskih kapaciteta

Hrvatski zavod za zapošljavanje: Sukladno aktivnostima provedenim u sklopu drugih projekata tehničke pomoći te odluci tijela nadležnog za Operativni program projekt „Priprema projekata za ESF“ je zamijenjen projektom „Priprema nacionalnih projekata i potpora IPA i ESF korisnicima“ s proračunom od 1.300.000 eura čija je provedba planirana je za prvu polovicu 2013. godine. Provedba ugovora u vrijednosti od 364.500 EUR za projekt „Podrška Operativnoj strukturi OP RLJP vezano za informiranje, promidžbu i vidljivost“ započela je u rujnu 2011. godine.

Ispred bivšeg Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Uprave za socijalnu skrb, u provedbi projekata usmjerenih na jačanje kapaciteta u tijelima Operativne strukture IPA IV uključujući i osiguravanje baze projekata za Strukturne fondove EU redovito je sudjelovao Odjel za pripremu i provedbu programa EU sa pet (5) zaposlenika, a Odjel za pripremu i provedbu projekata EU na području socijalnog uključivanja sa tri (3) zaposlenika vezano uz osmišljavanje baze projekata za Strukturne fondove EU.

3.8.4. Osigurati odgovarajuću komunikaciju i koordinaciju između dionika na svim razinama

Povjerenstvo za praćenje provedbe Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja RH i nacionalnih akcijskih planova zapošljavanja

Poticanje komunikacije između relevantnih dionika odvijalo se kroz održavanje redovnih sjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja RH (JAP) i nacionalnih akcijskih planova zapošljavanja. Navedeno Povjerenstvo osnovano je Odlukom Vlade RH od 9. travnja 2010. godine. Povjerenstvo je stručno i savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske, a njegovi članovi su predstavnici nadležnih ministarstava, zavoda i ureda Vlade Republike Hrvatske te predstavnici socijalnih partnera. Povjerenstvom je predsjedavao ministar nadležan za rad, odnosno u slučaju njegove spriječenosti tadašnji državni tajnik za rad. Tijekom 2011. godine održana su tri sastanka navedenog Povjerenstva. Kako je krajem 2011. godine došlo do organizacijskih i ustrojstvenih izmjena ministarstava, pristupilo se i osnivanju navedenog Povjerenstva u novom sastavu te je ono osnovano odlukom Vlade na sjednici 27. travnja 2012. godine.

Vidljivost JAP procesa

Još u ožujku 2010. na web stranici tadašnjeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva kreirana je posebna JAP rubrika, na kojoj su objavljeni svi važni dokumenti vezani uz JAP proces (Zajednički memorandum o prioritetima politike zapošljavanja, Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2009.-2010., Izvješće o provedbi JAP-a za razdoblje od svibnja 2008. do svibnja 2009. godine, Izvješće o provedbi JAP-a za 2009. godinu, Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2011.-2012., Izvješće o provedbi JAP-a za 2010. godinu) te obavijesti o održanim JAP konferencijama. Dokumenti su dostupni na hrvatskom i engleskom jeziku. Zbog reustroja ministarstva, u tijeku je izrada nove web stranice Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.

Ostalo

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je aktivnost podizanja razine informiranosti i znanja djelatnika HZZ -a o postojećem pravnom okviru i praksi volontiranja u RH. Tijekom 2011. godine kroz četiri edukacije za organizatore volontiranja u okviru IPA projekta Mladi na tržištu rada – grant Volonterski centri-spona između volonterstva i zapošljivosti mladih Volonterskog centra Zagreb (koji je proveden u partnerstvu s Volonterskim centrom Osijek, Udrugom MI iz Splita, Udrugom za razvoj civilnog društva SMART i Gradom Rijekom) pet savjetnika za zapošljavanje Zavoda završilo je edukaciju. U Zavodu (Područna služba Rijeka i Pula) angažirano je 2 volontera koji su obavljali aktivnosti pomoći i podrške nezaposlenim osobama. Započeta je priprema info točaka o volontiranju u područnim službama Zavoda koja će biti provedena u 2012. godini.